

ΈΚΘΕΣΗ 2019

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Πηγή: Google maps

Συντάκτες

Γεράσιμος Λαζαράς, Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Β΄
Παναγιώτης Παπαναστασίου, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Γεωργία Βελέντζα, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄

Λονδίνο, Μάιος 2020

Πίνακας περιεχομένων

1	Οικονομία Ηνωμένου Βασιλείου	1
1.1	Επισκόπηση της βρετανικής οικονομίας.....	1
1.1.1	Η δομή της οικονομίας.....	4
1.1.2	Βασικά οικονομικά μεγέθη	11
1.1.3	Εξωτερικό εμπόριο	13
1.1.3.1	Εμπόριο αγαθών	15
1.1.3.2	Εμπόριο υπηρεσιών	19
1.1.4	Επενδύσεις	23
1.2	Στοιχεία της οικονομίας των διοικητικών διαιρέσεων του Ηνωμένου Βασιλείου .	25
1.3	Οικονομικές προβλέψεις 2020.....	27
1.4	Οικονομικές σχέσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στο διεθνές πεδίο	32
2	Οικονομικές σχέσεις Ελλάδα – Ηνωμένου Βασιλείου	35
2.1	Διμερές εμπόριο.....	35
2.1.1	Εμπόριο αγαθών	35
2.1.2	Εμπόριο υπηρεσιών	40
2.2	Άμεσες επενδύσεις.....	43
2.2.1	Επενδύσεις της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο	43
2.2.2	Επενδύσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα	44
2.3	Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδα – Ηνωμένου Βασιλείου.....	46
2.4	Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2019	47
2.4.1	Ενέργειες για την υποστήριξη των Κλάδων Ενδιαφέροντος	47
2.4.2	Δράσεις που πραγματοποιήθηκαν για προσέλκυση Επενδύσεων και επιχειρηματική συνεργασία.....	48
2.4.3	Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών	49
2.4.4	Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά	50
3	Συμπεράσματα – προτάσεις	51
3.1	Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών	51
3.2	Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων	54
3.3	Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας.....	54
3.3.1	Δράσεις για Επενδύσεις και Επιχειρηματική Συνεργασία	54
3.3.2	Δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών	55
3.3.3	Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά	55
3.4	Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου	56

4	Παράρτημα.....	57
4.1	Χρήσιμες διευθύνσεις	57

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1:	Η δομή της βρετανικής οικονομίας	4
Πίνακας 2:	Βασικά οικονομικά μεγέθη Ηνωμένου Βασιλείου	12
Πίνακας 3:	Εξωτερικό εμπόριο Ηνωμένου Βασιλείου	14
Πίνακας 4:	Το Εμπόριο Αγαθών του ΗΒ σε αξία (δισ.λίρες) ανά περιοχή, 2018-19	15
Πίνακας 5:	10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών αγαθών Ηνωμένου Βασιλείου για το 2019 και η θέση της Ελλάδας.....	16
Πίνακας 6:	10 Σημαντικότεροι προμηθευτές του Ηνωμένου Βασιλείου για το 2019 και η θέση της Ελλάδας.....	16
Πίνακας 7:	Εξαγωγές αγαθών Ηνωμένου Βασιλείου	17
Πίνακας 8:	Εισαγωγές αγαθών Ηνωμένου Βασιλείου	18
Πίνακας 9:	Εισπράξεις Ηνωμένου Βασιλείου	20
Πίνακας 10:	Πληρωμές Ηνωμένου Βασιλείου	21
Πίνακας 11:	10 Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών του Ηνωμένου Βασιλείου και η θέση της Ελλάδας (2019)	22
Πίνακας 12:	10 Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών του Ηνωμένου Βασιλείου και η θέση της Ελλάδας (2019)	23
Πίνακας 13:	Επενδύσεις από και προς το Ηνωμένο Βασίλειο	23
Πίνακας 14:	ΑΕΠ ανά περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου, 2018	25
Πίνακας 15:	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανά τοπική περιοχή, 2018 (5 πρώτες, 5 τελευταίες)	26
Πίνακας 16:	Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου	35
Πίνακας 17:	Ελληνικές εξαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο – μεγάλες κατηγορίες	36
Πίνακας 18:	Ελληνικές εξαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο – κυριότερα προϊόντα	37
Πίνακας 19:	Ελληνικές εισαγωγές από το Ηνωμένο Βασίλειο – μεγάλες κατηγορίες	38
Πίνακας 20:	Ελληνικές εισαγωγές από το Ηνωμένο Βασίλειο – κυριότερα προϊόντα	40
Πίνακας 21:	Ισοζύγιο υπηρεσιών	41
Πίνακας 22:	Εισπράξεις της Ελλάδας από το Ηνωμένο Βασίλειο.....	41
Πίνακας 23:	Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από το Ηνωμένο Βασίλειο.....	42
Πίνακας 24:	Πληρωμές της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο	42
Πίνακας 25:	Επενδύσεις της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο	44
Πίνακας 26:	Απόκτηση βρετανικού Αριθμού Κοινωνικής Ασφάλισης από Έλληνες πολίτες .	44
Πίνακας 27:	Επενδύσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα	45
Πίνακας 28:	Διεθνής επενδυτική θέση του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα, 2018.....	45
Πίνακας 29:	Ενέργειες για την υποστήριξη κλάδων ενδιαφέροντος.....	47
Πίνακας 30:	Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών	51
Πίνακας 31:	Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από το Ηνωμένο Βασίλειο	54

1 Οικονομία Ηνωμένου Βασιλείου

1.1 Επισκόπηση της βρετανικής οικονομίας

Το Ηνωμένο Βασίλειο περιλαμβάνει ολόκληρο το νησί της Μεγάλης Βρετανίας – δηλαδή την Αγγλία, την Ουαλία και τη Σκωτία - καθώς και το βόρειο τμήμα της Ιρλανδίας¹. Πρωτεύουσα είναι το Λονδίνο².

Η σταθερή ανάπτυξη των τελευταίων δεκαετιών έχει καταστήσει την οικονομία της Βρετανίας την πέμπτη μεγαλύτερη σε μέγεθος στον κόσμο. Η χώρα χαρακτηρίζεται επίσης από **σημαντική πολιτική και πολιτιστική επιρροή**. Παλαιότερα ήταν η πρώτη βιομηχανική δύναμη παγκοσμίως, όμως η οικονομία της υπέστη μετάλλαξη τις τελευταίες δεκαετίες και από ισχυρή βιομηχανική οικονομία, μέχρι τη δεκαετία του 1970, μετατράπηκε σε ανοικτή οικονομία υπηρεσιών, με αιχμή του δόρατος τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες που συντηρούν ένα ολόκληρο πλέγμα υποστηρικτικών υπηρεσιών. Η **διαδικασία αποβιομηχάνισης** έχει αφήσει πίσω της σημαντικά κοινωνικά θέματα, αλλά και προβλήματα **αδύναμης οικονομικής ανάπτυξης σε συγκεκριμένες περιφέρειες της χώρας**.

Σαν αποτέλεσμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, το Ηνωμένο Βασίλειο πέρασε μια περίοδο σοβαρής οικονομικής κρίσης και υψηλού δημόσιου χρέους, γεγονός που αποκάλυψε την **υπερβολική εξάρτηση της χώρας από την εύκολη πίστωση, την εγχώρια κατανάλωση και τις αυξανόμενες τιμές των κατοικιών**. Οι προσπάθειες για συγκράτηση του δημόσιου χρέους οδήγησαν σε σημαντικές περικοπές στην κοινωνική πρόνοια, στις κυβερνητικές υπηρεσίες και στο στρατό, προκαλώντας ανησυχίες για την καθημερινότητα αλλά και την πιθανή απώλεια διεθνούς επιρροής. Είναι γεγονός όμως ότι τα τελευταία χρόνια η οικονομία της χώρας ανέκαμψε σταθερά από την ύφεση του 2008, με το Λονδίνο να παραμένει ένα από τα σημαντικότερα χρηματοοικονομικά κέντρα και η πόλη με το μεγαλύτερο ΑΕΠ μεταξύ των αντίστοιχων ευρωπαϊκών.

Το Ηνωμένο Βασίλειο χαρακτηρίζεται ως αναπτυγμένη οικονομία. Η χώρα έχει ισχυρούς νόμους περί ακινήτων και οι συμβάσεις είναι πολύ ασφαλείς. Υπάρχει επίσης μακρά ιστορία εφαρμογής του κράτους δικαίου κατά τρόπο δίκαιο στις επιχειρηματικές διαφορές. Η τρέχουσα δικαστική διαδικασία παραμένει επαρκώς διαρθρωμένη, δίκαιη και αξιόπιστη. Παρά τις μεμονωμένες περιπτώσεις δωροδοκίας και διαφθοράς, οι επενδυτές γενικά δεν έχουν εντοπίσει τη διαφθορά των δημόσιων υπαλλήλων ως παράγοντα επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τα νομικά, κανονιστικά και λογιστικά συστήματα είναι διαφανή και αποτελεσματικά, ενώ το νομικό σύστημα παρέχει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας για τις επιχειρήσεις βάσει ενός σαφώς καθορισμένου κανόνα δικαίου. Η αγορά εργασίας είναι σχετικά αποτελεσματική. Η κυβέρνηση διατηρεί λίγους ελέγχους τιμών (π.χ. για επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και ορισμένα συνταγογραφούμενα φάρμακα). Σχεδιάζει δε να μιμηθεί το μοντέλο μηδενικών γεωργικών επιδοτήσεων της Νέας Ζηλανδίας μετά το Brexit.

Η έξοδος από την ΕΕ

Έντονοι προβληματισμοί και αναταράξεις δημιουργήθηκαν όταν, τον Ιούνιο του 2016, ο Πρωθυπουργός David Cameron προγραμμάτισε δημοψήφισμα για το κατά πόσον η χώρα θα παραμείνει στην ΕΕ. Μετά από περισσότερο από τρία χρόνια αμφιλεγόμενων διαπραγματεύσεων σχετικά με τους όρους της αποχώρησης, η πρωθυπουργός Theresa May

¹ Η ονομασία Βρετανία χρησιμοποιείται μερικές φορές για να αναφέρεται στο Ηνωμένο Βασίλειο ως σύνολο.

² Άλλες μεγάλες πόλεις είναι το Μπέρμιγχαμ, το Λίβερπουλ και το Μάντσεστερ στην Αγγλία, το Μπέλφαστ και το Londonderry στη Βόρεια Ιρλανδία, το Έδιμβούργο και η Γλασκώβη στη Σκωτία, καθώς και το Swansea και το Κάρντιφ στην Ουαλία.

παραιτήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον Boris Johnson, ο οποίος, στις εκλογές του Δεκεμβρίου 2019, οδήγησε τους Tories στη μεγαλύτερη εκλογική τους νίκη από το 1987.

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω και ξεπερνώντας τις έντονες και πολύχρονες πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές αναταράξεις, **το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε από μέλος της ΕΕ την 31^η Ιανουαρίου 2020 (Brexit)**, με μια μεταβατική περίοδο για τη διαπραγμάτευση της μελλοντικής Εταιρικής Σχέσης των δύο πλευρών, η οποία ισχύει μέχρι τα τέλη του 2020.

Όσον αφορά στις **οικονομικές πτυχές της Εξόδου**, πέραν του οριζόντιου θέματος της πρόσβασης στην Ενιαία Αγορά, τομείς ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τη βρετανική οικονομία είναι οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, η δημιουργική και καινοτόμος βιομηχανία και οι μεταποιητικοί τομείς της αεροδιαστημικής, της αυτοκινητοβιομηχανίας και της φαρμακοβιομηχανίας. Στον τομέα του **εμπορίου** το σύνολο σχεδόν των επιχειρηματικών φορέων υποστηρίζουν τη σύναψη Συμφωνίας Ελευθέρου Εμπορίου με την ΕΕ. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, η επιστροφή των εμπορικών κανόνων του ΠΟΕ θα προκαλούσε μακροπρόθεσμες απώλειες παραγωγής στο Ηνωμένο Βασίλειο από περίπου 5% έως 8% του ΑΕΠ σε σύγκριση με ένα σενάριο χωρίς Brexit. Στον **χρηματοοικονομικό τομέα**, οι φορείς του κλάδου επίσης υποστηρίζουν τη διατήρηση της μεγαλύτερης δυνατής πρόσβασης στην αγορά της ΕΕ.

Η επικρατούσα αβεβαιότητα σχετικά με τη μελλοντική σχέση με την ΕΕ έχει σαφώς επιδράσει αρνητικά στη βρετανική οικονομία, ιδίως στο πεδίο των επιχειρηματικών επενδύσεων και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Η **ανάπτυξη** παρέμεινε ασθενική το 2019 και χαμηλότερη από εκείνη των ΗΠΑ που παρέμεινε σε αρκετά υψηλότερα επίπεδα. Λόγω της υψηλής αβεβαιότητας οι **επιχειρηματικές επενδύσεις** σημείωσαν πτώση, παρά το γεγονός ότι η υποτίμηση της στερλίνας προσέλκυσε επενδυτικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό, ιδίως για εμπορικά ακίνητα. Επιπρόσθετα, η καταναλωτική εμπιστοσύνη διαβρώθηκε σημαντικά από την περιρρέουσα αβεβαιότητα για τις προοπτικές της οικονομίας.

Τα **δημόσια οικονομικά** της χώρας βρίσκονταν υπό έλεγχο το 2019, με την έννοια της διατήρησης της περιοριστικής πολιτικής και της αποκλιμάκωσης της σχέσης του ετήσιου ποσοστού καθαρού ετήσιου δανεισμού του κράτους προς το ΑΕΠ. Από το 2020 η νέα βρετανική Κυβέρνηση επιχειρεί να εφαρμόσει μία φιλόδοξη πολιτική δημοσιονομικής επέκτασης με στόχο να αντιστρέψει την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας και να αναχαιτίσει τις επιπτώσεις της επικείμενης Εξόδου. Πολύ γρήγορα η επέκταση αυτή έλαβε μεγαλύτερες διαστάσεις λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, οι ανάγκες αντιμετώπισης και οι επιπτώσεις στην οικονομία του οποίου υπερέκρασαν κατά πολύ εκείνες του Brexit. Σημαντικά προβλήματα προς επίλυση, μέχρι την εκδήλωση της πανδημίας που επιβάρυνε σημαντικά το τοπίο, ήταν η **ασθενική αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων, η αύξηση της μερικής απασχόλησης, η επιδείνωση των όρων πρόσβασης στο Εθνικό Σύστημα Υγείας**, καθώς και το μείζον θέμα της **αύξησης του κόστους αγοράς κατοικίας** (ειδικότερα στο Λονδίνο) που καθιστά την απόκτηση κατοικίας στα μεσαία και χαμηλά στρώματα του πληθυσμού ιδιαίτερα επαχθή. Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί η **διεύρυνση των ανισοτήτων** που παρατηρείται τόσο όσον αφορά το βιοτικό επίπεδο του βρετανικού λαού, όσο και των δυνατοτήτων απασχόλησης μεταξύ του άξονα Λονδίνου - Ν.Α. Αγγλίας και των υπόλοιπων περιοχών του ΗΒ.

Η επόμενη μέρα

Καθώς το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος είχε ανακόψει την αναπτυξιακή δυναμική του ΗΒ, η Downing Street, από τις πρώτες μέρες της πρωθυπουργίας του κ. Johnson, εξήγγειλε αρκετές δεσμεύσεις για σημαντικές δαπάνες. Πολλοί οικονομολόγοι συμφωνούν με την προσέγγιση αυτή και εκφράζουν την άποψη ότι οι δημόσιες επενδύσεις ίσως να αποτελούν για τη βρετανική κυβέρνηση τον μοχλό για την προώθηση της ανάπτυξης. Η αβεβαιότητα όμως που έχει πλήξει τις καταναλωτικές δαπάνες και την παραγωγή έχει επίπτωση στις

ιδιωτικές επιχειρηματικές επενδύσεις, οι οποίες εκ του λόγου τούτου ενδέχεται να μην ενεργοποιηθούν σύντομα στη χώρα.

Μια σφαιρική στρατηγική βρίσκεται σε εξέλιξη για την αύξηση της παραγωγικότητας, με βάση την υποστήριξη επενδύσεων σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο. Το μανιφέστο του συντηρητικού κόμματος έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην επίτευξη του Brexit ("Brexit done") και παρέχει λίγες λεπτομέρειες όσον αφορά την οικονομική πολιτική. Η κυβέρνηση δεσμεύτηκε και αύξησε με πρόβλεψη από τον επόμενο προϋπολογισμό 2021-2022 τις επενδυτικές δαπάνες στο 3% του ΑΕΠ καθώς και τις τρέχουσες δαπάνες του προϋπολογισμού. Η κυβέρνηση δήλωσε επίσης ότι δεν θα αυξήσει τους φόρους εισοδήματος, τον φόρο προστιθέμενης αξίας ή το κόστος της εθνικής ασφάλισης. Ο περιορισμός των κραδασμών της εξόδου, η ενίσχυση των επενδύσεων και της παραγωγικότητας για τη στήριξη της ανάπτυξης και κυρίως η αντιμετώπιση και των οικονομικών συνεπειών του κορωνοϊού, είναι οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Ηνωμένο Βασίλειο .

Προετοιμασίες του Brexit

Οι κυβερνητικές αρχές επικεντρώνονται εκτός από την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών του κορωνοϊού και στις προετοιμασίες του Brexit, οι οποίες συνεπάγονται σημαντικές διοικητικές και νομοθετικές αλλαγές. Μία από τις προτεραιότητες θα είναι η σύναψη Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών με την Ε.Ε. μέχρι το τέλος του 2020. Πολλοί αναλυτές εκτιμούν ότι η προθεσμία αυτή δεν είναι ρεαλιστική και ότι - είτε υπογραφεί φέτος (2020) είτε όχι Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών ΕΕ-ΗΒ - είναι πιθανό το επόμενο έτος 2021 να υπάρξει ένα κύμα νέων εμπορικών ή κανονιστικών τριβών μεταξύ Ε.Ε.-Η.Β., γεγονός που συντηρεί την επιφυλακτικότητα και την ανησυχία στην αγορά.

Τρία είναι τα κυριότερα θέματα της σχετικής συμφωνίας, το εμπόριο αγαθών, το εμπόριο υπηρεσιών και το εσωτερικό ρυθμιστικό πλαίσιο και η κρατική βοήθεια στις εγχώριες επιχειρήσεις, η ρύθμιση της οποίας εξασφαλίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού.

Και τα δύο μέρη έχουν εκφράσει την επιθυμία τους για μία εκτενή Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου, το μεν Η.Β. ρίχνοντας το βάρος στο ελεύθερο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, η δε Ε.Ε. στο ελεύθερο εμπόριο αγαθών και στους ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Στη πράξη η Ε.Ε. θα ζητήσει από το Η.Β. να ευθυγραμμισθεί με τους ενωσιακούς κανόνες με αντάλλαγμα την μεγαλύτερη πρόσβαση του Η.Β. στην ευρωπαϊκή αγορά. Περισσότερο δύσκολη θα είναι η διαπραγμάτευση για τα αγροτικά προϊόντα, πολλά από τα οποία υπόκεινται σε ποσοτώσεις και ακόμα πιο δύσκολη η περίπτωση εκείνων των αγαθών που λαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις. Οι βρετανοί αγρότες ανησυχούν για την ανταγωνιστικότητά τους λόγω των κοινοτικών επιδοτήσεων και οι αγρότες της Ε.Ε. για τα ενδεχόμενα χαμηλότερα πρότυπα του Η.Β. που μπορούν να δώσουν πλεονέκτημα κόστους παραγωγής στους Βρετανούς. Η Ε.Ε. ανησυχεί επίσης για το περιεχόμενο της συμφωνίας Η.Β. - ΗΠΑ και θα ζητήσει εξασφάλιση της εφαρμογής των ενωσιακών προτύπων στο Η.Β. Για τις χρηματο-οικονομικές υπηρεσίες, το ελεύθερο εμπόριο θα απαιτήσει είτε ρυθμίσεις κανονιστικής ευθυγράμμισης (alignment) είτε κανονιστικής ισοδυναμίας (equivalence). Η διαπραγμάτευση των υπηρεσιών καθίσταται ακόμα πιο δύσκολη από το γεγονός ότι πάνω από τα δύο τρίτα των βρετανικών εξαγωγών υπηρεσιών και τα 9/10^α των χρηματο-οικονομικών υπηρεσιών που πωλούνται διασυνοριακά, πραγματοποιούνται χωρίς την αποστολή ή παρουσία φυσικών προσώπων στην χώρα εισαγωγής. Συνεπώς η αξιολόγηση ή/και οι ρυθμίσεις σχετικά με την ασφάλεια και την ποιότητα μιας παρεχόμενης υπηρεσίας είναι δύσκολη στο μέτρο που δεν υπάρχει σημείο ελέγχου. Πολλές βρετανικές εταιρείες παροχής υπηρεσιών έχουν ήδη δημιουργήσει θυγατρικές σε άλλες χώρες της Ε.Ε. για να εξασφαλίσουν την συνέχεια της παροχής των υπηρεσιών τους αλλά αυτό έχει αντίκτυπο στην απώλεια φορολογικών εσόδων και θέσεων εργασίας στο Η.Β. Δυσκολίες υπάρχουν και ως προς την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

Κατά πάσα πιθανότητα το μέλλον των σχέσεων Η.Β. – Ε.Ε. θα εξαρτηθεί από μία σειρά συμβιβασμών: περισσότερη ευθυγράμμιση με τους ενωσιακούς κανονισμούς και πρότυπα, τα οποία θα μειώσουν το κόστος των εμπορικών ροών για τις εταιρείες του Η.Β. και της Ε.Ε., θα επιτρέψουν στην Ε.Ε. να δώσει πρόσβαση στην ενωσιακή αγορά με χαμηλότερο ύψος δασμών στα αγαθά και μεγαλύτερη ελεύθερη πρόσβαση στους περισσότερους υποτομείς των υπηρεσιών. Προσέτι, το πλέγμα αυτών των δυνητικών σχέσεων θα δοκιμασθεί και από το επιδιωκόμενο περιεχόμενο στην ταυτόχρονη διαπραγμάτευση της Συμφωνίας Ελευθέρου Εμπορίου Η.Β. – ΗΠΑ, τον άλλο μεγάλο εμπορικό εταίρο του Η.Β.

1.1.1 Η δομή της οικονομίας

Το Ηνωμένο Βασίλειο διαθέτει μια ανεξάρτητη, αναπτυγμένη και διεθνοποιημένη οικονομία. Πρόκειται κυρίως για μια ανοικτή οικονομία υπηρεσιών, με τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες να αποτελούν τον πυρήνα ενός πλέγματος υποστηρικτικών προς τις επιχειρήσεις υπηρεσιών, όπως νομικές, λογιστικές, και συμβουλευτικές υπηρεσίες. Η βιομηχανία έχει απωλέσει τις τελευταίες δεκαετίες το σημαντικό ρόλο της στη βρετανική οικονομία, υποχωρώντας σταδιακά στο 1/5 του ΑΕΠ, με παραδοσιακούς και εμβληματικούς κλάδους της να αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα και μόνο συγκεκριμένους τομείς να παρουσιάζουν δυναμισμό, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία και η αεροδιαστημική.

Πίνακας 1: Η δομή της βρετανικής οικονομίας

(€ εκατ.)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 –	
							2018	% του ΑΕΠ
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	1.694.417	1.761.347	1.844.295	1.895.839	1.969.524	2.049.629	2.117.724	100%
<i>Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε τρέχουσες τιμές</i>	<i>1.514.910</i>	<i>1.573.223</i>	<i>1.645.955</i>	<i>1.692.039</i>	<i>1.756.045</i>	<i>1.825.873</i>	<i>1.887.125</i>	89,1%
Γεωργία, Δασοπονία, Αλιεία	10.233	11.554	11.820	11.177	11.448	12.155	12.033	0,6%
Μεταποίηση (περιλαμ. Ενέργειας)	213.708	227.012	231.477	236.346	242.387	255.642	266.765	12,6%
Βιομηχανία	148.193	158.273	164.105	171.249	176.017	183.887	188.884	8,9%
Υπηρεσίες	1.290.969	1.334.657	1.402.658	1.444.516	1.502.210	1.558.076	1.608.327	75,9%
Κατασκευές	87.228	91.257	97.492	102.269	104.720	111.769	114.443	5,4%
Χονδρικό, Λιανικό Εμπόριο, Ξενοδοχεία, Μεταφορές κτλ	263.617	276.383	291.194	299.960	310.377	323.438	337.549	15,9%
Πληροφορίες και Επικοινωνία	93.919	98.561	103.431	106.033	110.364	117.562	124.999	5,9%
Ασφαλιστικές, Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες	118.361	123.101	126.223	119.124	128.571	129.685	129.455	6,1%
Δραστηριότητες Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας	202.068	206.076	220.737	235.353	243.090	247.663	251.795	11,9%
Επαγγελματικές, Επιστημονικές, Τεχνικές Υπηρεσίες	173.799	185.470	198.195	206.973	216.562	227.700	241.249	11,4%
Εκπαίδευση, Δημόσιες Υπηρεσίες, Υγεία	291.016	291.389	299.856	307.059	317.539	321.796	330.354	15,6%
Άλλες Υπηρεσίες	60.961	62.420	65.530	67.745	70.987	78.463	78.483	3,7%
Φόροι μείον Επιδοτήσεις	179.507	188.124	198.340	203.800	213.479	223.756	230.599	10,9%

Πηγή: OECD Library, StatExtracts, National Accounts UK

A) Γεωργία – Κτηνοτροφία - Αλιεία – Δάση

Ο τομέας της Γεωργίας, Κτηνοτροφίας, Αλιείας και Δασών αντιπροσωπεύει το 0,6% του ΑΕΠ, απασχολώντας το 1% του ενεργού πληθυσμού. Λόγω του Brexit, στο άμεσο μέλλον ο τομέας αναμένεται ότι θα γνωρίσει αλλαγές, καθώς η γεωργία και η αλιεία του ΗΒ λαμβάνουν ενισχύσεις τόσο από τη βρετανική κυβέρνηση όσο από την Κοινή Αγροτική Πολιτική και την Κοινή Αλιευτική Πολιτική της ΕΕ.

Στον τομέα της **γεωργίας**, η αξία των καλλιεργειών αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια σε περίπου £ 9.400 εκ. Ο τομέας βρέθηκε όμως το 2019 σε καθοδική πορεία. Ωστόσο, παρά την καθοδική τάση ως ποσοστό του ΑΕΠ, διαχρονικά, η βρετανική γεωργία χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό εκσυγχρονισμού των μεθόδων παραγωγής και επιτυγχάνει να καλύψει το 61% των διατροφικών αναγκών του βρετανικού πληθυσμού, απασχολώντας το 1,53% (περίπου 477.000 άτομα) του συνολικού εργατικού δυναμικού. Η μέση ηλικία του αγροτικού πληθυσμού είναι τα 60 έτη³ και περίπου το 72% της έκτασης της χώρας είναι χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση.

Οι κυριότερες καλλιέργειες είναι πατάτες, δημητριακά (κυρίως σιτάρι και κριθάρι), ελαιοκράμβη, ζαχαρότευτλα, κηπευτικά (φρούτα, λαχανικά ή καλλωπιστικά φυτά). Το Η.Β. ήταν ο τρίτος μεγαλύτερος παραγωγός σιτηρών και ελαιοκράμβης⁴ της Ε.Ε. και η παραγωγή του αντιστοιχούσε στο 8% της συνολικής παραγωγής της Ε.Ε. σε αυτά τα είδη. Επίσης ήταν ο 4^{ος} μεγαλύτερος παραγωγός ζάχαρης από τεύτλα στην ΕΕ, με περίπου 4.500 χιλ. παραγωγούς. Το Η.Β. υπολογίζεται ότι είναι περίπου κατά 60% αυτάρκες στα λαχανικά, 10% αυτάρκες στα νωπά φρούτα, 100% αυτάρκες στις νωπές πατάτες. Τέλος, παρά την πτώση των βιολογικών καλλιεργειών, από το 2010 και έπειτα το Η.Β. ήταν 2ο στην ΕΕ στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων, με 6.200 περίπου πιστοποιημένους παραγωγούς.

Η κτηνοτροφία παραμένει μια σημαντική γεωργική δραστηριότητα. Το 2018 αποτέλεσε μια ικανοποιητική χρονιά με την αξία της παραγωγής να ανέρχεται σε £ 14.800 εκατ. (+2,6% σε σχέση με το 2017) και να αυξάνεται σε όλες τις υποκατηγορίες πλην του χοιρινού κρέατος. Το ΗΒ διαθέτει 34 εκατομμύρια πρόβατα, 9,9 εκατομμύρια βοοειδή, 188 εκατ. πουλερικά και 5 εκατ. χοίρους. Το ΗΒ ήταν μεταξύ των Κ-Μ της Ε.Ε., σε όρους αξίας παραγωγής, τρίτο στο γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, τρίτο στο βόειο κρέας (βοδινό, μοσχαρίσιο) και πρώτο στο κρέας αμνοεριφίων.

Η **αλιεία**, παρότι βαίνει μειούμενη ως οικονομική δραστηριότητα, παραμένει σημαντική για τη χώρα. Οι κύριες αλιευτικές μονάδες βρίσκονται στη Σκωτία και την ΒΑ Αγγλία, και τα κύρια αλιεύματα είναι ο βακαλάος, η γλώσσα, ο πλευρονήκτης ή πλατέσσα (plaice), η ρέγγα, ο σπάρρος (bream).

B) Ορυκτοί πόροι

Το Ηνωμένο Βασίλειο διαθέτει σημαντικούς ορυκτούς πόρους, κυριότεροι των οποίων είναι άνθρακας, πετρέλαιο, φυσικό αέριο, ασβεστόλιθος, κρητίδα, μεταλλεύματα σιδήρου, μολύβδου, ψευδαργύρου, κασίτερο, ασήμι και χρυσό. Ο άνθρακας και τα μεταλλεύματα σιδήρου, που αποτελούν την πρώτη ύλη για την παραγωγή χάλυβα, αποτέλεσαν τη βάση της αγγλικής βιομηχανίας, ωστόσο η παραγωγή τους έχει μειωθεί δραστικά τις τελευταίες δεκαετίες.

Γ) Ενέργεια

Το Η.Β. είναι ο δέκατος μεγαλύτερος **παραγωγός πετρελαίου** στον κόσμο με τεράστια αποθέματα φυσικού αερίου, η παραγωγή του οποίου όμως μειώνεται. Παρ' όλα αυτά,

³ Agriculture in the UK 2018, DEFRA

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/806616/AU-K-2018-05jun19.pdf

⁴ Η ελαιοκράμβη παράγει φυτικό έλαιο που χρησιμοποιείται στη μαγειρική και στην επεξεργασία τροφίμων. Τελευταία χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο στην παραγωγή βιοκαυσίμων.

εταιρείες όπως η British Petroleum (BP) και η Shell εξακολουθούν να είναι μεταξύ των παγκόσμιων ηγετών στη βιομηχανία πετρελαίου. Με βάση τα αποδεδειγμένα πετρελαϊκά αποθέματα του, το ΗΒ κατατάσσεται 30^ο παγκοσμίως (21^ο όσον αφορά στην παραγωγή), ενώ με βάση τα αποθέματα φυσικού αερίου, κατατάσσεται 46^ο στον κόσμο (20^ο όσον αφορά στην παραγωγή).⁵ Η δραστηριότητα εξόρυξης πετρελαίου συγκεντρώνεται στην ανατολική ακτή της Σκωτίας και της βορειοανατολικής Αγγλίας. Το ήμισυ περίπου των αποθεμάτων πετρελαίου του Η.Β. βρίσκεται στη Βόρεια Θάλασσα απέναντι από την ανατολική ακτή της Σκωτίας και 1/4 αυτών στη Βόρεια Θάλασσα κοντά στις νήσους Shetland. Το μεγαλύτερο μέρος των αποθεμάτων φυσικού αερίου επίσης βρίσκεται στη Βόρεια Θάλασσα και ένα μικρότερο μέρος στην Ιρλανδική Θάλασσα και στην ηπειρωτική γη.

Η μείωση της παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου στη Βόρεια Θάλασσα είχε ως αποτέλεσμα το ΗΒ να εξαρτάται όλο και περισσότερο από τις εισαγωγές ενέργειας. Βεβαίως, η χώρα καταναλώνει λιγότερη ενέργεια σε σχέση με το 1998. Ειδικότερα, μεταξύ των ετών 1998 και 2018, καταγράφηκε πτώση 18% στην πρωτογενή ζήτηση ενέργειας και αντίστοιχα πτώση 17% στην τελική ενεργειακή κατανάλωση. Η πτώση οφείλεται στην αύξηση της χρήσης ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, σε κυβερνητικές πολιτικές που αποσκοπούν στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, καθώς και στη πτώση της μεταποιητικής δραστηριότητας στο Η.Β., ιδιαίτερα σε ενεργοβόρους κλάδους.

Παρά τη συνολική μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και την αυξανόμενη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η **εξάρτηση της Βρετανίας από την εισαγόμενη ενέργεια** έχει επιστρέψει στα επίπεδα που επικρατούσαν στα τέλη της δεκαετίας του 1970. Το ΗΒ έγινε καθαρός εξαγωγέας ενέργειας το 1981 χάρις στην εκμετάλλευση του πετρελαίου και του φυσικού αερίου της Βόρειας Θάλασσας. Τα τελευταία χρόνια, η εξάρτηση από την εισαγόμενη ενέργεια είχε ανοδική τάση, αλλά τώρα έχει μειωθεί αφού έφτασε σε κορύφωση το 2013. Το Η.Β. είναι πλέον καθαρός εισαγωγέας τόσο πετρελαίου (κυρίως από Νορβηγία, Ρωσία και Νιγηρία) όσο και φυσικού αερίου (κυρίως από Νορβηγία, Ολλανδία, Κατάρ και Βέλγιο). Πρόσφατες έρευνες αποδεικνύουν ότι υπάρχουν κοιτάσματα σχιστολιθικού αερίου (Shale Gas) σε περιοχές της Δ. Αγγλίας, το πραγματικό μέγεθος των οποίων δεν έχει ακόμη προσδιορισθεί επακριβώς.

Η προσπάθεια περαιτέρω χρήσης της **πυρηνικής ενέργειας** τα τελευταία έτη, ως μια καθαρή μορφή ενέργειας, προσκρούει σε προβλήματα χρηματοδότησης, επιπλοκών στο πεδίο της διεθνούς πολιτικής και στην εμπλοκή που έχει προκύψει από την Έξοδο του ΗΒ από την Ε.Ε.

Το 2018⁶, η **παραγωγή πρωτογενούς ενέργειας** αυξήθηκε κατά 3,7% σε ετήσια βάση σε 131,5 εκατ. τόνους ισοδυνάμου πετρελαίου. Η παραγωγή ενέργειας το 2018 ήταν στο υψηλότερο επίπεδο από το 2011. Η παραγωγή πετρελαίου αυξήθηκε κατά 8,9%, ενώ η παραγωγή φυσικού αερίου μειώθηκε κατά 3,1%. Το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο αντιπροσώπευαν το 43% και το 30% αντίστοιχα της παραγωγής το 2018. Η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αυξήθηκε κατά 8,7%, με αύξηση της παραγωγής βιοενέργειας κατά 7,2% και αύξηση της παραγωγής αιολικής, ηλιακής και υδροηλεκτρικής ενέργειας κατά 12% λόγω της αυξημένης αιολικής και ηλιακής δυναμικότητας. Η παραγωγή πυρηνικής ενέργειας μειώθηκε κατά 7,5%. Η παραγωγή από καύση άνθρακα μειώθηκε κατά 15%, σε ένα νέο ιστορικό χαμηλό.

⁵ <https://www.eia.gov/>

⁶ Energy Trends 2018

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/791293/Energy_Trends_March_2019.pdf

Η **κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας** βάσει εισροής καυσίμου μειώθηκε κατά 0,6% συνεχίζοντας την πτωτική τάση των τελευταίων δέκα ετών. Η κατανάλωση ενέργειας από άνθρακα μειώθηκε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, καθώς οι παραγωγοί χρησιμοποίησαν περισσότερο τις ανανεώσιμες πηγές για παραγωγή το 2018, με τη βιοενέργεια και την αιολική, ηλιακή και υδροηλεκτρική κατανάλωση σε επίπεδα ρεκόρ. Η κατανάλωση πυρηνικής ενέργειας και από πετρέλαιο μειώθηκε, ενώ από φυσικό αέριο αυξήθηκε οριακά.

Το 2018, οι **εισαγωγές** μειώθηκαν κατά 0,1%, ενώ οι **εξαγωγές** αυξήθηκαν κατά 3,3%, κυρίως λόγω του αργού πετρελαίου, καθώς η παραγωγή από νέα πεδία εξήχθη κατά κύριο λόγο. Η καθαρή ενεργειακή εξάρτηση διαμορφώθηκε στο 35,3%. Οι κύριοι τύποι των εισαγόμενων καυσίμων του Ηνωμένου Βασιλείου ήταν αργό πετρέλαιο, φυσικό αέριο και πετρελαϊκά προϊόντα (για παράδειγμα, βενζίνη και ντίζελ). Επίσης εισάγονται ηλεκτρική ενέργεια και άνθρακας και άλλα είδη στερεών καυσίμων (όπως ξύλο) σε μικρότερες ποσότητες.

Το 2018, η **συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας** μειώθηκε σε 334 TWh από 339 TWh το 2017 (-1,4%). Η παραγωγή ηλεκτρισμού έχει μειωθεί μεν κατά 14% από το 2008, αλλά εντός αυτής σημειώνονται σημαντικές αλλαγές στο μίγμα των καυσίμων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Η κύρια τάση είναι η απομάκρυνση από τον άνθρακα και η αυξανόμενη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η παραγωγή από άνθρακα μειώθηκε κατά 86%. από 124 TWh το 2008 σε 17 TWh το 2018, Κατά την ίδια περίοδο, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αυξήθηκε από 22 TWh το 2008 σε 111 TWh, αύξηση άνω του 400%.

Την ίδια περίοδο, το ποσοστό της ενέργειας που προέρχεται από **ανανεώσιμες πηγές ενέργειας** και από επεξεργασία αποβλήτων (όπως αιολική, υδροηλεκτρική ενέργεια και βιομάζα) αυξήθηκε από 1% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας του ΗΒ στο 12,5%.

Το μερίδιο των ΑΠΕ στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας έχει πλέον ανέλθει στο 33,3% (2018), ενώ το μερίδιο του άνθρακα έχει περιοριστεί στο 5%, καθώς διεκόπη η λειτουργία μεγάλων ανθρακωρυχείων στο πλαίσιο της μετάβασης σε πιο καθαρές μορφές ενέργειας. Το φυσικό αέριο καταλαμβάνει μερίδιο 39,4% και η πυρηνική ενέργεια 19,5%. Η αιολική ενέργεια έχει μερίδιο 17% (επίγεια 9,1%, υπεράκτια 8%), η βιοενέργεια μερίδιο 10,7%, τα φωτοβολταϊκά μερίδιο 3,9% και τα υδροηλεκτρικά μερίδιο 1,6%. Η εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ για ηλεκτρική ενέργεια ήταν 44,4 GW στα τέλη του 2018, αυξημένη κατά 9,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Εξ αυτής, 48% αντιπροσωπεύει η αιολική ενέργεια και 29% η ηλιακή (φωτοβολταϊκά).

Δ) Βιομηχανία - Μεταποίηση

Η βιομηχανία έχει απωλέσει τις τελευταίες δεκαετίες το σημαίνοντα ρόλο της στην οικονομία, με παραδοσιακούς κλάδους της να αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα και μόνο συγκεκριμένους τομείς να παρουσιάζουν δυναμισμό, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία και η αεροδιαστημική. Γενικότερα, ο βιομηχανικός τομέας, ο οποίος αντιπροσωπεύει το 17,5% του ΑΕΠ και απασχολεί το 18% του ενεργού πληθυσμού, δεν είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικός, κυρίως λόγω της χαμηλής παραγωγικότητας. Οι κυριότεροι τομείς είναι οι εργαλειομηχανές, ο εξοπλισμός μεταφοράς και τα χημικά. Οι τομείς με μεγάλες δυνατότητες είναι οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας, οι βιοτεχνολογίες, η αεροπορία, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η άμυνα. Το Ηνωμένο Βασίλειο παραμένει όμως μία από τις μεγαλύτερες χώρες παραγωγής στον κόσμο σε σημαντικές πολιτικές και στρατιωτικές αεροδιαστημικές και φαρμακευτικές βιομηχανίες.

Η συμμετοχή του βιομηχανικού τομέα στο ΑΕΠ της χώρας μειώνεται. Σε όρους Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, η παραγωγή παρουσιάζει σταθερή πτώση εδώ και πολλές δεκαετίες, από άνω του 30% στις αρχές του 1970 σε 10% το 2015. Από το 1997 μέχρι σήμερα η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε κατά 2% σε πραγματικούς όρους, ενώ η

παραγωγή του τομέα των υπηρεσιών, κατά την ίδια περίοδο, έχει αυξηθεί κατά 59%. Ο τομέας απασχολεί πλέον το 8% του εργατικού δυναμικού, από 22% το 1982, ενώ είναι χαρακτηριστικό ότι μόλις 2% του εργατικού δυναμικού στο Λονδίνο απασχολείται στη βιομηχανία/μεταποίηση. Συνεχίζει, ωστόσο, να προσελκύει άμεσες ξένες επενδύσεις και συνεισφέρει καθοριστικά στο εξωτερικό εμπόριο αγαθών, με ποσοστό ανώτερο του 40% επί του συνόλου των βρετανικών εξαγωγών.

Οι παραδοσιακοί τομείς όπως μεταλλουργία (κυρίως χαλυβουργία), υφαντουργία, καπνός, βιομηχανία ξύλου & χάρτου αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα λόγω του διεθνούς ανταγωνισμού, όπως επίσης ο κλάδος μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού. Άλλοι τομείς εμφανίζουν εξαιρετικές επιδόσεις συνολικά, όπως αυτοί των τροφίμων & ποτών, ηλεκτρονικών ειδών, της αεροδιαστημικής βιομηχανίας και του εξοπλισμού μεταφορών, καταγράφοντας αύξηση ανώτερη εκείνης του συνολικού ΑΕΠ.

Σε όρους Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, ο **κλάδος τροφίμων – ποτών & καπνού** παραμένει ο σημαντικότερος μεταποιητικός κλάδος, ακολουθούμενος από τον κλάδο **εξοπλισμού μεταφορών** και τον κλάδο **βασικών μετάλλων και μεταλλικών προϊόντων**. Βάσει εσόδων, οι μεγαλύτερες μεταποιητικές βιομηχανίες στον κλάδο τροφίμων – ποτών – καπνού είναι η Unilever (τρόφιμα και προϊόντα προσωπικής υγιεινής), η Associated British Foods, η British American Tobacco και η Imperial Tobacco, στον κλάδο εξοπλισμού μεταφορών η Rolls Royce και η BAE Systems, στον κλάδο βασικών μετάλλων η Tata, Rio Tinto και η AngloAmerican, στον κλάδο χημικών η Ineos και οι φαρμακευτικές GSK και AstraZeneca, οι πετρελαϊκές BP και Shell.

Η παραγωγή μηχανολογικού εξοπλισμού και εξοπλισμού μεταφορών αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς της βρετανικής μεταποίησης. Οι μεγαλύτερες διεθνείς **αυτοκινητοβιομηχανίες** έχουν μονάδες παραγωγής στο Η.Β.: η BMW (MINI, Rolls-Royce), η Ford (Premier Automotive Group), η General Motors (Vauxhall Motors), η Honda, η Nissan, η Toyota, η Volkswagen (Bentley) κ.α.

Η περίοδος όμως μετά το δημοψήφισμα ήταν αρκετά δύσκολη για την βρετανική αυτοκινητοβιομηχανία, η οποία μέχρι τότε ήταν ένα από τα «αστέρια» της οικονομίας του Η.Β. Αντιμέτωπη με την μεγάλη μείωση των πωλήσεων της στην Κίνα, την μαζική αποστρόφη της αγοράς για τα diesels σε όλη την Ευρώπη λόγω του σκανδάλου της 'Dieselgate' της Volkswagen και την αβεβαιότητα του brexit που είχε επιπτώσεις και στην αγορά αυτοκινήτου στη Βρετανία και στις επενδύσεις του τομέα. Αυτές ήταν οι συνθήκες που οδήγησαν την Jaguar Land Rover να ανακοινώσει την περικοπή 6.000 θέσεων εργασίας, την Honda και την Ford να επιβεβαιώσουν το κλείσιμο των εργοστασίων τους στο Swindon (το 2021, με απώλεια 3.500 θέσεων εργασίας, αν και η εταιρεία επικαλείται ως λόγους αποχώρησης την απόφασή της να επενδύσει σε νέες τεχνολογίες και δη στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα) και στο Bridgend αντίστοιχα και την Nissan να ανακαλέσει την απόφασή της να κατασκευάσει ένα νέο μοντέλο στο Sunderland.

Λόγω brexit και η παραγωγή και οι πωλήσεις αυτοκινήτων μειώθηκαν το 2019 με τον μεγαλύτερο ρυθμό των τελευταίων 7 ετών. Οι επενδύσεις στο τομέα αυτό μειώθηκαν επίσης την τριετία 2017-2019 κατά 80%. Λόγω της αβεβαιότητας για μία αποχώρηση χωρίς συμφωνία στις 31/3/2019 και στις 31/10/2019, οι γραμμές παραγωγής των μεγάλων κατασκευαστών αυτοκινήτων έκλεισαν εκείνες τις περιόδους διότι δεν ήταν δυνατή η εξασφάλιση της τήρησης των χρόνων παράδοσης (just in time - JIT) από την εφοδιαστική αλυσίδα των εισροών εξαρτημάτων που απαιτούνταν για την συναρμολόγηση των αυτοκινήτων.

Για ίδιους από τους ως άνω λόγους η Peugeot έχει αναστείλει επένδυση στο Vauxhall (Ellesmere port), την οποία εξαρτά από το περιεχόμενο της μελλοντικής σχέσης Ε.Ε. – Η.Β. με εναλλακτική λύση την πραγματοποίηση της επένδυσης στην νότια Ευρώπη.

Επίσης σημαντικός είναι και ο τομέας της **αεροναυπηγικής** με εταιρείες όπως η BAE Systems, η GKN και η Rolls Royce. Η Brush Traction κατασκευάζει αμαξοστοιχίες τρένων και άλλα σχετικά εξαρτήματα.

Η βιομηχανία **ηλεκτρονικών ειδών** κατατάσσεται αυτή τη στιγμή στην πρώτη πεντάδα στον κόσμο σε όρους παραγωγής και απασχολεί περίπου 400.000 άτομα στην παραγωγή ηλεκτρονικού υλικού, ενώ άλλα 130.000 απασχολούνται στον συγγενή χώρο της παραγωγής λογισμικού. Οι σημαντικότερες βρετανικές εταιρείες είναι η Amstrad, η Alba, η ARM, η Dyson, η Invensys, η Wolfson, η Linn, η Nallatech και η Atheon. Επίσης πολλές από τις μεγαλύτερες διεθνείς εταιρείες IT έχουν επιλέξει το Η.Β. ως έδρα της ευρωπαϊκής τους παρουσίας και εταιρείες όπως η Ericsson, η Fujitsu, η Samsung, η Sharp, η Sony και η Toshiba έχουν επίσης εγκαταστήσει εδώ μονάδες παραγωγής.

Στο χημικό τομέα, θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ καθαρά χημικών (προϊόντα πετρελαίου, χρώματα, σαπούνια, απορρυπαντικά κ.α.), από τη μία πλευρά, και φαρμακευτικών και βιοτεχνολογικών προϊόντων, από την άλλη.

Η **φαρμακοβιομηχανία** από μόνη της εκπροσωπεί το 25% της βρετανικής χημικής βιομηχανίας, απασχολεί περίπου 300.000 άτομα και δαπανά περίπου 5 εκατ. λίρες ημερησίως στην έρευνα. Δύο από τις μεγαλύτερες διεθνείς φαρμακοβιομηχανίες η GlaxoSmithKline και η AstraZeneca είναι εγκαταστημένες στο Η.Β. και διεξάγουν εδώ μεγάλος μέρος της έρευνας αλλά και της παραγωγής τους. Εκτός αυτών, στο Η.Β. λειτουργούν περί τις 275 μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αντιπροσωπεύουν το 20% των εταιρειών του τομέα στην Ευρώπη.

Στην κατηγορία της **βιοτεχνολογίας**, έχει καταγραφεί την τελευταία δεκαετία αύξηση του συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων της τάξεως του 220% και αυτή τη στιγμή ο αριθμός τους ξεπερνά τις 480.

Ε) Υπηρεσίες

Το Ηνωμένο Βασίλειο, ιδιαίτερα το Λονδίνο, είναι κατά παράδοση ένα παγκόσμιο οικονομικό κέντρο. Η αναδιάρθρωση και η απορρύθμιση μετασημάτισαν τον κλάδο των υπηρεσιών κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του '80 και του '90, με σημαντικές αλλαγές στις τραπεζικές, ασφαλιστικές και χρηματιστηριακές αγορές του Λονδίνου, τη ναυτιλία και τις εμπορευματικές μεταφορές.

Ιδιαίτερα ο τομέας των χρηματοοικονομικών, ασφαλιστικών, επιχειρηματικών και κτηματομεσιτικών υπηρεσιών, είναι καθοριστικός στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας και η συμμετοχή του στο ΑΕΠ αυξάνεται συνεχώς. Ο τομέας, συμμετέχει κατά 76% στην σύνθεση του ΑΕΠ, απασχολεί το 80% του εργατικού δυναμικού της χώρας και συνεισφέρει ουσιαστικά στη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου. Το Λονδίνο φιλοξενεί επίσης την έδρα πολλών πολυεθνικών εταιρειών.

Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες: Ο τομέας των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών – τόσο βρετανικών όσο και διεθνών εταιρειών με έδρα το City του Λονδίνου – αντιστοιχούν σε περίπου το 10% του ΑΕΠ και το 11,5% των φορολογικών εσόδων του ΗΒ⁷. Το Λονδίνο αποτελεί το μεγαλύτερο διεθνές χρηματοοικονομικό κέντρο, μαζί με τη Νέα Υόρκη. Περίπου 500 τράπεζες έχουν γραφεία στη πόλη και οι εργασίες τους προσανατολίζονται κυρίως στη διεθνή αγορά, με έμφαση στις αγορές χρεογράφων, συναλλάγματος, ενέργειας και ασφάλειας. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του φορέα CityUK, ο τομέας των χρηματοοικονομικών και συναφών υπηρεσιών απασχολεί 1 εκατομμύριο εργαζομένους, εκ των οποίων το 66% εργάζεται εκτός Λονδίνου. Παρόλο που οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες αυξήθηκαν ταχύτατα σε μεσαίες πόλεις, κυρίως στο Λιντς

⁷ The CityUK, <http://www.thecityuk.com/>

και στο Εδιμβούργο, το Λονδίνο εξακολούθησε να κυριαρχεί και αυξήθηκε σε μέγεθος και επιρροή ως κέντρο διεθνών χρηματοοικονομικών πράξεων. Οι ροές κεφαλαίων έχουν αυξηθεί, όπως και οι συναλλαγές συναλλάγματος και τίτλων, με αποτέλεσμα το Λονδίνο να έχει περισσότερες ξένες τράπεζες από οποιαδήποτε άλλη πόλη στον κόσμο.

Οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στεγάζονται σε δύο κυρίως περιοχές του Λονδίνου: το City (όπου έχουν την έδρα τους, μεταξύ άλλων, το Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου, η Τράπεζα της Αγγλίας και η ασφαλιστική εταιρεία Lloyds of London) και τα Docklands – Canary Wharf (όπου έχουν την έδρα τους, μεταξύ άλλων, η ανεξάρτητη διοικητική αρχή Financial Conduct Authority⁸ και τράπεζες όπως η Barclays Bank, η Citigroup και η HSBC). Το Εδιμβούργο είναι το πέμπτο μεγαλύτερο χρηματοοικονομικό κέντρο της Ευρώπης και αποτελεί την έδρα εταιρειών όπως η Royal Bank of Scotland, η HBOS και η ασφαλιστική εταιρεία Standard Life Insurance.

Η μέχρι πρότινος ευρωστία του τομέα αποδίδεται στην παράδοση τεχνογνωσίας, την ύπαρξη ευέλικτου θεσμικού πλαισίου και υποστηρικτικών υποδομών καθώς και στην παρουσία εργατικού δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης. Μετά την κρίση του 2008 όμως και την κατάρρευση μερικών σημαντικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, σημειώθηκαν ραγδαίες ανακατατάξεις και απολύσεις προσωπικού από τους μεγάλους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στο City. Ο κλάδος αυτός δεν έχει ακόμη ανακτήσει την προ κρίσης θέση του, δεδομένου μάλιστα ότι αναπτύσσονται νέα κέντρα χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων στην Ασία και τη Μ. Ανατολή. Οι προοπτικές θέσπισης κανόνων ελέγχου στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο ενδέχεται επίσης να μειώσει την ανταγωνιστικότητα του κλάδου και η βρετανική κυβέρνηση πρόβαλε σημαντικές επιφυλάξεις στα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα αναφορικά με την έκταση των μέτρων αυτών προκειμένου να μην θιγεί ο κλάδος.

Η απόφαση για Έξοδο του ΗΒ από την Ε.Ε. αποτελεί μία ακόμα πρόκληση στο χρηματοοικονομικό κλάδο. Μετά το δημοψήφισμα και προς αντιμετώπιση της περίπτωσης αποχώρησης χωρίς συμφωνία, η Τράπεζα της Αγγλίας εφάρμοσε προγράμματα έκτακτης ανάγκης ικανής κεφαλαιοποίησης των βρετανικών τραπεζών έτσι ώστε αυτές να συνεχίσουν να μπορούν να ανταποκρίνονται στη ζήτηση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων. Αυτές οι προετοιμασίες ήταν απαραίτητες γιατί το μέγεθος και η μορφή του τομέα προσδιορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις σχέσεις με την Ε.Ε.

Η απελευθέρωση του εμπορίου των υπηρεσιών του τομέα είχε ως αποτέλεσμα την αυτόματη και ακώλυτη επέκταση ανάληψης δραστηριότητας μιας εταιρείας σε οποιαδήποτε άλλη χώρα-μέλος της Ε.Ε. αρκεί να είχε την απαραίτητη εξουσιοδότηση από την αρμόδια Αρχή ενός μόνο κράτους-μέλους (passporting arrangement). Εκτιμάται ότι το 67% των χρηματο-οικονομικών υπηρεσιών που προσφέρονταν στην ενιαία αγορά της Ε.Ε. είχαν βάση στο Η.Β. Συνεπώς το Λονδίνο είχε καταστεί το κέντρο των υπηρεσιών αυτών στην Ε.Ε.

Το κείμενο της πολιτικής Διακήρυξης που υπέγραψε η Κυβέρνηση τον Οκτώβριο του 2019 προβλέπει ότι οι ευνοϊκές ρυθμίσεις του passporting arrangement θα πάψουν να ισχύουν μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου (31/12/2020). Από 1/1/2021, οι σχέσεις των δύο μερών θα βασίζονται σε συμφωνίες ισοδυναμίας (equivalency arrangements), πράγμα το οποίο σημαίνει ότι η Ε.Ε. θα επιτρέπει την πρόσβαση στην αγορά της εάν κρίνει ότι οι κανονιστικές ρυθμίσεις που διέπουν τις ενδιαφερόμενες εταιρείες είναι ισοδύναμες ή πολύ κοντά ευθυγραμμιζόμενες με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις της Ε.Ε. Υπάρχουν τρία πιθανά προβλήματα. Πρώτον, ότι η Πολιτική Διακήρυξη θέτει ένα πολύ αισιόδοξο χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των αξιολογήσεων ισοδυναμίας (equivalency assessments) μέχρι το τέλος της μεταβατικής περιόδου δηλαδή μέχρι το τέλος του 2020. Τέτοιου είδους

⁸ Πρώην Financial Services Authority

αποφάσεις μπορεί ληφθούν γρήγορα αλλά μπορεί να πάρουν και χρόνια. Δεύτερον, υπάρχουν 40 τομείς στους οποίους η ισοδυναμία πρέπει να αξιολογηθεί. Ενδεχομένως στο μέτρο που το Η.Β. είναι ακόμα στην ενιαία αγορά, η λογική συνιστά ότι οι κανονιστικές ρυθμίσεις θα ικανοποιήσουν τους αξιολογητές. Τρίτον, η ισοδυναμία μπορεί να ανακληθεί εντός 30 ημερών από την κοινοποίησή της. Συνεπώς η εξάρτηση από την παροχή ισοδυναμίας δεν θα απομακρύνει την αβεβαιότητα ενώ επίσης η παραμικρή προσπάθεια του Η.Β. να διαφοροποιηθεί από το καθεστώς της Ε.Ε. μπορεί να οδηγήσει σε ανάκληση.

Είναι δύσκολο να εκτιμήσει κανείς την επίπτωση της εξάρτησης από την παροχή ισοδυναμίας διότι επιπλέον ο τομέας είναι αρκετά διαφοροποιημένος. Περιλαμβάνει πολυεθνικές τράπεζες επενδύσεων, ασφαλιστικές εταιρείες με προσανατολισμό κυρίως την εγχώρια αγορά και ένα εύρος από αναπτυσσόμενες τράπεζες στο τομέα της τεχνολογίας και καινοτομίας παροχής χρηματο-οικονομικών υπηρεσιών (Fintech). Οι εταιρείες αυτές εξάγουν υπηρεσίες στην Ε.Ε. σε διαφορετικό βαθμό. Εκείνες που στηρίζονται περισσότερο στις εξαγωγές τους έχουν μεταφέρει δραστηριότητες στην Ε.Ε. για να διατηρήσουν την πρόσβασή τους στην αγορά. Οι επενδυτικές τράπεζες κυρίως στην Φρανκφούρτη και το Παρίσι. Οι διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων στο Δουβλίνο. Οι εταιρείες που παρέχουν διευκολύνσεις σε διασυνοριακές συναλλαγές (financial market infrastructures) στο Άμστερνταμ. Υπάρχουν δε και εκείνες οι εταιρείες όπως οι διαχειριστές κεφαλαίων κινδύνου (hedge funds) που εκτιμούν ότι θα ωφεληθούν από την διαφοροποίηση των κανόνων του Η.Β. και ανοίγουν νέα γραφεία στο Λονδίνο.

Εκτιμάται ότι το Λονδίνο θα παραμείνει το κυρίαρχο οικονομικό κέντρο στην Ευρώπη τουλάχιστον για το άμεσο μέλλον. Οι επιχειρήσεις του κλάδου επιθυμούν να διατηρήσουν το μεγαλύτερο μέρος της επιχείρησής τους στο Λονδίνο και ακόμη και οι μεγαλύτερες μεταφορές δραστηριοτήτων αντιπροσωπεύουν το πολύ 10% του προσωπικού σε μεμονωμένες επιχειρήσεις. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου πιθανόν άλλες ευρωπαϊκές πόλεις θα ενισχυθούν εις βάρος του City.

Λιανεμπόριο: Το λιανεμπόριο χαρακτηρίζεται από υψηλό ανταγωνισμό, υψηλή διείσδυση των πωλήσεων μέσω διαδικτύου αλλά και ισχυρή καινοτομία, αναφορικά με τους τρόπους πληρωμής και τους τρόπους αποθήκευσης και παράδοσης. Το εμπόριο λιανικής στο Η.Β. πραγματοποιείται σε σημαντικό βαθμό από μεγάλες εταιρείες οι οποίες λειτουργούν με υπερκαταστήματα εντός και εκτός πόλεων και παράλληλη παρουσία σε κάθε γειτονιά μέσα από μικρά υποκαταστήματα της ίδιας αλυσίδας, καλύπτοντας το 75%, περίπου, της αγοράς. Τα τοπικά καταστήματα μεμονωμένων ιδιοκτητών συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στο λιανεμπόριο, παρά την πίεση από την είσοδο των μεγάλων εταιρειών στον χώρο.

Δημιουργική βιομηχανία: Η δημιουργική βιομηχανία, που περιλαμβάνει τη διαφήμιση, την κινηματογραφική και τηλεοπτική παραγωγή, τον σχεδιασμό προϊόντων, τις εκδόσεις, την μουσική βιομηχανία, τις καλές τέχνες και την αγορά αντίκας, έχει σημειώσει ένα από τα υψηλότερα επιμέρους ποσοστά ανάπτυξης κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Σύμφωνα με το Υπουργείο Πολιτισμού, Επικοινωνίας και Αθλητισμού, ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης του τομέα από το 1997 και έπειτα είναι της τάξης του 6% και συνεισφέρει στις βρετανικές εξαγωγές με περίπου 11 δισ. λίρες κατ' έτος. Οι εταιρείες του τομέα έχουν διεθνή παρουσία και χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι η WPP η μεγαλύτερη διαφημιστική εταιρεία παγκοσμίως έχει μόνο το 15% της δραστηριότητάς στην χώρα ενώ καταλαμβάνει την πρώτη θέση στην Ασία.

1.1.2 Βασικά οικονομικά μεγέθη

Όπως αποτυπώνεται στον κατωτέρω πίνακα, το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος του 2016 επιβράδυνε τους ρυθμούς ανάπτυξης του ΗΒ. Η δυνητική ανάπτυξη επιβραδύνεται επίσης λόγω της βραδείας συσσώρευσης κεφαλαίων, της μείωσης της καθαρής

μετανάστευσης από την ΕΕ και της σταθερά χαμηλής παραγωγικότητας. Η ανεργία, πάντως, παραμένει σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και η ισοτιμία έναντι του ευρώ έχει υποχωρήσει κατά περίπου 10% μετά το δημοψήφισμα.

Πίνακας 2: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ηνωμένου Βασιλείου

	2015	2016	2017	2018	2019
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισ. λίρες)	1.896	1.970	2.050	2.119	2.215
Μεταβολή ΑΕΠ (%)	2,3	1,9	1,9	1,3	1,4
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (λίρες)	29.441	30.397	31.370	32.276	33.141
Ανεργία	5,4	4,9	4,4	4,1	3,8
Πληθωρισμός (2015=100)	0,0	0,7	2,7	2,5	1,8
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-4,6	-3,3	-2,5	-2,2	-2,1
Πρωτογενές ισοζύγιο ⁹ (% ΑΕΠ)	-3,4	-1,5	0,1	0,6	-0,3
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	86,9	86,8	86,2	85,7	85,4
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-4,9	-5,2	-3,5	-3,9	-3,8
Συναλλαγματική ισοτιμία (£/€)	1,38	1,22	1,14	1,13	1,14
Βασικό επιτόκιο (%)	0,50	0,25	0,50	0,75	0,75
Συναλλαγματικά διαθέσιμα (εκ. \$ ΗΠΑ)	35.763	35.992	44.489	54.257	71.715

Πηγές: ONS, HM Treasury, Bank of England

Η αύξηση του ΑΕΠ το 2019, κατά 1,4%, παρέμεινε στα ίδια χαμηλά επίπεδα περίπου με το προηγούμενο έτος (1,3%), οφείλεται κυρίως στην συμβολή της ιδιωτικής κατανάλωσης (1,3%), των δημοσίων επενδύσεων (2,1%) και της δημόσιας δαπάνης (3,6%) και υποστηρίχθηκε από μία εξαιρετικά ισχυρή αγορά εργασίας, η οποία εμφάνισε ιστορικό χαμηλό ως προς την ανεργία ποσοστό 3,8% και μία αύξηση της απασχόλησης κατά 400.000 απασχολούμενους (σύνολο απασχολούμενων 32,8 εκ.). Η επιβράδυνση της ανάπτυξης τα δύο αυτά έτη, σε σχέση με τα αμέσως προηγούμενα είναι αποτέλεσμα της αβεβαιότητας που κυριαρχούσε στην οικονομία λόγω του Brexit και της ασθενέστερης παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης. Σ' αυτό συμβάλλει και η πολύ χαμηλή παραγωγικότητα, από την χρηματο-οικονομική κρίση και μετά, η οποία είναι σαφώς χαμηλότερη από τον μέσο όρο των G7, διατρέχει το σύνολο σχεδόν των υποτομέων της βρετανικής οικονομίας (εξαιρέση κυρίως μεταλλευτικός και εξορυκτικός τομέας, ενέργεια, χημικά – φαρμακευτικά, νερό και ολιγότερο οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες) με πολύ μεγάλες διαφορές όμως κατά περιοχές και συνιστά την χειρότερη επίδοση από το 1823. Το 2019 η παραγωγικότητα κυμάνθηκε σε μηδενικό επίπεδο ακόμα χαμηλότερο και από το υποτονικό 0,5% που πραγματοποιήθηκε το 2018. Ο πληθωρισμός έπεσε στο 1,8% από 2,5% το προηγούμενο έτος, λιγότερο ή περισσότερο εντός του στόχου του 2% αλλά με προοπτικές περαιτέρω μείωσης, εκτός εάν αυτό ανατραπεί από τις επικείμενες επιπτώσεις της πανδημίας. Το δημόσιο έλλειμμα μειώθηκε κάτω από το 2% του ΑΕΠ για πρώτη φορά σε 15 χρόνια, χάρη στα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης και περιοριστικής πολιτικής που εφαρμόστηκαν μετά την οικονομική κρίση του 2008. Το δ' τρίμηνο του 2019 η βιομηχανική παραγωγή υποχώρησε κατά -1,1% σε σύγκριση με το γ' τρίμηνο του ίδιου έτους, ποσοστό που αντανάκλα τις εκτεταμένες μειώσεις στην παραγωγή αυτοκινήτων (1,3 εκ. αυτοκίνητα παραγωγή το 2019 έναντι 1,5 εκ. το 2018) αλλά και σε άλλους βιομηχανικούς κλάδους. Εκτιμάται ότι η βρετανική βιομηχανική παραγωγή επηρεάστηκε από τον αρνητικό συνδυασμό εμπορικών πολέμων, επιβράδυνσης στις παγκόσμιες αγορές και μείωσης στη ζήτηση των καταναλωτών.

Κατά το Δ.Ν.Τ. παρά τη μέτρια ανάπτυξη και την επίτευξη οικονομίας πλήρους απασχόλησης, η δημιουργία θέσεων εργασίας χαρακτηρίστηκε από το πάγωμα μισθών και την επέκταση της μερικής απασχόλησης. Η ανεργία εξακολουθεί να πλήττει τους νέους που

⁹ Αναφέρεται σε οικονομικό έτος που λήγει το Μάρτιο του έτους αναφοράς

αναζητούν εργασία καθώς εκτιμάται ότι ένας στους πέντε, ηλικίας κάτω των 24 ετών είναι άνεργος. Η σχετικά σταθερή μακροοικονομική επίδοση του Η.Β. αποκρύπτει τις αδυναμίες και τις καταστάσεις ανισότητας. Η ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου πρέπει να αποτελέσει βασική προτεραιότητα. Οι προσπάθειες της κυβέρνησης να επενδύσει σε υποδομές και να αυξηθεί η προσφορά κατοικιών και η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας θα συμβάλουν επίσης στη στήριξη μιας πιο βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Το Η.Β. έχει να επιδείξει βελτιώσεις σε μία σειρά από δείκτες στο επιχειρηματικό περιβάλλον όπως ο ανταγωνισμός και το ρυθμιστικό πλαίσιο κανόνων, έχει στρέψει σημαντικούς πόρους προς την εκπαίδευση όπου υπάρχουν βελτιώσεις αλλά στον ιδιωτικό τομέα οι επενδύσεις σε δεξιότητες, κεφάλαιο και ιδέες δεν έχουν βελτιωθεί και η χώρα βρίσκεται στη χαμηλότερη κατάταξη των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α. από την άποψη των επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ.

Το Η.Β. αντιμετωπίζει μια σειρά από προκλήσεις, οι οποίες καθίστανται δυσκολότερες στην αντιμετώπισή τους λόγω της χαμηλής παραγωγικότητας, η οποία σήμαινε, τουλάχιστον μέχρι την κατάθεση του νέου προϋπολογισμού 2020-2021, διάθεση ολιγότερων πόρων για πολιτικές προτεραιότητας και είναι ένα σύμπτωμα, μεταξύ άλλων, των αδυναμιών στην καινοτομία και στην διάχυση της τεχνολογίας:

- Το οικονομικό μοντέλο της χώρας πρέπει να εξελιχθεί για να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες στο διεθνές εμπόριο.
- Να επιτύχει μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που όμως απαιτούν ριζικές αλλαγές σε όλους σχεδόν τους τομείς της οικονομίας.
- Η γήρανση του πληθυσμού του ασκεί πιέσεις στο χώρο της υγείας, των μέτρων κοινωνικής προστασίας και της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών.
- Η τεχνολογία διαταράσσει τα επιχειρηματικά μοντέλα και ασκεί πιέσεις για επανεξέταση των πολιτικών ανταγωνισμού και των ρυθμιστικών κανόνων.
- Ο ισχυρότερος ανταγωνισμός που δέχεται η χώρα από αναδυόμενες οικονομίες, ο οποίος γίνεται ολοένα και μεγαλύτερος και περισσότερο εξελιγμένος.

Το Η.Β. αποχώρησε από την Ε.Ε. την 31/1/2020 και σύμφωνα με την συμφωνία αποχώρησης, υπάρχει μία μεταβατική περίοδος μέχρι το τέλος του 2020 κατά την οποία θα πρέπει να επιτευχθεί η μελλοντική συμφωνία ελεύθερου εμπορίου (Free Trade Agreement – FTA) μεταξύ των δύο μερών. Η Ανεξάρτητη Αρχή Προϋπολογισμού (ΑΑΠ) εκτιμά ότι μία τυπική νέα FTA θα φέρει μία μείωση 4% περίπου του δυνητικού ΑΕΠ στα επόμενα 15 χρόνια σε σχέση με εκείνο το οποίο θα είχε επιτευχθεί εάν διατηρούνταν οι τρέχουσες εμπορικές σχέσεις με την Ε.Ε. Η εκτιμώμενη επίσης μείωση της εθνικής παραγωγής κατά 2% κατά την περίοδο μετά και λόγω του αποτελέσματος του δημοψηφίσματος, σε σχέση με εκείνη που θα είχε επιτευχθεί εν τη απουσία του, αντανάκλα την μειωμένη καθαρή εισροή μεταναστών και κυρίως την πολύ χαμηλή παραγωγικότητα, την ασθενή αύξηση των επενδύσεων (από 20% αύξησης που είχε προϋπολογισθεί πριν), εκ των οποίων οι επιχειρηματικές μειώθηκαν σε σχέση με το 2018 και την εκτροπή των πόρων από την παραγωγή στην προετοιμασία για τις πιθανές συνέπειες και την αβεβαιότητα που συνδέονταν με το Brexit και ιδιαίτερα εκείνου χωρίς συμφωνία.

1.1.3 Εξωτερικό εμπόριο

Το εξωτερικό εμπόριο έχει παραδοσιακά μεγάλη σημασία για την οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου. Ο όγκος του εξωτερικού εμπορίου είναι ιδιαίτερα σημαντικός, με τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών της χώρας το 2019 να ανέρχονται σε £699 δισ. και τις εισαγωγές σε £725 δισ.

Τις τελευταίες δεκαετίες οι κύριοι εμπορικοί δεσμοί του ΗΒ μετατοπίστηκαν από χώρες της πρώην αυτοκρατορίας σε **χώρες-μέλη της Ε.Ε.**, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το ήμισυ σχεδόν του εμπορίου του Η.Β. σε υλικά αγαθά. Συγκεκριμένα, το 2019 η Ε.Ε. αντιπροσώπευε το 43% των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο Ηνωμένο Βασίλειο και το 51% των εισαγωγών.

Οι **Ηνωμένες Πολιτείες** είναι επίσης σημαντικός επενδυτικός και εμπορικός εταίρος, καθώς και η **Ιαπωνία** και η **Κίνα**, οι οποίες έχουν καταστεί σημαντικοί εμπορικοί εταίροι και επενδυτές στην εγχώρια βρετανική παραγωγή. Οι αμερικανικές, ιαπωνικές και κινεζικές εταιρείες επιλέγουν συχνά το Η.Β. ως την ευρωπαϊκή τους βάση, ενώ και άλλες **αναπτυσσόμενες χώρες της Ανατολικής Ασίας** με εξαγωγικές οικονομίες περιλαμβάνουν την ανοικτή αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου μεταξύ των σημαντικών σημείων πώλησης των προϊόντων τους. Σημειωτέον ότι οι βρετανικές Κυβερνήσεις υποστηρίζουν διαχρονικά την απελευθέρωση του εμπορίου και η χώρα συμμετέχει στους Διεθνείς Εμπορικούς Οργανισμούς.

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, το οποίο ιστορικά ήταν θετικό, έγινε ελλειμματικό από τα μέσα της δεκαετίας του '80 έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990, καθώς τα εισαγόμενα ενσώματα αγαθά υπερέβησαν τα αντίστοιχα εξαγόμενα. Εν τω μεταξύ όμως πραγματοποιήθηκαν σημαντικές επενδύσεις στο εξωτερικό και ο επαναπατρισμός κερδών σημείωσε άνοδο. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 η σταθερή αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, αλλά και των κερδών από επενδύσεις στο εξωτερικό δημιούργησαν το πρώτο πλεόνασμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών.

Πίνακας 3: Εξωτερικό εμπόριο Ηνωμένου Βασιλείου

	2015	2016	2017	2018	2019
Εξαγωγές αγαθών (δισ. λίρες)	285,9	297,9	337,5	349,6	372,5
Εισαγωγές αγαθών (δισ. λίρες)	403,6	432,1	473,4	488,9	502,2
Εμπορικό ισοζύγιο (δισ. λίρες)	-117,7	-134,2	-135,9	-139,4	-129,7
Εξαγωγές υπηρεσιών (δισ. λίρες)	244,1	269,6	291,6	306,9	326,2
Εισαγωγές υπηρεσιών (δισ. λίρες)	152,8	167,7	180,8	197,3	222,3
Ισοζύγιο υπηρεσιών (δισ. λίρες)	91,2	101,8	110,8	109,6	103,8

Πηγή: [ONS](#)

Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ONS), το 2019 οι συνολικές **βρετανικές εξαγωγές αγαθών** ανήλθαν σε £372,5 δισ. έναντι £349,6 δισ. του αντίστοιχου διαστήματος του 2018, σημειώνοντας αύξηση κατά 6,55%, ενώ οι **εισαγωγές** ανήλθαν σε £502,2 δισ. έναντι £488,9 δισ. του προηγούμενου έτους, αυξημένες κατά 2,7%. Το **εμπορικό ισοζύγιο (αγαθών)** της υπό εξέταση περιόδου **κατέλειπε** έλλειμμα ύψους £129,7 δισ., σημειώνοντας μείωση κατά 7% έναντι του 2018 (£139,4 δισ.).

Η συνολική αξία εισαγωγών και εξαγωγών αντιπροσωπεύει σχεδόν το ήμισυ του ΑΕγχΠ της χώρας, ενώ ο όγκος τόσο των εξαγωγών όσο και των εισαγωγών του Η.Β. αυξάνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια. Η συνολική αξία των εξαγωγών και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών ισούται με 63,5% του ΑΕΠ ενώ ο μέσος συντελεστής δασμολογικής επιβάρυνσης που εφαρμόζεται στο εμπόριο (κοινός μεταξύ των μελών της ΕΕ) είναι 1,8%.

Οι **κύριες βρετανικές εξαγωγές** περιλαμβάνουν μηχανήματα, αυτοκίνητα και λοιπό εξοπλισμό μεταφορών, ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό (συμπεριλαμβανομένων υπολογιστών), χημικά προϊόντα και πετρέλαιο. Οι υπηρεσίες, ιδίως οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, είναι μια άλλη σημαντική εξαγωγή η οποία συνεισφέρει θετικά στο ισοζύγιο της Μεγάλης Βρετανίας. Η χώρα εισάγει περίπου το ένα δέκατο των τροφίμων και περίπου το ένα τρίτο των μηχανημάτων και του εξοπλισμού μεταφοράς.

Το Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζει υψηλό πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών, χάρις κυρίως στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, το οποίο, όμως, δεν επαρκεί, προς το παρόν, για να ισοσκελίσει το έλλειμμα στο ισοζύγιο του εμπορίου αγαθών. Το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών για το 2019 διαμορφώθηκε στο 1,3% του ΑΕΠ.

1.1.3.1 Εμπόριο αγαθών

Συνολικά, το Ηνωμένο Βασίλειο εισάγει περισσότερα από όσα εξάγει, πράγμα που σημαίνει ότι παρουσιάζει εμπορικό έλλειμμα. Το έλλειμμα ύψους £130 δισ. στο εμπόριο αγαθών αντισταθμίστηκε εν μέρει από πλεόνασμα £104 δισ. στο εμπόριο υπηρεσιών το 2019.

Ποσοστό 46,3% των εξαγωγών αγαθών του Η.Β. κατευθύνθηκε το 2019 προς τις χώρες της Ε.Ε. και από εκεί προήλθε το 49,2% των αντίστοιχων εισαγωγών του Η.Β. Σε σχέση με μια δεκαετία πριν (2008), το εμπόριο αγαθών του Η.Β. με τρίτες χώρες (52% του συνόλου) έχει αυξηθεί με ταχύτερο ρυθμό απ' ό,τι με την Ε.Ε. (48% του συνόλου) και το ποσοστό των βρετανικών εξαγωγών που κατευθύνεται στην ΕΕ έχει μειωθεί (2008: 55%). Τα στοιχεία αυτά υποδηλώνουν τη **σταδιακή στροφή του βρετανικού εξωτερικού εμπορίου αγαθών προς τρίτες χώρες**, μία τάση η οποία αναμένεται να ενταθεί μετά την έξοδο του Η.Β. από την ΕΕ.

Πίνακας 4: Το Εμπόριο Αγαθών του ΗΒ σε αξία (δισ.λίρες) ανά περιοχή¹⁰, 2018-19

	Εξαγωγές				Εισαγωγές			
	2019	2018	% στο σύνολο (2019)	Δ 19/18	2019	2018	% στο σύνολο (2019)	Δ 19/18
Χώρες Ε.Ε.	169,87	171,53	46,3%	-1,0%	266,74	266,36	49,2%	0,1%
Χώρες εκτός Ε.Ε.	197,08	192,85	53,7%	2,2%	275,64	237,30	50,8%	16,2%
<i>Ασία & Ωκεανία</i>	65,70	63,66	17,9%	3,2%	111,24	97,72	20,5%	13,8%
<i>Βόρεια Αμερική</i>	64,02	56,14	17,4%	14,1%	66,16	57,44	12,2%	15,2%
<i>Δυτική Ευρώπη εκτός Ε.Ε.</i>	21,34	30,32	5,8%	-29,6%	46,86	36,58	8,6%	28,1%
<i>Μέση Ανατολή & Βόρεια Αφρική</i>	20,46	20,39	5,6%	0,3%	13,90	14,04	2,6%	-1,0%
<i>Ανατολική Ευρώπη</i>	7,24	5,69	2,0%	27,2%	15,43	9,32	2,8%	65,6%
<i>Υποσαχάρια Αφρική</i>	5,93	5,76	1,6%	2,8%	9,80	10,48	1,8%	-6,5%
<i>Λατινική Αμερική & Καραϊβική</i>	5,04	4,81	1,4%	4,9%	6,40	6,11	1,2%	4,7%
<i>Εμπόριο χαμηλής αξίας, προβλέψεις, κλπ.</i>	7,34	6,08	2,0%	20,8%	5,84	5,62	1,1%	4,0%
Σύνολο	366,95	364,38		0,7%	542,39	503,66		7,7%

Πηγή: UK Trade info. Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Το Ηνωμένο Βασίλειο είχε εμπορικό έλλειμμα το 2019 με την μεν Ε.Ε. ύψους £96,87 δισ. το 2019 και με τις δε χώρες εκτός Ε.Ε. £78,56 δισ.

Κυριότεροι **προορισμοί των εξαγωγών αγαθών** του ΗΒ είναι οι ΗΠΑ (1^η με μερίδιο 15,7% επί των συνολικών εξαγωγών), η Γερμανία (9,9%), η Κίνα (6,9%), η Γαλλία (6,6%), η Ολλανδία (6,6%), η Ιρλανδία (5,8%), το Βέλγιο (3,5%), η Ελβετία (3,2%), η Ισπανία (2,9%) και η Ιταλία (2,7%). Η χώρα μας στον πίνακα αυτό κατατάσσεται 45^η με συνολικό ποσοστό 0,3% (μείωση βρετανικών εξαγωγών αγαθών προς Ελλάδα κατά 13% έναντι του προηγούμενου έτους).

¹⁰ Το γενικό σύνολο διαφέρει κατ' ολίγον με αντίστοιχους πίνακες λόγω διαφορετικών πηγών και μεθοδολογιών.

Πίνακας 5: 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών αγαθών Ηνωμένου Βασιλείου για το 2019 και η θέση της Ελλάδας

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εξαγωγών (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	Μεταβολή 2019/18
1	ΗΠΑ	58,5	15,7	13%
2	Γερμανία	36,9	9,9	3%
3	Κίνα	2,8	6,9	38%
4	Γαλλία	24,6	6,6	2%
5	Ολλανδία	24,5	6,6	-9%
6	Ιρλανδία	21,7	5,8	3%
7	Βέλγιο	12,9	3,5	-9%
8	Ελβετία	12,1	3,2	72%
9	Ισπανία	10,7	2,9	4%
10	Ιταλία	10,1	2,7	-5%
...				
45	Ελλάδα	1,0	0,3	-13%

Πηγή: [ONS](#). Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Κυριότερες χώρες που αποτελούν πηγές εισαγωγών αγαθών του Η.Β. είναι η Γερμανία (1η με μερίδιο 12,9%), η Κίνα (9,3%), οι ΗΠΑ (9,3%), η Ολλανδία (8,4%), η Γαλλία (6,1%), το Βέλγιο (5,1%), η Ιταλία (3,9%), η Ισπανία (3,4%), η Νορβηγία (3,2%) και η Ιρλανδία (2,7%). Η χώρα μας στον πίνακα αυτό κατατάσσεται 47η με συνολικό ποσοστό 0,2% (αύξηση ελληνικών εξαγωγών αγαθών προς ΗΒ κατά 4% έναντι του προηγούμενου έτους).

Χαρακτηριστικό είναι επίσης το γεγονός¹¹ ότι η εγχώρια παραγωγή τροφίμων του Η.Β. είναι επαρκής μόνο για το 60% των αναγκών της χώρας, έναντι 80% περίπου στα μέσα της δεκαετίας του '80. Η **βρετανική αγορά στηρίζεται στις εισαγωγές για να έχει επαρκή τροφοδοσία**, ειδικά κατά τη διάρκεια των λεγόμενων "κενών μηνών" ("hungry gap" months) στις αρχές της άνοιξης, όταν η συγκομιδή τοπικά καλλιεργούμενων λαχανικών (όπως τα καρότα και το λάχανο) λήγει πριν η επόμενη συγκομιδή να είναι έτοιμη (γύρω στα μέσα του Μαΐου εκάστου έτους). Χαρακτηριστικό είναι επίσης το γεγονός ότι, το 97% των βρετανικών εισαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων προέρχονται από την Ε.Ε., με τα αντίστοιχα ποσοστά στα κρέατα να είναι 87% και στα ιχθυηρά 33%.

Πίνακας 6: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές του Ηνωμένου Βασιλείου για το 2019 και η θέση της Ελλάδας

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εισαγωγών (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	Μεταβολή 2019/18
1	Γερμανία	64,9	12,9	-4%
2	Κίνα	46,9	9,3	9%
3	ΗΠΑ	46,4	9,3	12%
4	Ολλανδία	42,3	8,4	1%
5	Γαλλία	30,7	6,1	6%
6	Βέλγιο	25,6	5,1	-3%
7	Ιταλία	19,5	3,9	2%
8	Ισπανία	17,1	3,4	4%
9	Νορβηγία	16,2	3,2	-21%
10	Ιρλανδία	13,7	2,7	1%

¹¹ σύμφωνα με στοιχεία του βρετανικού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Τροφίμων και Αγροτικών Υποθέσεων

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εισαγωγών (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	Μεταβολή 2019/18
...				
47	Ελλάδα	936	0,2	4%

Πηγή: [ONS](#). Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Οι 10 κυριότερες κατηγορίες εξαγομένων βρετανικών προϊόντων είναι: Μηχανές & Συσκευές, Οχήματα, Πολύτιμα Μέταλλα, Ορυκτά Καύσιμα, Φαρμακευτικά, Ηλεκτρικές Μηχανές, Συσκευές και Υλικά, Αεροσκάφη / Είδη αεροδιαστημικής, Όργανα Ακριβείας, Πλαστικά και Οργανικά Χημικά.

Πίνακας 7: Εξαγωγές αγαθών Ηνωμένου Βασιλείου

	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 84 - ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ κλπ	57,4	15,6%	54,3	14,9%	5,6%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 87 - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ κλπ	39,6	10,8%	41,3	11,3%	-4,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 71 - ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ ΦΥΣΙΚΑ Ή ΑΠΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ, ΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΗΜΙΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΠΕΤΡΕΣ Ή ΠΑΡΟΜΟΙΑ, ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ κλπ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	33,1	9,0%	35,6	9,8%	-7,1%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27 - ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΟΡΥΚΤΑ ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ ΑΥΤΩΝ	31,7	8,6%	35,0	9,6%	-9,4%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 85 - ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ κλπ	22,3	6,1%	22,0	6,0%	1,5%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30 - ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	21,2	5,8%	22,6	6,2%	-5,9%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 90 - ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΟΠΤΙΚΗΣ, ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ κλπ	15,6	4,3%	14,4	3,9%	8,4%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 88 - ΑΕΡΟΠΛΟΪΑ Ή ΔΙΑΣΤΗΜΟΠΛΟΪΑ	14,4	3,9%	14,9	4,1%	-3,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29 - ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	9,9	2,7%	9,2	2,5%	7,7%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 97 - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΕΧΝΗΣ, ΣΥΛΛΟΓΩΝ Ή ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ	9,7	2,6%	5,4	1,5%	80,1%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 39 - ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΥΛΕΣ	9,3	2,5%	9,6	2,6%	-3,0%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 99 - ΆΛΛΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	8,8	2,4%	7,5	2,1%	17,3%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22 - ΠΟΤΑ, ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΥΓΡΑ ΚΑΙ ΞΙΔΙ	8,1	2,2%	7,9	2,2%	2,1%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 38 - ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	5,5	1,5%	5,2	1,4%	4,7%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 72 - ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΣ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ	5,2	1,4%	5,9	1,6%	-12,3%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 73 - ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟ, ΣΙΔΗΡΟ Ή ΧΑΛΥΒΑ	4,5	1,2%	4,3	1,2%	6,4%

	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	366,9		364,4		0,7%

Πηγή: UK Trade info. Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου¹².

Οι 10 κυριότερες κατηγορίες **εισαγόμενων προϊόντων** στο ΗΒ είναι: Πολύτιμες και Ημιπολύτιμες πέτρες, Μηχανές & Συσκευές, Οχήματα, Ηλεκτρικές Μηχανές & Συσκευές, Ορυκτά Καύσιμα, Φαρμακευτικά, Πλαστικά, Όργανα Ακριβείας, Πλεκτά Ενδύματα, Έπιπλα και Ιατροχειρουργικά Έπιπλα και Συσκευές Φωτισμού.

Πίνακας 8: Εισαγωγές αγαθών Ηνωμένου Βασιλείου

	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 71 - ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ ΦΥΣΙΚΑ Ή ΑΠΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ, ΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΗΜΙΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΠΕΤΡΕΣ Ή ΠΑΡΟΜΟΙΑ, ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ κλπ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	69,7	12,9%	30,1	6,0%	131,7%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 84 - ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ κλπ	65,9	12,2%	64,7	12,8%	2,0%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 87 - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ κλπ	58,7	10,8%	56,9	11,3%	3,0%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 85 - ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ κλπ	48,5	8,9%	47,9	9,5%	1,1%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27 - ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΟΡΥΚΤΑ ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ ΑΥΤΩΝ	43,9	8,1%	50,4	10,0%	-12,9%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30 - ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	22,0	4,1%	22,7	4,5%	-3,3%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 90 - ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΟΠΤΙΚΗΣ, ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ κλπ	15,0	2,8%	14,1	2,8%	6,3%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 39 - ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΥΛΕΣ	14,8	2,7%	14,6	2,9%	1,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 61 - ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ, ΠΛΕΚΤΑ	10,2	1,9%	9,8	1,9%	4,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 62 - ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ, ΆΛΛΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΛΕΚΤΑ	9,3	1,7%	9,0	1,8%	3,8%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 94 - ΕΠΙΠΛΑ, ΕΠΙΠΛΑ ΙΑΤΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΑ. ΕΙΔΗ ΚΛΙΝΟΣΤΡΩΜΝΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΑ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ κλπ	9,3	1,7%	8,8	1,8%	5,1%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 73 - ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟ, ΣΙΔΗΡΟ Ή ΧΑΛΥΒΑ	8,8	1,6%	9,1	1,8%	-3,0%

¹² Το γενικό σύνολο διαφέρει κατ'όλιγον με αντίστοιχους πίνακες λόγω διαφορετικών πηγών και μεθοδολογιών.

<https://www.uktradeinfo.com/Statistics/Pages/Related-Data.aspx>

	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (δισ. λίρες)	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 88 - ΑΕΡΟΠΛΟΪΑ Ή ΔΙΑΣΤΗΜΟΠΛΟΪΑ	8,4	1,6%	8,6	1,7%	-2,1%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29 - ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7,9	1,5%	8,3	1,7%	-4,6%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 99 - ΆΛΛΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	6,9	1,3%	6,7	1,3%	2,9%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22 - ΠΟΤΑ, ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΥΓΡΑ ΚΑΙ ΞΙΔΙ	6,7	1,2%	6,4	1,3%	4,6%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 48 - ΧΑΡΤΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΝΙΑ. ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΥΤΤΑΡΙΝΗ, ΧΑΡΤΙ Ή ΧΑΡΤΟΝΙ	5,9	1,1%	6,0	1,2%	-1,6%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 44 - ΞΥΛΕΙΑ, ΞΥΛΟΚΑΡΒΟΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΞΥΛΟ	5,8	1,1%	5,7	1,1%	1,1%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 64 - ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ, ΓΚΕΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΑ ΕΙΔΗ. ΜΕΡΗ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΑΥΤΩΝ	5,4	1,0%	5,2	1,0%	4,8%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33 - ΑΙΘΕΡΙΑ ΕΛΑΙΑ ΚΑΙ ΡΗΤΙΝΟΕΙΔΗ. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΡΩΜΑΤΟΠΟΙΙΑΣ, ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ	5,1	0,9%	5,2	1,0%	-0,1%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 38 - ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	4,9	0,9%	4,5	0,9%	9,6%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 - ΚΑΡΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ, ΦΛΟΥΔΕΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ Ή ΠΕΠΟΝΙΩΝ	4,9	0,9%	4,8	1,0%	2,2%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	542,3		503,7		7,7%

Πηγή: UK Trade info. Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου¹³.

1.1.3.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Όπως προαναφέρθηκε στην τομεακή ανάλυση της βρετανικής οικονομίας, ο τομέας των υπηρεσιών (ιδιαίτερα των χρηματοοικονομικών, ασφαλιστικών, επιχειρηματικών και κτηματομεσιτικών) είναι καθοριστικός στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας, με τη συμμετοχή του στο ΑΕΠ να αυξάνεται συνεχώς τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα, ο τομέας των υπηρεσιών συμμετέχει κατά 76% στην σύνθεση του ΑΕΠ της χώρας, απασχολεί το 80% του εργατικού δυναμικού και συνεισφέρει ουσιαστικά στη βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παρουσιάζοντας κάθε χρόνο πλεονασματικό ισοζύγιο υπηρεσιών.

Το 2019 οι συνολικές βρετανικές **εισπράξεις από υπηρεσίες** ανήλθαν σε £326 δισ. έναντι £307 δισ. το 2018, σημειώνοντας αύξηση κατά 6,2%, ενώ οι **πληρωμές για υπηρεσίες** ανήλθαν σε £222 δισ. έναντι £197 δισ. του προηγούμενου έτους, αυξημένες κατά 12,7%. Το **ισοζύγιο υπηρεσιών** το 2019 κατέγραψε πλεόνασμα ύψους £104 δισ., σημειώνοντας μείωση κατά 5,3% έναντι του 2018 (£110 δισ.). Οι χώρες εκτός της Ε.Ε. αντιπροσωπεύουν το 60,2% των εισπράξεων και το 52% των πληρωμών του ΗΒ, γεγονός που εξηγεί την επιχειρηματολογία των υπέρμαχων της παραμονής στην Ε.Ε. για τους κινδύνους, οι οποίοι προοιωνίζονται για τη βρετανική οικονομία στο τομέα των υπηρεσιών μετά την έξοδο.

¹³ Το γενικό σύνολο διαφέρει κατ'όλιγον με αντίστοιχους πίνακες λόγω διαφορετικών πηγών και μεθοδολογιών.

Πίνακας 9: Εισπράξεις Ηνωμένου Βασιλείου

Υπηρεσία	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	
1 Υπηρεσίες μεταποίησης αγαθών	2.580	0,8%	2.264	0,7%	14,0%
2 Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής	3.863	1,2%	3.427	1,1%	12,7%
3 Μεταφορές	30.929	9,5%	29.469	9,6%	5,0%
3.1 Θαλάσσιες μεταφορές	8.551	2,6%	8.004	2,6%	6,8%
3.2 Αεροπορικές μεταφορές	19.364	5,9%	18.648	6,1%	3,8%
3.3 Άλλες μέθοδοι μεταφοράς	1.143	0,4%	1.112	0,4%	2,8%
3.4 Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές υπηρεσίες	1.871	0,6%	1.705	0,6%	9,7%
4 Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	39.122	12,0%	36.431	11,9%	7,4%
4.1 Επαγγελματικά ταξίδια	5.809	1,8%	5.202	1,7%	11,7%
4.2 Προσωπικά ταξίδια	33.313	10,2%	31.229	10,2%	6,7%
5 Κατασκευαστικές υπηρεσίες	2.943	0,9%	2.671	0,9%	10,2%
5.1 Κατασκευαστικές υπηρεσίες στο εξωτερικό	2.585	0,8%	2.226	0,7%	16,1%
5.2 Κατασκευαστικές υπηρεσίες στο ΗΒ	358	0,1%	445	0,1%	-19,6%
6 Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές υπηρεσίες	20.114	6,2%	19.425	6,3%	3,5%
6.1 Άμεση ασφάλιση	16.192	5,0%	15.937	5,2%	1,6%
6.2 Αντασφάλιση	519	0,2%	537	0,2%	-3,4%
6.3 Επικουρικές υπηρεσίες ασφάλισης	3.403	1,0%	2.951	1,0%	15,3%
7 Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	62.916	19,3%	63.222	20,6%	-0,5%
7.1 Με ρητές χρεώσεις	52.905	16,2%	52.288	17,0%	1,2%
7.2 Υπηρεσίες χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης που μετρώνται έμμεσα	10.011	3,1%	10.934	3,6%	-8,4%
8 Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας	19.801	6,1%	19.721	6,4%	0,4%
9 Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	23.288	7,1%	23.960	7,8%	-2,8%
9.1 Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών	7.413	2,3%	7.353	2,4%	0,8%
9.2 Υπηρεσίες πληροφορικής	11.296	3,5%	12.536	4,1%	-9,9%
9.3 Υπηρεσίες πληροφόρησης	4.579	1,4%	4.071	1,3%	12,5%
10 Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	112.584	34,5%	98.796	32,2%	14,0%
10.1 Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης	10.888	3,3%	10.194	3,3%	6,8%
10.2 Επαγγελματικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες	51.981	15,9%	45.223	14,7%	14,9%
10.3 Τεχνικές, εμπορικές και λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	49.715	15,2%	43.379	14,1%	14,6%
11 Υπηρεσίες προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	4.478	1,4%	4.584	1,5%	-2,3%
11.1 Οπτικοακουστικές και συναφείς υπηρεσίες	2.023	0,6%	1.951	0,6%	3,7%
11.2 Άλλες προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες	2.455	0,8%	2.633	0,9%	-6,8%
12 Αγαθά και υπηρεσίες της γενικής κυβέρνησης που δεν περιλαμβάνονται αλλού	3.536	1,1%	2.900	0,9%	21,9%
Σύνολο	326.154		306.870		6,3%

Πηγή: [ONS](#). Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της βρετανικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ONS), οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το ήμισυ των **βρετανικών εξαγωγών υπηρεσιών**. Έπονται οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες (τουρισμός) και οι μεταφορές που ενισχύθηκαν τα τελευταία έτη λόγω της υποτίμησης της στερλίνας. Οι ανωτέρω κλάδοι υπηρεσιών αποτελούν τα ¾ περίπου του συνόλου των εξαγωγών υπηρεσιών.

Οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες αντιστοιχούν στο 25,1% των **πληρωμών του Η.Β. για υπηρεσίες**, ακολουθούμενες από τις επιχειρηματικές υπηρεσίες, τις μεταφορές και τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Το Ηνωμένο Βασίλειο διατηρεί πλεονασματικό ισοζύγιο σε όλο το φάσμα υπηρεσιών με μερίδιο άνω του 2%, πλην των ταξιδιωτικών υπηρεσιών (λόγω του ισχυρού τουριστικού ρεύματος από το Η.Β. προς άλλες χώρες).

Πίνακας 10: Πληρωμές Ηνωμένου Βασιλείου

Υπηρεσία	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	
1 Υπηρεσίες μεταποίησης αγαθών	1.297	0,6%	1.314	0,7%	-1,3%
2 Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής	1.500	0,7%	837	0,4%	79,2%
3 Μεταφορές	25.680	11,6%	25.524	12,9%	0,6%
3.1 Θαλάσσιες μεταφορές	6.196	2,8%	6.216	3,2%	-0,3%
3.2 Αεροπορικές μεταφορές	15.096	6,8%	15.086	7,6%	0,1%
3.3 Άλλες μέθοδοι μεταφοράς	2.143	1,0%	2.225	1,1%	-3,7%
3.4 Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές υπηρεσίες	2.245	1,0%	1.997	1,0%	12,4%
4 Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	55.727	25,1%	51.742	26,2%	7,7%
4.1 Επαγγελματικά ταξίδια	5.694	2,6%	5.685	2,9%	0,2%
4.2 Προσωπικά ταξίδια	50.033	22,5%	46.057	23,3%	8,6%
5 Κατασκευαστικές υπηρεσίες	2.821	1,3%	2.090	1,1%	35,0%
5.1 Κατασκευαστικές υπηρεσίες στο εξωτερικό	1.147	0,5%	879	0,4%	30,5%
5.2 Κατασκευαστικές υπηρεσίες στο ΗΒ	1.674	0,8%	1.211	0,6%	38,2%
6 Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές υπηρεσίες	3.120	1,4%	3.095	1,6%	0,8%
6.1 Άμεση ασφάλιση	2.521	1,1%	2.430	1,2%	3,7%
6.2 Αντασφάλιση	0	0,0%	0	0,0%	
6.3 Επικουρικές υπηρεσίες ασφάλισης	597	0,3%	662	0,3%	-9,8%
6.4 Συνταξιοδοτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες τυποποιημένων εγγυήσεων	2	0,0%	3	0,0%	-33,3%
7 Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	19.552	8,8%	17.017	8,6%	14,9%
7.1 Με ρητές χρεώσεις	16.409	7,4%	14.161	7,2%	15,9%
7.2 Υπηρεσίες χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης που μετρώνται έμμεσα	3.143	1,4%	2.856	1,4%	10,0%
8 Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας	13.269	6,0%	10.860	5,5%	22,2%
9 Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	10.458	4,7%	10.751	5,4%	-2,7%
9.1 Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών	4.746	2,1%	4.772	2,4%	-0,5%
9.2 Υπηρεσίες πληροφορικής	4.635	2,1%	4.449	2,3%	4,2%
9.3 Υπηρεσίες πληροφόρησης	1.077	0,5%	1.530	0,8%	-29,6%
10 Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	80.871	36,4%	66.285	33,6%	22,0%
10.1 Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης	7.816	3,5%	7.546	3,8%	3,6%
10.2 Επαγγελματικές και επιχειρηματικές	22.286	10,0%	19.165	9,7%	16,3%

	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	
Υπηρεσία					
<i>υπηρεσίες</i>					
10.3 Τεχνικές, εμπορικές και λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	50.769	22,8%	39.574	20,1%	28,3%
11 Υπηρεσίες προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	4.430	2,0%	4.095	2,1%	8,2%
11.1 Οπτικοακουστικές και συναφείς υπηρεσίες	778	0,3%	696	0,4%	11,8%
11.2 Άλλες προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες	3.652	1,6%	3.399	1,7%	7,4%
12 Αγαθά και υπηρεσίες της γενικής κυβέρνησης που δεν περιλαμβάνονται αλλού	3.605	1,6%	3.682	1,9%	-2,1%
Σύνολο	222.330		197.292		12,7%

Πηγή: [ONS](#). Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Αναφορικά με τις χώρες που αγοράζουν υπηρεσίες από το Η.Β., οι ΗΠΑ βρέθηκαν το 2019 στην πρώτη θέση με 24,6% του συνόλου, ακολουθούμενες από τη Γερμανία, την Ολλανδία, τη Γαλλία, και την Ιρλανδία. Στο σύνολό της όμως η Ε.Ε. κατέλαβε την 1η θέση με ποσοστό 39,8% επί του συνόλου των εξαγόμενων υπηρεσιών του Η.Β. Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 28η θέση με ποσοστό 0,5% του συνόλου παρουσιάζοντας αύξηση 9% έναντι του προηγούμενου έτους.

Πίνακας 11: 10 Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών του Ηνωμένου Βασιλείου και η θέση της Ελλάδας (2019)

Κατάταξη	Χώρα / περιοχή	Εισπράξεις (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	Μεταβολή 2019/18
1	Ευρωπαϊκή Ένωση	129.779	39,8%	4,2%
1	ΗΠΑ	80.158	24,6%	11,7%
2	Γερμανία	21.712	6,7%	4,4%
3	Ολλανδία	18.216	5,6%	1,5%
4	Γαλλία	18.177	5,6%	1,8%
5	Ιρλανδία	16.603	5,1%	1,1%
6	Ελβετία	12.961	4,0%	-12,4%
7	Ιταλία	11.297	3,5%	8,4%
8	Ισπανία	8.536	2,6%	8,4%
9	Ιαπωνία	7.963	2,4%	5,8%
10	Αυστραλία	6.934	2,1%	-3,1%
28	Ελλάδα	1.628	0,5%	9,0%

Πηγή: [ONS](#). Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Οι Η.Π.Α. ήταν το 2019 ο σημαντικότερος προμηθευτής υπηρεσιών στο Η.Β. με ποσοστό 20,3%. Έπεται η Ισπανία, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ιρλανδία, με την Ελλάδα να βρίσκεται στη 14η θέση με ποσοστό 1,4% παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση 7,5% έναντι του προηγούμενου έτους 2018. Χαρακτηριστικό όμως είναι ότι περίπου το ½ των προμηθειών υπηρεσιών του Η.Β. προέρχονται από την ΕΕ.

Πίνακας 12: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών του Ηνωμένου Βασιλείου και η θέση της Ελλάδας (2019)

Κατάταξη	Χώρα / περιοχή	Πληρωμές (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	Μεταβολή 2019/18
1	Ευρωπαϊκή Ένωση	106.744	48,0%	10,1%
1	ΗΠΑ	45.131	20,3%	23,0%
2	Ισπανία	16.951	7,6%	7,8%
3	Γαλλία	16.863	7,6%	10,3%
4	Γερμανία	13.059	5,9%	9,8%
5	Ιρλανδία	10.782	4,8%	-4,7%
6	Ολλανδία	8.768	3,9%	12,2%
7	Ινδία	7.650	3,4%	52,6%
8	Ιταλία	7.106	3,2%	2,6%
9	Ιαπωνία	6.511	2,9%	27,4%
10	Σουηδία	5.962	2,7%	53,9%
14	Ελλάδα	3.220	1,4%	7,5%

Πηγή: [ONS](#). Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

1.1.4 Επενδύσεις

Το Η.Β. είναι από τους πλέον δημοφιλείς προορισμούς **άμεσων ξένων επενδύσεων** και ένας από τους μεγαλύτερους επενδυτές παγκοσμίως, γεγονός που καταδεικνύει τον υψηλό βαθμό εξωστρέφειας της βρετανικής οικονομίας. Η χώρα είναι η 7η πιο ελεύθερη παγκοσμίως στον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας του 2020. Το Η.Β. κατατάσσεται στην 3η θέση μεταξύ των 45 χωρών στην Ευρώπη και η συνολική βαθμολογία του είναι πολύ υψηλότερη από τους περιφερειακούς και παγκόσμιους μέσους όρους.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ¹⁴, το Ηνωμένο Βασίλειο προσέλκυσε το 2019 άμεσες ξένες επενδύσεις ύψους \$59 δισ., μειωμένες κατά 9,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2018: \$ 65 δισ., 2017: \$ 101 δισ.) και πραγματοποίησε στο εξωτερικό αντίστοιχα το 2019 \$31 δισ., μειωμένες κατά 24,4% σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2018: \$ 41 δισ., 2017: \$ 117 δισ.)

Το Η.Β. έχει ένα σύστημα ανοιχτό, διαφανές και φιλικό προς τις επιχειρήσεις, το οποίο ενθαρρύνει τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων. Υπάρχουν περισσότερες από 2,7 εκατομμύρια εγγεγραμμένες επιχειρήσεις στο ΗΒ, με πάνω από 370.000 νέες εγγραφές κάθε χρόνο. Δεν απαιτείται άδεια για να εδραιώσει κανείς την επιχειρηματική του παρουσία στο Η.Β., παρόλο που υπάρχουν κανονισμοί για τη χρήση εταιρικής επωνυμίας και συγκεκριμένοι επιχειρηματικοί τομείς οι οποίοι απαιτούν άδειες ή έγκριση (όπως ο χρηματοπιστωτικός τομέας, η άμυνα και η πετρελαϊκή έρευνα).

Πίνακας 13: Επενδύσεις από και προς το Ηνωμένο Βασίλειο

σε εκ. λίρες	2014	2015	2016	2017	2018
ΞΑΕ (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	1.013.263	1.032.534	1.187.303	1.392.497	1.520.603
Άμεσες επενδύσεις του ΗΒ στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	1.078.692	1.083.975	1.274.595	1.369.138	1.408.720

Πηγή: [ONS](#)

¹⁴ <http://www.oecd.org/investment/FDI-in-Figures-April-2020.pdf>

Το Η.Β. έχει το τρίτο μεγαλύτερο **απόθεμα ΞΑΕ** παγκοσμίως μετά τις ΗΠΑ και την Κίνα και αντιστοίχως το τέταρτο απόθεμα βρετανικών επενδύσεων προς άλλες χώρες. Είναι ενδεικτικό της αυξανόμενης σημασίας των ΑΞΕ για την οικονομία του Η.Β. ότι το απόθεμα ΑΞΕ στο ΗΒ αντιστοιχούσε το 2018 στο 71,7% του βρετανικού ΑΕΠ σε σχέση με το 15,1% το 1995.

Κατά τη δεκαετία 2009-2019, οι **κυριότεροι επενδυτές στο Ηνωμένο Βασίλειο** προέρχονται από τις ΗΠΑ, την Ολλανδία, το Λουξεμβούργο και τη Γαλλία. Αντίστοιχα, κατά την ίδια δεκαετία, οι κύριοι επενδυτικοί προορισμοί των βρετανών είναι οι ΗΠΑ, η Ολλανδία και το Λουξεμβούργο. Οι **κυριότεροι τομείς** στους οποίους επενδύουν οι βρετανικές επιχειρήσεις στο εξωτερικό διαχρονικά είναι οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, οι εξορύξεις, οι υπηρεσίες πληροφορικής και επικοινωνιών, τα τρόφιμα και ποτά και η βιομηχανία χημικών - πλαστικών.

Επενδύσεις χαρτοφυλακίου

Το Λονδίνο θεωρείται από τους επενδυτές, λόγω του ισχυρού ρυθμιστικού, νομικού και φορολογικού περιβάλλοντος, μια υψηλού επιπέδου αγορά με σημαντικές υποστηρικτικές υποδομές και υψηλής εξειδίκευσης εργατικό δυναμικό.

Το **City of London** στεγάζει ένα από τα μεγαλύτερα και πιο ολοκληρωμένα χρηματοοικονομικά κέντρα παγκοσμίως προσφέροντας όλες τις μορφές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών: εμπορική τραπεζική, επενδυτική τραπεζική, αντασφάλιση, κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, αγορά ιδιωτικών μετοχικών κεφαλαίων, μεσιτικά γραφεία μετοχών και νομισμάτων, διαχειριστές κεφαλαίων, εμπόρους εμπορευμάτων, λογιστικές και νομικές υπηρεσίες, καθώς και ηλεκτρονικά συστήματα εκκαθάρισης και συστήματα διακανονισμού πληρωμών.

Η βρετανική Κυβέρνηση είναι γενικά φιλόξενη έναντι των **επενδύσεων χαρτοφυλακίου εξωτερικού** και οι κυβερνητικές πολιτικές αποσκοπούν στη διευκόλυνση της ελεύθερης ροής κεφαλαίων και στη στήριξη της ροής των πόρων στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών. Οι ξένοι επενδυτές είναι σε θέση να λάβουν πίστωση σε τοπικές αγορές υπό κανονικούς όρους της αγοράς και είναι διαθέσιμα ευρέως φάσματος πιστωτικά μέσα. Οι αρχές που διέπουν τα νομικά, ρυθμιστικά και λογιστικά συστήματα είναι διαφανή και συνάδουν με τα διεθνή πρότυπα. Σε όλες τις περιπτώσεις, οι κανονισμοί δημοσιεύονται και εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις από την **Αρχή Επιτήρησης Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών** που λειτουργεί υπό την Κεντρική Τράπεζα της Αγγλίας (Prudential Regulation Authority – PRA).

Το **Χρηματιστήριο του Λονδίνου** είναι μία από τις πιο δραστήριες αγορές μετοχών στον κόσμο. Οι αγορές του Λονδίνου έχουν το πλεονέκτημα της γεφύρωσης του χάσματος μεταξύ της ημέρας διαπραγμάτευσης στις ασιατικές αγορές και το άνοιγμα της αγοράς των ΗΠΑ. Αυτό το φαινόμενο γέφυρας είναι επίσης εμφανές, καθώς πολλές εταιρείες της Ρωσίας και της Κεντρικής Ευρώπης έχουν χρησιμοποιήσει χρηματιστήρια του Λονδίνου για να αξιοποιήσουν τις παγκόσμιες κεφαλαιαγορές. Η Αγορά Εναλλακτικών Επενδύσεων (**Alternative Investment Market - AIM**), η οποία ιδρύθηκε το 1995 ως «δευτερεύουσα» αγορά του Χρηματιστηρίου του Λονδίνου, έχει σχεδιαστεί ειδικά για μικρότερες, ταχέως αναπτυσσόμενες εταιρείες. Η AIM έχει ένα πιο ευέλικτο ρυθμιστικό σύστημα από την κύρια αγορά του χρηματιστηρίου. Από την έναρξη της λειτουργίας της, η AIM έχει συγκεντρώσει πάνω από £60 δισ. για περισσότερες από 3.000 εταιρείες.

1.2 Στοιχεία της οικονομίας των διοικητικών διαιρέσεων του Ηνωμένου Βασιλείου

Η οικονομική διάρθρωση του Ηνωμένου Βασιλείου διαφοροποιείται ανά περιοχή και περιφέρεια. Η Αγγλία είναι η πιο πλούσια, ακολουθεί η Σκωτία, η Βόρεια Ιρλανδία και τελευταία η Ουαλία (κατά κεφαλήν ΑΕΠ). Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται στοιχεία γεωγραφικής έκτασης, πληθυσμού και πλούτου ανά περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου:

Πίνακας 14: ΑΕΠ ανά περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου, 2018

Χώρα / περιοχή	Πληθυσμός	ΑΕΠ (εκ. λίρες)	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (λίρες)	Ετήσια αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (%)	Ετήσια αύξηση πραγματικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ (%)
Ηνωμένο Βασίλειο	66.435.550	2.140.278	31.976	1,4	0,8
Αγγλία	55.977.178	1.839.264	32.857	1,4	0,8
<i>Βορειοανατολική Αγγλία</i>	<i>2.657.909</i>	<i>62.644</i>	<i>23.569</i>	<i>0,9</i>	<i>0,4</i>
<i>Βορειοδυτική Αγγλία</i>	<i>7.292.093</i>	<i>207.452</i>	<i>28.449</i>	<i>1,4</i>	<i>0,9</i>
<i>Yorkshire και The Humber</i>	<i>5.479.615</i>	<i>141.698</i>	<i>25.859</i>	<i>1,2</i>	<i>0,6</i>
<i>Κεντροανατολική Αγγλία</i>	<i>4.804.149</i>	<i>124.647</i>	<i>25.946</i>	<i>1,1</i>	<i>0,4</i>
<i>Κεντροδυτική Αγγλία</i>	<i>5.900.757</i>	<i>159.832</i>	<i>27.087</i>	<i>2,0</i>	<i>1,3</i>
<i>Ανατολική Αγγλία</i>	<i>6.201.214</i>	<i>186.462</i>	<i>30.069</i>	<i>1,7</i>	<i>1,2</i>
<i>Λονδίνο</i>	<i>8.908.081</i>	<i>487.145</i>	<i>54.686</i>	<i>2,0</i>	<i>1,1</i>
<i>Νοτιοανατολική Αγγλία</i>	<i>9.133.625</i>	<i>311.300</i>	<i>34.083</i>	<i>0,6</i>	<i>0,0</i>
<i>Νοτιοδυτική Αγγλία</i>	<i>5.599.735</i>	<i>158.084</i>	<i>28.231</i>	<i>0,9</i>	<i>0,1</i>
Ουαλία	3.138.631	74.906	23.866	1,3	0,9
Σκωτία	5.438.100	161.295	29.660	0,9	0,7
Βόρεια Ιρλανδία	1.881.641	48.887	25.981	-0,5	-1,1
Οικονομική δραστηριότητα που δεν μπορεί να αντιστοιχισθεί σε κάποια χώρα / περιοχή		15.927		7,1	

Πηγή: [ONS](#)

Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι από τις πλέον αστικοποιημένες χώρες, καθώς οι πόλεις όχι μόνο αντιπροσωπεύουν τον εθνικό τρόπο ζωής αλλά είναι ασυνήθιστα σημαντικά στοιχεία στη γεωγραφία της χώρας. Από τους 10 κατοίκους του Η.Β., περίπου οκτώ ζουν σε πόλεις, ενώ πάνω από τρεις από αυτούς του ζουν σε μία από τις 10 μεγαλύτερες μητροπολιτικές περιοχές της χώρας. Η **μητροπολιτική περιοχή του Μεγάλου Λονδίνου** - το μεγαλύτερο λιμάνι, το μεγαλύτερο κέντρο της βιομηχανίας, το σημαντικότερο κέντρο γραφείων και η πρωτεύουσα - είναι μακράν η μεγαλύτερη από αυτές τις μητροπολιτικές περιοχές. Η ανάγκη για φιλοξενία επαγγελματιών χώρων έχει εκτοπίσει πληθυσμό από το κεντρικό Λονδίνο και αυτό το γεγονός, εν μέρει, οδήγησε στην ανάπτυξη νέων πόλεων έξω από την Πράσινη Ζώνη μήκους 16 χιλιομέτρων που περιβάλλει την αστική περιοχή του Λονδίνου. Η κατά κεφαλή Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) στην ευρύτερη περιοχή του Λονδίνου αντιστοιχεί στο 171% της μέσης ΑΠΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ οι πιο φτωχές περιοχές του Η.Β. βρίσκονται στη Βορειοανατολική Αγγλία και στην Ουαλία.

Πίνακας 15: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανά τοπική περιοχή, 2018 (5 πρώτες, 5 τελευταίες)

Χώρα / περιοχή	Πληθυσμός	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (λίρες)	Ετήσια αύξηση πραγματικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ (%)	ΑΕΠ (εκ. λίρες)	Ετήσια αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (%)
Ηνωμένο Βασίλειο	66.435.550	31.976	0,8	2.140.278	1,4
Τοπικές περιοχές με το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ					
Camden και City of London	270.932	395.309	0,3	107.102	4,2
Westminster	255.324	282.093	-1,2	72.025	3,0
Tower Hamlets	317.705	113.559	-4,5	36.078	-1,5
Kensington & Chelsea και Hammersmith & Fulham	341.623	65.468	3,3	22.366	4,1
Hounslow και Richmond upon Thames	467.686	61.899	5,4	28.949	6,1
Τοπικές περιοχές με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ					
Sefton	275.396	17.850	0,7	4.916	1,0
Isle of Anglesey	69.961	17.781	3,8	1.244	4,1
Torbay	135.780	17.409	-7,0	2.364	-6,6
East Ayrshire και North Ayrshire mainland	251.219	16.795	-0,3	4.219	-0,5
Ards και North Down	160.864	15.034	0,1	2.419	0,5

Πηγή: [ONS](#)

Μεγάλες μητροπολιτικές αστικές περιοχές σχηματίστηκαν σε συγκεκριμένες βιομηχανικές περιοχές κατά τη διάρκεια του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα. Το Μπέρμιγχαμ κυριαρχεί στην εκτεταμένη οικιστική περιοχή της μητροπολιτικής περιοχής του West Midlands, αλλά η βιομηχανική Μαύρη Χώρα - που ονομάζεται έτσι για τους πρώην μολυσμένους ουραμούς και τα βρώμικα κτίρια - έχει επίσης αρκετές μεγάλες και ανθηρές πόλεις.

Στο ευρύτερο Μάντσεστερ, με παρόμοιο αριθμό κατοίκων, η αστικοποίηση συνοδεύεται από τη μηχανοποίηση της βαμβακοβιομηχανίας. Σε όλο το Pennines¹⁵ λόγω της παρόμοιας μηχανοποίησης της παραγωγής μάλλινων υφασμάτων δημιουργήθηκε η μητροπολιτική περιοχή του Δυτικού Yorkshire, με το Leeds και Bradford ως δίδυμα κέντρα. Η μητροπολιτική περιοχή Tyne and Wear (με κέντρο το Newcastle upon Tyne) και η μητροπολιτική περιοχή της ευρύτερης Γλασκώβης βρίσκονται επίσης σε περιοχή ανθρακωρυχείων.

Η ευρύτερη Γλασκώβη στεγάζει περίπου το ένα τρίτο του πληθυσμού της Σκωτίας. Το Merseyside (με επίκεντρο το Λίβερπουλ) λειτουργεί παραδοσιακά ως λιμάνι και κέντρο διανομής για το Μάντσεστερ και το υπόλοιπο Lancashire.

Άλλες μεγάλες μητροπολιτικές περιοχές στη Μεγάλη Βρετανία περιλαμβάνουν το Νότιο Yorkshire (στο Σέφιλντ), το Νότινχαμ και το Μπρίστολ. Περίπου το ένα πέμπτο του πληθυσμού της Βόρειας Ιρλανδίας ζει στο Μπέλφαστ. Εκτός από αυτές τις μεγάλες μητροπολιτικές περιοχές, υπάρχουν και πολλοί άλλοι μικρότεροι αστικοί οικισμοί και πόλεις.

¹⁵ Η περιοχή Pennines είναι μια σειρά από βουνά και λόφους που χωρίζουν τη Βορειοδυτική Αγγλία από το Yorkshire και τη Βορειοανατολική Αγγλία.

1.3 Οικονομικές προβλέψεις 2020

Η ψήφιση του προϋπολογισμού του 2020 από την Βουλή των Κοινοτήτων, αποτέλεσε ένα σημείο καμπής στην οικονομική πολιτική του Η.Β. Μετά από μία πολιτική λιτότητας που διήρκησε σχεδόν 10 χρόνια, το Η.Β. εστράφη αποφασιστικά προς μία φιλόδοξη πολιτική δημοσιονομικής επέκτασης, η οποία πέραν της σκόπιμης σηματοδότησης από την νέα Κυβέρνηση του κ. Boris Johnson της μετάβασης σε μία άλλη, μετά την έξοδο από την Ε.Ε., περίοδο, συνοδεύτηκε και από αλληπάλληλα μεγάλης έκτασης οικονομικά μέτρα αντιμετώπισης της υγειονομικής κρίσης που προκάλεσε ο ιός COVID-19, πράγμα το οποίο αφ' ενός μεν επεξέτεινε έτι περισσότερο την πολιτική της επέκτασης και αφ' ετέρου κυριάρχησε στο πεδίο των προοπτικών της οικονομίας εκτοπίζοντας και βάζοντας σε δεύτερη μοίρα το Brexit.

Η δημοσιονομική χαλάρωση θα αυξήσει τον δημόσιο δανεισμό κατά πολύ περισσότερο στα επόμενα πέντε χρόνια απ' ό,τι οποιοσδήποτε άλλος Υπουργός έχει κάνει μετά τον Norman Lamont στον προεκλογικό προϋπολογισμό του 1992. Ο προϋπολογισμός είναι μεγαλύτερος ακόμα και από εκείνο του 2000 του Gordon Brown όταν ο τελευταίος αύξησε τις δαπάνες για την υγεία, μετά την εμπειρία της λιτότητας της δεκαετίας του 1990. Η κυβέρνηση δανείζεται για να χρηματοδοτήσει ένα νέο σύνολο πολιτικών ενίσχυσης της ανάπτυξης που επικεντρώνονται στην επίτευξη μιας σταδιακής αλλαγής στις επενδύσεις σε υποδομές και στην καινοτομία, η οποία στοχεύει να αυξήσει μακροπρόθεσμα την παραγωγικότητα και δεν επικεντρώνεται πλέον στη μείωση των επιπέδων δημοσίου χρέους.

Η δημοσιονομική αυτή επέκταση υποστηρίχθηκε ταυτόχρονα και από την Κεντρική Τράπεζα της Αγγλίας (ΤτΑ), η οποία σε διάστημα μιας εβδομάδος μείωσε δύο φορές το προεξοφλητικό επιτόκιο της Τράπεζας τον περασμένο Μάρτιο, από 0,75% το προηγούμενο έτος, σε 0,25% και 0,1% (ιστορικό χαμηλό) αντίστοιχα και έθεσε τα υποχρεωτικά και αντικυκλικά διαθέσιμα των εμπορικών τραπεζών σε χαμηλότερα επίπεδα, ώστε οι τελευταίες να μπορέσουν να διαχειριστούν προσωρινές ζημιές χωρίς να περικόψουν δανεισμό. Επί πλέον επεξέτεινε το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης με 200 δισ. λίρες για την αγορά κρατικών και επενδυτικής βαθμίδας εταιρικών ομολόγων ανεβάζοντας το συνολικό απόθεμα αυτών των αγορών στις 645 δισ. λίρες. Τα μέτρα αυτά είχαν στόχο να στηρίξουν την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των καταναλωτών, σε μια δύσκολη περίοδο, για την ενίσχυση των ταμειακών ροών των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και για την μείωση του κόστους και τη βελτίωση της διαθεσιμότητας της χρηματοδότησης.

Με τον προκάτοχο Υπουργό Οικονομικών κ. Sajid Javid, είχαν ορισθεί, από τα τέλη του προηγούμενου έτους, κανόνες που υποχρέωναν την κυβέρνηση να εξισορροπεί (ισοκελίζει) τις τρέχουσες δαπάνες του προϋπολογισμού με τα έσοδά του. Εξαιρούνταν οι δαπάνες για επενδύσεις, οι οποίες θα χρηματοδοτούνταν με κρατικό δανεισμό. Με τον διάδοχο και σημερινό Υπουργό Οικονομικών κ. Rishi Sunak και με την κατάθεση του νέου προϋπολογισμού, συνεπικουρούμενου και από τα επακόλουθα μέτρα αντιμετώπισης της υγειονομικής κρίσης, αναθεωρήθηκε αυτό το πλαίσιο με στόχο το κράτος να δανείζεται περισσότερο εκμεταλλευόμενο τα πολύ χαμηλά, σχεδόν μηδενικά επιτόκια δανεισμού, για να υποστηρίξει όχι μόνο τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων αλλά και τρεχουσών και των αρχικά μικρής έκτασης προσωρινών και έκτακτων λόγω της έναρξης της πανδημίας. Η προηγούμενη πρόβλεψη έτους 2019 της Ανεξάρτητης Επιτροπής Προϋπολογισμού (Office of Budget Responsibility – OBR) για την αποκλιμάκωση της σχέσης του ποσοστού καθαρού ετήσιου δανεισμού (χωρίς την μετακύλιση ληξιπρόθεσμων παλαιών χρεών) του κράτους προς το ΑΕΠ σε βάθος πενταετίας (2019-2020=2,2%, 2020-2021=1,8%, 2021-2022=1,6%, 2022-2023=1,5% και 2023-2024=1,3%), ανετράπη από την νέα πρόβλεψη έτους 2020 σε 2,1%, 2,4%, 2,8%, 2,5% και 2,4% αντίστοιχα, αυξάνοντας σημαντικά το δανεισμό.

Στην αύξηση του δανεισμού του κράτους δεν περιλαμβάνονται οι επιπτώσεις των πολλών και ικανών έκτακτων μεταγενέστερων μέτρων για την αντιμετώπιση της υγειονομικής

κρίσης, ύψους 416,2 δισ. λιρών, που μετά βεβαιότητας έχουν ήδη εκ νέου ανατρέψει τις προβλέψεις προς τα άνω, για τα έτη από το 2020-21 και μετά και ενώ έχει υπολογισθεί η μεταφορά των δαπανών, που προορίζονταν για τον ενωσιακό προϋπολογισμό, στο εθνικό. Μόνο τα μέτρα, τα οποία ανακοινώθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών κατά τη κατάθεση του προϋπολογισμού θα αύξαναν την συνολική δαπάνη των τρεχουσών δαπανών του προϋπολογισμού την τετραετία 20/21 – 24/25 κατά περίπου 80 δισ. λίρες μέσο όρο κατ'έτος, φθάνοντας το μέγεθος του κράτους, στο σκέλος αυτών των δαπανών του προϋπολογισμού (χωρίς δηλαδή τις δαπάνες για τις δημόσιες επενδύσεις που φτάνουν αντίστοιχα το 3% του ΑΕΠ σε ετήσιο μέσο όρο) στο 40,7% του εθνικού εισοδήματος το οικονομικό έτος 2024-2025. Προσέτι, τα έσοδα του προϋπολογισμού είχαν υπολογισθεί με πρόβλεψη μέσης ετήσιας αύξησης του ΑΕΠ την τετραετία 20/21-24/25 κατά 1,5%. Εάν η πρόβλεψη αυτή αντικατασταθεί από την πρόσφατη πρόβλεψη της Τραπεζής της Αγγλίας (ΤτΑ) περί 14% μείωσης του ΑΕΠ λόγω της πανδημίας το 2020, το μέγεθος της οποίας εξαρτάται και από την διάρκεια των μέτρων, τότε με μία κατάρρευση των φορολογικών εσόδων αντιλαμβάνεται κανείς τον ακόμα υψηλότερο βαθμό δανεισμού του κράτους και ως απόλυτου αριθμού αλλά και ως ακόμα υψηλότερου ποσοστού σε σχέση με το συρρικνούμενο ΑΕΠ. Το Υπουργείο Οικονομικών λαμβάνοντας υπ' όψιν τα τελευταία στοιχεία εκτιμά ότι το συνολικό έλλειμμα του προϋπολογισμού θα φθάσει στη καλύτερη περίπτωση τα 337 δισ. λίρες και στη χειρότερη τα 516 δισ. λίρες (περίπου από 15% έως 23% του ονομαστικού ΑΕΠ έτους 2019). Οι επιπτώσεις στην αύξηση του ελλείμματος του προϋπολογισμού και του χρέους είναι προφανείς, όμως μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, κατά την Ανεξάρτητη Αρχή Προϋπολογισμού (ΑΑΠ), θα είναι λιγότερο σημαντικές εκτός εάν η πανδημία προκαλέσει μείζονα βλάβη στην πλευρά της προσφοράς της οικονομίας. Τα μέτρα δημοσιονομικής επέκτασης και αύξησης των δημοσίων επενδύσεων ωθούν μεν βεβαίως σε αύξηση της παραγωγής αλλά η αποτελεσματικότητά τους απειλείται να διαβρωθεί από τις συνέπειες της υγειονομικής κρίσης και του ταυτόχρονου πλήγματος που δέχεται εξ αυτής και η προσφορά και η ζήτηση, με την επιχειρηματική εμπιστοσύνη να παραμένει εύθραυστη και με την εκκρεμότητα των διαπραγματεύσεων για τη μελλοντική εμπορική σχέση ΗΒ-ΕΕ να συντηρεί τις ανησυχίες. Η αισιόδοξη πρόβλεψη της ΤτΑ για την θεαματική διορθωτική επάνοδο του ΑΕΠ το 2021 και την πλήρη απορρόφηση των οικονομικών κραδασμών που προκαλεί η πανδημία το τρέχον έτος, είναι συνάρτηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων και της κατά το δυνατόν μικρότερης διάρκειας της πανδημίας.

Τα μέτρα του προϋπολογισμού του 2020-2021, τα οποία ανακοινώθηκαν την 11/3/20, δηλαδή πριν από τα μέτρα για την πανδημία, περιελάμβαναν μεταξύ άλλων:

1. ΚΟΡΩΝΟΙΟΣ:

- προσωρινά μέτρα (πρώτα μέτρα πριν την υιοθέτηση του μεγάλου πακέτου μέτρων των 416,2 δισ. λιρών) για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού, ύψους 12 δισ. λιρών, για την ασφάλεια ιδιωτών που προσβάλλονται από τον ιό και την σταθερότητα μικρών επιχειρήσεων.

2. ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ:

- Αύξηση των δαπανών των δημοσίων υπηρεσιών, οι οποίες στο τέλος της τετραετίας θα είναι περισσότερες κατά 100 δισ. λίρες απ' ότι το 2020.

- Αύξηση των δαπανών για το Εθνικό Σύστημα Υγείας κατά 40 δισ. λίρες, που περιλαμβάνουν και την απασχόληση 50.000 επί πλέον νοσοκόμων.

- Ενίσχυση για την αποπεράτωση 40 νέων νοσοκομειακών μονάδων.

- Δαπάνες για την βελτίωση των τεχνικών δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού του δημόσιου τομέα (2,5 δισ. λίρες).

- Δαπάνες για την αναβάθμιση των κολλεγίων (1,5 δισ. κατ' έτος).

- Δαπάνες ενίσχυσης τεχνολογικών Ινστιτούτων και της τεχνικής εκπαίδευσης.

3. ΥΠΟΔΟΜΕΣ:

- Στο τομέα των υποδομών θα επενδυθούν 640 δισ. λίρες μέχρι το 2025 για δρόμους, σιδηροδρόμους, μεγάλης ισχύος, ταχύτητας και ικανού εύρους ζώνης τηλεπικοινωνιακά συστήματα διαδικτύου – gigabit capable broadband - (που θα βοηθήσουν και ΜΜΕ σε απομακρυσμένες περιοχές), κατασκευή κατοικιών και για την έρευνα.
- Ιδιαίτερως στην έρευνα θα αυξηθούν οι δαπάνες κατά 22 δισ. λίρες σταδιακά μέχρι το 2025.
- Κατασκευή 1 εκ. οικονομικών κατοικιών για πτωχούς μέχρι το τέλος της τετραετίας με κονδύλι 50 δισ. λιρών.

4. ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ:

- Αύξηση των εργοδοτικών εισφορών από το κατώφλι των 8.632 λιρών σε 9.500 λίρες, πράγμα που θα εξοικονομήσει σε ένα τυπικό εργαζόμενο περί τις 104 λίρες το χρόνο.
- Αύξηση του κατώτατου ωρομισθίου (National Living Wage) από 8,21 σε 8,72 λίρες και επέκταση του μέτρου και για τις ηλικίες 21 έως και 24 και αύξησή του μέχρι το 2024. Φιλόδοξο πρόγραμμα περαιτέρω αύξησης του ωρομισθίου στα 2/3 των μέσων αποδοχών.
- Πάγωμα του ειδικού φόρου κατανάλωσης των αλκοολούχων ποτών, της μπίρας και της βενζίνης.
- Κατάργηση του 5% ΦΠΑ στα προϊόντα γυναικείας υγιεινής από το 2021.
- πρόσθετες δαπάνες για την προστασία πλημμυροπαθών, υπηρεσιών διαμονής σε στέγη αστέγων και ανέγερσης κατοικιών σε υποβαθμισμένες περιοχές.
- Παροχή αποζημίωσης αποδοχών για γονείς στους οποίους παρατείνεται ο χρόνος νεογνικής φροντίδας.
- Παράταση αποπληρωμής χρεών πολιτών χαμηλού εισοδήματος ή και διατήρησης ευεργετημάτων με ανάλογες αλλαγές στο σύστημα χορηγούμενων επιδομάτων χαμηλού εισοδήματος ή ανεργίας ((Universal Credit).

5. ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ:

- Αύξηση επιδόματος απασχόλησης του εργοδοτικού εθνικού ασφαλιστικού συστήματος από 3.000 σε 4.000 λίρες (Employment Allowance for Employer National Insurance Contributions).
- Αύξηση επιδόματος-εκπτώσεων φόρου εταιρειών για αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων.
- Ενίσχυση έναρξης λειτουργίας νεοφυών επιχειρήσεων με δάνεια.

6. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:

- Ενίσχυση δικτύου παροχής νερού.
- Ανάπτυξη υπερσύγχρονου – ταχύτατου ηλεκτρικού δικτύου φόρτισης οχημάτων και δαπάνες για προγράμματα επιχορήγησης για την ηλεκτροκίνηση οχημάτων (1 δισ. λίρες).
- Ενίσχυση προγραμμάτων δέσμευσης και αποθήκευσης εκπομπών άνθρακα.
- Προγράμματα ενίσχυσης επενδύσεων σε συστήματα θέρμανσης νοικοκυριών και μικρών επιχειρήσεων χαμηλών εκπομπών άνθρακα.
- Ενίσχυση προγραμμάτων δικτύων πράσινης θέρμανσης.

- Ενίσχυση προγραμμάτων αναδάσωσης με φύτευση 40 εκ. δένδρων, προγραμμάτων προστασίας της άγριας ζωής και της βελτίωσης της ποιότητας του αέρα.
- Φορολογικά κίνητρα βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας για χρήστες ρυπογόνων καυσίμων.
- Χρηματοδότηση συστημάτων έξυπνης παρακολούθησης αποβλήτων και πρόληψης και αντιμετώπισης των παραγομένων εστιών μόλυνσης (εντόμων).

7. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ Β. ΑΓΓΛΙΑΣ, ΣΚΩΤΙΑΣ, ΟΥΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ:

- Ενίσχυση του προϋπολογισμού της Σκωτίας κατά 640 εκ. λίρες, της Ουαλίας κατά 360 εκ. λίρες και της Β. Ιρλανδίας κατά 210 εκ. λίρες.
- Παραχώρηση κονδυλίου περίπου 30 εκ. λιρών ετησίως στην ευρύτερη περιοχή του West Yorkshire και δημιουργία Ευρύτερης Δημαρχιακής Αρχής που θα παίρνει σχετικές αποφάσεις με έδρα το Λιντς που καλύπτει 3,2 εκ. πολίτες.
- Δημιουργία κέντρου παραγωγής κυβερνητικών οικονομικών αποφάσεων στη Βόρειο Αγγλία.
- Ίδιο φορολογικό καθεστώς για τους σταθμούς εκπομπών στην ουαλική γλώσσα, με το BBC.
- Μέτρα υποστήριξης της ποιοτικής ούσκου στη Σκωτία, συμπεριλαμβανομένου του παγώματος του ειδικού φόρου κατανάλωσης.
- Δαπάνες επέκτασης δικτύου βιβλιοθηκών και κέντρων διανοητικής ιδιοκτησίας σε 21 πόλεις του Η.Β.
- Δαπάνες κάλυψης του 84% του δικτύου της χώρας με 4G ευρυζωνική σύνδεση και για τα 4 δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, με 95% του δικτύου κάλυψη τουλάχιστον από έναν πάροχο.

Τα έκτακτα οικονομικά μέτρα που έλαβε και εξακολουθεί να λαμβάνει και να αναπροσαρμόζει η βρετανική κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της πανδημίας Covid-19, τα οποία άρχισαν να ανακοινώνονται λίγες ημέρες μετά την κατάθεση του προϋπολογισμού, συνοψίζονται τη στιγμή σύνταξης της παρούσης έκθεσης στα εξής:

1. Διάθεση 330 δισ. λιρών για άτοκα δάνεια για ένα έτος και κρατικές εγγυήσεις δανείων. Οι κρατικές εγγυήσεις καλύπτουν το 80% των δανείων που αφορούν επιχειρήσεις με ετήσιο τζίρο έως 500 εκ. λίρες και το 100% των δανείων που αφορούν τις μικρές επιχειρήσεις των οποίων το δάνειο δεν μπορεί να ξεπερνά τις 50.000 λίρες. Μέχρι τις 12/5 είχαν χορηγηθεί δάνεια και εγγυήσεις πλέον των 14 δισ. λιρών. Σε αυτά περιλαμβάνονται 36.000 δάνεια ύψους πλέον των 6 δισ. λιρών που διατέθηκαν από το Πρόγραμμα Coronavirus Business Interruption Loan Scheme, 359 εκ. από το Coronavirus Large Business Interruption Loan Scheme και 268.000 δάνεια ανάκαμψης (Bounce Back Loans) αξίας 8,3 δισ., το οποίο αφορά τις μικρές επιχειρήσεις.
2. Οι αγορές από την ΤτΑ βραχυπρόθεσμων τίτλων (μέχρι 12 μήνες) που εκδίδουν οι μεγάλες επιχειρήσεις, σύμφωνα με το εκτελούμενο πρόγραμμα Εταιρικής Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης - Covid19 Corporate Financing Facility – CCFF- μέχρι τις 19/5 έφθασαν το ύψος των 18,8 δισ. λιρών (πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης) για 55 επιχειρήσεις. Επί πλέον σύμφωνα με το πρόγραμμα έχουν εγκριθεί, χωρίς να έχουν εκταμιευθεί, 38,8 δισ. δυνητικού δανεισμού προς 68 ακόμα επιχειρήσεις.
3. 41,5 δισ. λίρες για καθαρές δημοσιονομικές δαπάνες για την πρόσθετη ενίσχυση των υπηρεσιών του εθνικού συστήματος υγείας (5 δισ. λίρες), για μέτρα κοινωνικής πρόνοιας (6 δισ. λίρες) και για την ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων των τομέων φιλοξενίας, ψυχαγωγίας και λιανικής (30,5 δισ. λίρες). Οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις

έλαβαν επιχορήγηση μεταξύ 10.000 και 25.000 λιρών, αναλόγως της φορολογητέας αξίας της επαγγελματικής τους στέγης.

4. Καταβολή μισθών και ημερομισθίων μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων μέχρι το 80% των αποδοχών τους και μέχρι το ποσό των 2.500 λιρών. Για τους αυτοαπασχολούμενους το πρόγραμμα στήριξης ισχύει από το Μάρτιο μέχρι και το Μάιο, ενώ για τους μισθωτούς από το Μάρτιο μέχρι και τον Ιούλιο. Από τις αρχές Αυγούστου, οι μισθωτοί των οποίων η σύμβαση έχει ανασταλεί, θα μπορούν να επιστρέψουν στις δουλειές τους με καθεστώς μερικής απασχόλησης, αλλά οι εργοδότες θα κληθούν να καταβάλλουν ποσοστό του μισθού τους, υποκαθιστώντας εν μέρει την κρατική συνεισφορά, με τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι να εξακολουθούν να λαμβάνουν το 80% του μηνιαίου μισθού τους, μέχρι το ποσό των 2.500 λιρών. Εκτιμάται ότι το Πρόγραμμα Στήριξης του Εισοδήματος Ελεύθερων Επαγγελματιών θα κοστίσει για τους τρεις μήνες κατ'εκτίμηση 9 δισ. λίρες, όπως και ότι ωφελήθηκαν από αυτό περί τα 3,8 εκ. αυτοαπασχολούμενοι σε σύνολο 6 εκατομμυρίων. Αντίστοιχα, το κόστος του Προγράμματος Διατήρησης Εργασίας εκτιμάται ότι φτάνει τα 8 με 10 δισ. λίρες το μήνα, προστατεύοντας 7,5 εκ. μισθωτούς και περίπου 1 εκ. επιχειρήσεις.

Δηλαδή τα καθαρά μεταβιβαστικά δημοσιονομικά μέτρα (επιχορηγήσεις, παράγραφοι 3 και 4) συνολικά μέχρι τα μέσα Μαΐου, συνυπολογιζόμενης της προβλεπόμενης καταβολής μισθών έως και τον Ιούλιο ανέρχονται σε 100 δισ. λίρες περίπου.

5. 30 δισ. λίρες για την αναβολή καταβολής του ΦΠΑ για ένα έτος μέχρι την 20/3/2021.
6. Όλες οι επιχειρήσεις των τομέων φιλοξενίας, ψυχαγωγίας, λιανικής, καθώς και οι βρεφονηπιακοί σταθμοί δεν θα καταβάλουν φόρο επαγγελματικής στέγης για ένα έτος, αρχής γενομένης από 1ης Απριλίου, εκτός εκείνων, οι οποίες έχουν σχετική ασφαλιστική κάλυψη.

Οι κυβερνητικές αρχές επικεντρώνονται επίσης και στις προετοιμασίες του Brexit, οι οποίες συνεπάγονται σημαντικές διοικητικές και νομοθετικές αλλαγές. Μία από τις προτεραιότητες είναι η σύναψη Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών με την Ε.Ε. Πολλοί αναλυτές θεωρούν ότι η προθεσμία του τέλους του 2020 δεν είναι ρεαλιστική, δεδομένης και της καθυστέρησης λόγω της πανδημίας. Παράλληλα, αρκετοί αναλυτές εκτιμούν ότι - είτε υπογραφεί φέτος (2020) είτε όχι Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών ΕΕ-ΗΒ - είναι πιθανό το επόμενο έτος 2021 να υπάρξει ένα κύμα νέων εμπορικών ή κανονιστικών τριβών μεταξύ ΕΕ-ΗΒ, γεγονός που συντηρεί την επιφυλακτικότητα και την ανησυχία στην αγορά πέραν του κορονοϊού. Οι οικονομολόγοι του ΟΟΣΑ πιστεύουν ότι μια έξοδος χωρίς Συμφωνία, που αναπόφευκτα θα οδηγήσει στην επιβολή δασμών σύμφωνα με τους κανόνες του ΠΟΕ, θα μειώνει τα επόμενα δύο χρόνια την παραγωγή του ΗΒ κατά περίπου 2% σε σχέση με μια πορεία ομαλής εξόδου (χωρίς το υπολογισμό των συνεπειών της πανδημίας). Το κόστος για το Η.Β. προβλέπεται να εξελιχθεί μεγαλύτερο εάν οι καθυστερήσεις στα σύνορα και η απώλεια πρόσβασης σε άλλες αγορές διαταράξουν τις διασυνοριακές αλυσίδες εφοδιασμού ή/και εάν υπάρξουν διαταραχές στις χρηματοπιστωτικές αγορές, εξεταζόμενο βέβαια ανεξάρτητα από τις οικονομικές συνέπειες της πανδημίας, οι οποίες το έχουν εν πολλοίς επισκιάσει. Στον χρηματοοικονομικό τομέα, οι φορείς του κλάδου υποστηρίζουν την διατήρηση της μεγαλύτερης δυνατής πρόσβασης στην αγορά της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένες από τις κυριότερες εταιρείες του κλάδου έχουν μεταφέρει μέρος των ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων τους εκτός ΗΒ σε άλλο κ-μ της ΕΕ.

1.4 Οικονομικές σχέσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στο διεθνές πεδίο

Ως κράτος μέλος της ΕΕ, η πολιτική εξωτερικού εμπορίου του Ηνωμένου Βασιλείου πραγματοποιείται συλλογικά με την υπόλοιπη Ε.Ε. βάσει των δεσμεύσεων που αναλαμβάνει η ΕΕ έναντι άλλων μελών του ΠΟΕ. Αυτές οι δεσμεύσεις καθόριζαν τη βασική πρόσβαση αγαθών και υπηρεσιών από τρίτες χώρες στην αγορά της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου και προσδιόριζαν την πρόσβαση την οποία μπορούσαν να έχουν οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες που εδράζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο σε τρίτες χώρες. Μετά την αποχώρηση από την Ε.Ε., το Ηνωμένο Βασίλειο καλείται να επικεντρωθεί σε νέες προτεραιότητες στο πλαίσιο της μελλοντικής του εμπορικής πολιτικής. Σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο που εξέδωσε το 2017, μετά την Έξοδο του ΗΒ από την ΕΕ, το Ηνωμένο Βασίλειο θα επιδιώξει την υλοποίηση μιας ανεξάρτητης πολιτικής διεθνούς εμπορίου που θα περιλαμβάνει πέντε βασικά στοιχεία,

- I. Θα διέπεται από διαφάνεια και θα λαμβάνει υπόψη τις απόψεις μιας ευρείας ομάδας κοινωνικών εταίρων, φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης, κ.ο.κ. εντός του Η.Β.
- II. Το Η.Β. θα υποστηρίξει ένα διεθνές εμπορικό σύστημα βασισμένο σε κανόνες, στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Καθορισμός της θέσης του ΗΒ υπό το πλαίσιο του ΠΟΕ θα είναι ένα από τα σημαντικότερα δομικά στοιχεία για την ανάπτυξη της εξωτερικής εμπορικής πολιτικής του Η.Β. Για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, το βασικό πλαίσιο με το οποίο τα μέλη του ΠΟΕ δεσμεύονται να παρέχουν πρόσβαση στις αγορές τους καθορίζεται στη Γενική Συμφωνία του ΠΟΕ για το εμπόριο υπηρεσιών (GATS).
- III. Το Η.Β. θα επιδιώξει τη διατήρηση και συνέχεια των εμπορικών συμφωνιών που έχει συνάψει η Ε.Ε., καθώς και τη σφυρηλάτηση νέων στενότερων εμπορικών δεσμών με άλλες χώρες/περιοχές.
- IV. Το Η.Β. θα υποστηρίξει τις αναπτυσσόμενες χώρες στη μείωση της φτώχειας, μέσω της διατήρησης των υπαρχόντων, στο πλαίσιο Ε.Ε., ή/και της εκ νέου διαμόρφωσης προτιμησιακών καθεστώτων πρόσβασης στη βρετανική αγορά.
- V. Το Η.Β. θα διασφαλίσει ισότιμους όρους στο διεθνές εμπόριο μέσω της διαμόρφωσης ενός θεσμικού πλαισίου μέσω εμπορικής άμυνας και ενός υποστηρικτικού κυβερνητικού οργάνου για την παρακολούθηση του μηχανισμού διευθέτησης εμπορικών διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

Μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ στις 31 Ιανουαρίου 2020, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ε.Ε. ενέκριναν διαπραγματευτικούς στόχους για τη μελλοντική τους σχέση τον Φεβρουάριο και ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις τον Μάρτιο με σκοπό την εξασφάλιση συμφωνίας για τη νέα τους εταιρική σχέση μέχρι το τέλος του έτους. Παράλληλα με τη Συμφωνία Απόσυρσης, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ε.Ε. συμφώνησαν με μια Πολιτική Διακήρυξη (Political Declaration - PD), η οποία καθορίζει την κοινή δέσμευσή τους για μια φιλόδοξη και ευρεία νέα οικονομική εταιρική σχέση. Αυτό θα περιλαμβάνει μια συμφωνία ελεύθερου εμπορίου, καθώς και ευρύτερη τομεακή συνεργασία, η οποία θα συνίσταται στη δέσμευση για «ίσους όρους ανταγωνισμού», για τη διασφάλιση «ανοικτού και δίκαιου» ανταγωνισμού και αποτροπής στρεβλώσεων του εμπορίου και αθέμιτων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Η ακριβής φύση των δεσμεύσεων θα είναι «ανάλογη με το πεδίο και το βάθος της μελλοντικής τους σχέσης». Προς το σκοπό αυτό, σύμφωνα με την Πολιτική Διακήρυξη «τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να τηρούν τα κοινά υψηλά πρότυπα που ισχύουν στην Ε.Ε. και στο Η.Β. στο τέλος της μεταβατικής περιόδου στους τομείς των κρατικών ενισχύσεων, του ανταγωνισμού, των κοινωνικών προτύπων, των προτύπων απασχόλησης, του περιβάλλοντος, της κλιματικής αλλαγής και συναφών φορολογικών

θεμάτων». Πρόκειται για ένα από τα κεντρικά ζητήματα στις τρέχουσες διαπραγματεύσεις των δύο μερών για την επίτευξη της νέας εταιρικής σχέσης.

Όσον αφορά την προστασία των προϊόντων με Γεωγραφική Ένδειξη, στο πλαίσιο της προστασίας, η οποία παρέχεται στις υπάρχουσες γεωγραφικές ενδείξεις στη Συμφωνία Αποχώρησης, τα δύο μέρη, σύμφωνα με την Πολιτική Διακήρυξη θα πρέπει να επιδιώξουν να θεσπίσουν ρυθμίσεις για την παροχή κατάλληλης προστασίας και στην μελλοντική συμφωνία.

Το Ηνωμένο Βασίλειο αναμένεται να συμμετέχει στο σύνολο, σχεδόν, των διεθνών οικονομικών και εμπορικών οργανισμών. Αναμένεται επίσης να συνεχίσει να είναι **υπέρμαχος της φιλελευθεροποίησης του διεθνούς εμπορίου**. Ιδίως στον κλάδο των υπηρεσιών, στον οποίο η χώρα διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα, εκτιμάται ότι η περαιτέρω φιλελευθεροποίηση, σε συνδυασμό με την άνοδο συγκεκριμένων αναδυόμενων οικονομιών και την αύξηση των αναγκών τους σε παροχή ποιοτικών υπηρεσιών, θα ευνοήσει σε υπερθετικό βαθμό τους βρετανούς εξαγωγείς υπηρεσιών. Επί τη βάση αυτών των εκτιμήσεων, το Η.Β. αναμένεται να επιδιώξει την ολοκλήρωση της πολυμερούς συμφωνίας για το εμπόριο υπηρεσιών (TiSA), η οποία διεξάγεται εκτός πλαισίου Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Τυχόν ολοκλήρωση της συμφωνίας θα δώσει σημαντική ώθηση στις εξαγωγές υπηρεσιών, οι οποίες, ήδη, τα τελευταία έτη αποσπών ολοένα μεγαλύτερο μερίδιο επί του συνόλου των βρετανικών εξαγωγών.

Επίσης, το Η.Β. προβλέπεται να προσπαθήσει να διαδραματίσει **ρόλο «εμπορικού κόμβου» (trade hub)**, μέσω του οποίου θα μπορούν να διακινούνται προϊόντα και υπηρεσίες μεταξύ μεγάλων εμπορικών εταιρών, όπως των ΗΠΑ, της Ε.Ε. και της Κίνας. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, πρέπει να πληρούνται δύο προϋποθέσεις. Αφενός, οι εν λόγω εταίροι να μην έχουν συνάψει μεταξύ τους Συμφωνίες Ελευθέρων Συναλλαγών (ΣΕΣ-FTAs), αφετέρου το ίδιο το Η.Β. να επιτύχει να συνάψει με αυτούς τους εταίρους ΣΕΣ. Επίσης, το Η.Β. θεωρεί ότι μπορεί να καταστεί κόμβος διαμετακόμισης για την είσοδο των προϊόντων της Κοινοπολιτείας (Ινδία, Αυστραλία κ.ο.κ.) στην αγορά της Ε.Ε., εφόσον βεβαίως συνομολογήσει ΣΕΣ ή παρόμοια συμφωνία με την Ε.Ε.

Τέλος, το Η.Β. επιδιώκει να διασφαλίσει τη **συνέχεια των εμπορικών συμφωνιών** που συμμετέχει ως μέλος της Ε.Ε.. Η βρετανική Κυβέρνηση έχει ήδη υπογράψει σχετικές συμφωνίες με σειρά χωρών¹⁶.

Οι **ρυθμίσεις πρόσβασης στην αγορά για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες** αναμένεται να είναι ένας τομέας στον οποίο το Ηνωμένο Βασίλειο θα επιδιώξει να προωθήσει την ανάπτυξη του διασυνοριακού εμπορίου. Παραδοσιακά, οι Συμφωνίες Ελευθέρων Συναλλαγών (ΣΕΣ) έχουν επικεντρωθεί στην ελευθέρωση του εμπορίου αγαθών περισσότερο από τις υπηρεσίες. Οι ρυθμίσεις πρόσβασης στην αγορά για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες ακόμη και στις πιο σύγχρονες ΣΕΣ είναι περιορισμένες. Για μια σύγχρονη ανεπτυγμένη οικονομία όπως του ΗΒ, για την οποία ο τομέας των υπηρεσιών συμβάλλει σημαντικά, θα είναι σημαντικό να εξεταστεί πώς μπορεί να αναπτυχθεί μια συμφωνία FTA του 21^{ου} αιώνα ώστε να είναι κατάλληλη για αυτή την εξέλιξη.

Η επίτευξη των στόχων αυτών δε θα πρέπει να θεωρείται εύκολη αποστολή. Υπάρχουν σημαντικές εξωγενείς και ενδογενείς προκλήσεις που θα δυσχεράνουν την επίτευξη των βρετανικών στοχεύσεων στο πεδίο της διεθνούς εμπορικής πολιτικής. Παρά την έντονη δραστηριότητα που αναπτύχθηκε, μετά το δημοψήφισμα, στον τομέα των διμερών επαφών που άπτονται και των μελλοντικών εμπορικών σχέσεων του ΗΒ, τα αποτελέσματα είναι πενιχρά και οι προοπτικές αβέβαιες, καθώς οι συνομιλητές της βρετανικής Κυβέρνησης δεν

¹⁶ https://www.gov.uk/guidance/uk-trade-agreements-with-non-eu-countries?utm_source=93b6a70e-ffff-4335-8219-201d0f1d5259&utm_medium=email&utm_campaign=govuk-notifications&utm_content=immediate

μπορούν να παραβλέψουν ότι το καθεστώς αδυναμίας θα επιτείνεται όσο η αβεβαιότητα για τις μελλοντικές σχέσεις ΕΕ-ΗΒ διατηρείται.

2 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου

2.1 Διμερές εμπόριο

2.1.1 Εμπόριο αγαθών

Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι σημαντικός εμπορικός εταίρος για την Ελλάδα. Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το 2019 οι ελληνικές εξαγωγές στο Η.Β. αντιπροσώπευαν το 3,7% του συνόλου των εξαγωγών μας στον κόσμο, ενώ οι εισαγωγές το 2,1%. Έτσι, το Η.Β. ήταν για την Ελλάδα ο 7ος πελάτης και ο 14ος προμηθευτής. Μικρότερη είναι η βαρύτητα της Ελλάδας στο εξωτερικό εμπόριο του Η.Β., αφού σύμφωνα με τη βρετανική στατιστική υπηρεσία, το 2019 αποτέλεσε τον 45ο εξαγωγικό προορισμό (0,3% επί του συνόλου των εξαγωγών της χώρας) και τον 47ο προμηθευτή (0,2% του συνόλου).

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το 2019, για πρώτη φορά σε τουλάχιστον 16 χρόνια, η Ελλάδα κατέγραψε πλεόνασμα στο εμπορικό της ισοζύγιο με το Η.Β., ύψους 58,8 εκ. ευρώ. Το αποτέλεσμα αυτό αποδίδεται κυρίως στον περιορισμό των εισαγωγών μας κατά 13,6% και δευτερευόντως στην αύξηση των εξαγωγών κατά 2,6%.

Διαφορετική εικόνα παρουσιάζει η βρετανική Υπηρεσία Εσόδων και Τελωνείων (HMRC), σύμφωνα με την οποία η Ελλάδα εξακολούθησε να καταγράφει εμπορικό έλλειμμα έναντι του Η.Β. (83,9 εκ. λίρες), αν και μειωμένο κατά 67,7% το 2019, κυρίως λόγω του περιορισμού των ελληνικών εισαγωγών κατά 12,6%. Η διαφορά μεταξύ των δύο πηγών οφείλεται στη διαφορετική αποτίμηση των ελληνικών εξαγωγών της στατιστικής κατηγορίας 27 (ορυκτά καύσιμα, λάδια και προϊόντα απόσταξης). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ το 2019 η εν λόγω κατηγορία αντιπροσώπευε το πρώτο εξαγόμενο από την Ελλάδα είδος, με αξία 214 εκ. ευρώ (κυρίως 27101921 - καύσιμα αεριωθουμένων, αξίας 124 εκ. ευρώ και 27101947 - περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο ..., αξίας 71 εκ. ευρώ). Κατά την HMRC, οι ελληνικές εξαγωγές αυτής της κατηγορίας ανήλθαν σε 35 εκ. λίρες (κυρίως 27101921 - καύσιμα αεριωθουμένων, αξίας 27,5 εκ. λιρών). Για τη συνέχεια της ανάλυσης χρησιμοποιούνται τα στοιχεία της HMRC.

Πίνακας 16: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου

Πηγή: UK Trade Info (σε λίρες)	2015	2016	2017	2018	2019
Εξαγωγές αγαθών	714.245.423	795.012.697	864.429.539	908.199.678	937.248.264
Εισαγωγές αγαθών	878.980.205	908.688.381	983.829.045	1.168.144.175	1.021.110.583
Εμπορικό ισοζύγιο	-164.734.782	-113.675.684	-119.399.506	-259.944.497	-83.862.319
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (σε ευρώ)	2015	2016	2017	2018	2019
Εξαγωγές αγαθών	1.096.558.363	1.076.530.351	1.126.458.615	1.212.872.919	1.244.621.265
Εισαγωγές αγαθών	1.237.077.726	1.231.037.153	1.185.108.666	1.371.955.659	1.185.828.629
Εμπορικό ισοζύγιο	-140.519.363	-154.506.802	-58.650.051	-159.082.740	58.792.636

Αναλυτικά, βάσει των στοιχείων της βρετανικής Υπηρεσίας, το 2019 η αξία των ελληνικών εξαγωγών στο Η.Β. ανήλθε σε 937 εκ. λίρες, έναντι 908 εκ. το προηγούμενο έτος, αύξηση 3,2%. Οι κυριότερες κατηγορίες ελληνικών εξαγόμενων προϊόντων στη χώρα ήταν φάρμακα, γαλακτοκομικά, παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων, ηλεκτρικά μηχανήματα και εξοπλισμός, χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό, καρποί και φρούτα, πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα, ενδύματα, ορυκτά καύσιμα και ορυκτέλαια, διάφορα παρασκευάσματα διατροφής, αλουμίνιο και τεχνουργήματα, παρασκευάσματα από δημητριακά, αιθέρια έλαια και καλλυντικά, μαργαριτάρια και πολύτιμες - ημιπολύτιμες

πέτρες. Μεταξύ αυτών, οι μεγαλύτερες αυξήσεις εξαγωγών καταγράφονται σε μαργαριτάρια και πολύτιμες - ημιπολύτιμες πέτρες (358%), πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα (35%), διάφορα παρασκευάσματα διατροφής (24%), αιθέρια έλαια και καλλυντικά (21%) και γαλακτοκομικά (14%). Αντίθετα, περιορίστηκαν σημαντικά οι εξαγωγές αλουμινίου και τεχνουργημάτων (-23%), όπως και χαλκού και τεχνουργημάτων (-15%).

Πίνακας 17: Ελληνικές εξαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο – μεγάλες κατηγορίες

	2019		2018		Δ19/18
	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30 - ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	138.871.736	14,8%	135.653.270	14,9%	2,4%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΑΣ. ΑΥΓΑ ΠΤΗΝΩΝ. ΜΕΛΙ ΦΥΣΙΚΟ.	115.648.375	12,3%	101.216.335	11,1%	14,3%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΑΡΠΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΩΝ	75.551.028	8,1%	77.500.937	8,5%	-2,5%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 85 - ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΕΙΚΟΝΩΝ, ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	72.691.770	7,8%	75.979.893	8,4%	-4,3%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 74 - ΧΑΛΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	57.176.469	6,1%	67.058.967	7,4%	-14,7%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 - ΚΑΡΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ, ΦΛΟΥΔΕΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ Ή ΠΕΠΟΝΙΩΝ	42.722.818	4,6%	41.004.088	4,5%	4,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 39 - ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	38.527.690	4,1%	28.506.417	3,1%	35,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 61 - ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ, ΠΛΕΚΤΑ	36.521.077	3,9%	37.171.052	4,1%	-1,7%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27 - ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΟΡΥΚΤΑ ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ	35.480.553	3,8%	34.551.561	3,8%	2,7%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21 - ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	34.955.099	3,7%	28.244.170	3,1%	23,8%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 76 - ΑΡΓΙΛΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	30.863.812	3,3%	40.304.140	4,4%	-23,4%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ, ΤΑ ΑΛΕΥΡΙΑ, ΤΑ ΑΜΥΛΑ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ Ή ΤΟ ΓΑΛΑ. ΕΙΔΗ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	30.485.244	3,3%	29.339.593	3,2%	3,9%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33 - ΑΙΘΕΡΙΑ ΕΛΑΙΑ ΚΑΙ ΡΗΤΙΝΟΕΙΔΗ. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΡΩΜΑΤΟΠΟΙΑΣ, ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ	25.571.901	2,7%	21.138.851	2,3%	21,0%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 71 - ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ, ΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΗΜΙΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΠΕΤΡΕΣ, ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ, ΜΕΤΑΛΛΑ ΕΠΙΣΤΡΩΜΕΝΑ ΜΕ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	24.597.908	2,6%	5.367.567	0,6%	358,3%
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	177.582.784	18,9%	185.162.837	20,4%	-4,1%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	937.248.264	100,0%	908.199.678	100,0%	3,2%

Πηγή: UK Trade info. Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Πρώτο εξαγόμενο ελληνικό προϊόν στο ΗΒ είναι τα φάρμακα με μορφή δόσεων για λιανική πώληση (106 εκ. λίρες), με περίπου σταθερή πορεία σε σχέση με το 2018. Ακολουθούν οι ευθείς σωλήνες χαλκού, οι εξαγωγές των οποίων υποχώρησαν ελαφρά το 2019 (-1,8%). Στην κατηγορία των γαλακτοκομικών, με 42,5 εκ. λίρες εξαγωγές η φέτα είναι το σημαντικότερο προϊόν, αν και σε φθίνουσα πορεία σε σχέση με πέρυσι (-4,6%). Αντίθετα, πολύ καλή επίδοση καταγράφουν τα μη αρωματισμένα γιαούρτια όλων των κατηγοριών λιπαρών (αύξηση από 19% ως 130%). Από τα υπόλοιπα τρόφιμα, σημειώνουμε την εξαιρετική εικόνα των παρασκευασμένων ντοματών (αύξηση εξαγωγών κατά 106%), της

κορινθιακής σταφίδας (16%), των παρασκευασμάτων διατροφής (15%), των επιτραπέζιων σταφυλιών (9%), όπως και των παρασκευασμένων φρούτων αθροιστικά. Αντίθετα, η εξαγωγή μειγμάτων για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής, όπως και ελιών υποχώρησε κατά 6%. Σημαντική υποχώρηση καταγράφεται και στις εξαγωγές εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου (-19%), οι οποίες ανέρχονται σε 3.265,4 χιλ. λίρες, ενώ ακόμα χαμηλότερα και επίσης πτωτική πορεία ακολουθούν οι εξαγωγές λαβρακίου. Μεικτή εικόνα παρατηρείται στις διάφορες κατηγορίες κρασιού, που πάντως ακόμα και αθροιστικά, παραμένουν σε πολύ χαμηλό επίπεδο (1.585,9 χιλ. λίρες ή 0,17% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών στο Η.Β.).

Ως προς τα υπόλοιπα προϊόντα, οι ηλεκτρικοί αγωγοί παρουσιάζουν μεικτή εικόνα ανάλογα με το είδος, ενώ τα κοσμήματα από άλλα πολύτιμα μέταλλα καταγράφουν τη θεαματικότερη αύξηση σε σχέση με το 2018, που πάντως, μια και δεν υπάρχει σχετική παράδοση, μένει να αποδειχθεί ότι δεν ήταν συγκυριακή.

Πίνακας 18: Ελληνικές εξαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο – κυριότερα προϊόντα

	2019		2018		Δ19/18
	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	
8ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
30049000 - Φάρμακα με μορφή δόσεων ή συσκευασμένα για τη λιανική πώληση – άλλα	105.697.217	11,3%	104.955.038	11,6%	0,7%
74111010 - Σωλήνες κάθε είδους από χαλκό καθαρισμένο – ευθείς	53.222.519	5,7%	54.182.188	6,0%	-1,8%
04069032 - Φέτα	42.576.073	4,5%	44.652.230	4,9%	-4,6%
04031011 – Γιαούρτια μη αρωματισμένα, χωρίς γλυκαντικές ουσίες, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες <= 3,0%	30.824.555	3,3%	20.912.942	2,3%	47,4%
85444995 - Άλλοι ηλεκτρικοί αγωγοί, για τάσεις που υπερβαίνουν τα 80 V αλλά δεν υπερβαίνουν τα 1000 V	28.698.023	3,1%	16.819.294	1,9%	70,6%
27101921 - Ειδικό καύσιμο αεριοθωμένων	27.567.166	2,9%	15.664.628	1,7%	76,0%
71131900 – Κοσμήματα από άλλα πολύτιμα μέταλλα, έστω και επενδυμένα ή επιστρωμένα με πολύτιμα μέταλλα	22.483.486	2,4%	416.564	0,0%	5297,4 %
33049900 - Προϊόντα ομορφιάς – άλλα	20.377.570	2,2%	16.056.182	1,8%	26,9%
08061010 – Επιτραπέζια σταφύλια	19.734.467	2,1%	18.084.460	2,0%	9,1%
21069098 - Παρασκευάσματα διατροφής που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού – άλλα	16.795.384	1,8%	14.571.391	1,6%	15,3%
85444999 - Άλλοι ηλεκτρικοί αγωγοί, για τάσεις 1000 V	16.046.882	1,7%	21.762.373	2,4%	-26,3%
19012000 - Μείγματα και ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας	16.013.982	1,7%	17.052.426	1,9%	-6,1%
20057000 – Ελιές παρασκευασμένες ή διατηρημένες	14.144.313	1,5%	15.025.779	1,7%	-5,9%
08062010 - Σταφίδα μαύρη κορινθιακή	13.571.420	1,4%	11.723.296	1,3%	15,8%
04031019 - Γιαούρτια μη αρωματισμένα, χωρίς γλυκαντικές ουσίες, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες > 6,0%	13.361.539	1,4%	5.801.370	0,6%	130,3%
38249958 - Επιθέματα νικοτίνης που προορίζονται να βοηθήσουν τους καπνιστές να σταματήσουν το κάπνισμα	10.377.019	1,1%	5.912.320	0,7%	75,5%
04031013 - Γιαούρτια μη αρωματισμένα, χωρίς γλυκαντικές ουσίες, περιεκτικότητας κατά	10.057.585	1,1%	8.479.521	0,9%	18,6%

	2019		2018		Δ19/18
	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	
8ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
βάρος σε λιπαρές ουσίες > 3,0% και <= 6,0%					
30039000 - Φάρμακα που δεν παρουσιάζονται με μορφή δόσεων ούτε είναι συσκευασμένα για τη λιανική πώληση - άλλα	9.897.661	1,1%	4.017.727	0,4%	146,3%
20029031 - Ντομάτες παρασκευασμένες ή διατηρημένες σε συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που υπερβαίνει το 1 kg	8.269.668	0,9%	4.021.022	0,4%	105,7%
61044300 – Φορέματα από συνθετικές ίνες	7.978.729	0,9%	5.320.717	0,6%	50,0%
76020090 - Θραύσματα αργιλίου	7.754.257	0,8%	14.600.944	1,6%	-46,9%
...					
<i>(ακολουθούν ενδεικτικά ορισμένες μόνο κατηγορίες οκταψήφιας ανάλυσης τροφίμων – ποτών)</i>					
20089798 – Παρασκευάσματα φρούτων, χωρίς αλκοόλη και ζάχαρη, σε συσκευασίες < 4,5 kg	5.713.320	0,6%	2.634.985	0,3%	116,8%
20087098 - Ροδάκινα παρασκευασμένα χωρίς αλκοόλη και ζάχαρη, σε συσκευασίες < 5 kg	5.338.195	0,6%	5.830.777	0,6%	-8,4%
20087079 - Ροδάκινα παρασκευασμένα χωρίς αλκοόλη, αλλά με ζάχαρη > 9% και <= 15% του βάρους, σε συσκευασίες <= 1 kg	5.265.699	0,6%	4.398.217	0,5%	19,7%
08105000 – Φρέσκα ακτινίδια	4.071.964	0,4%	4.662.945	0,5%	-12,7%
15091020 - Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο	3.265.427	0,3%	4.017.279	0,4%	-18,7%
03028410 - Λαβράκι (Dicentrarchus labrax)	1.951.355	0,2%	2.058.841	0,2%	-5,2%
22042178 – Άλλο κρασί σε δοχεία με περιεχόμενο που δεν υπερβαίνει τα 2l, περιεκτικότητας αλκοόλ <= 15 %, με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ)	391.406	0,0%	248.622	0,0%	57,4%
22042179 - Λευκό κρασί σε δοχεία με περιεχόμενο που δεν υπερβαίνει τα 2l, περιεκτικότητας αλκοόλ <= 15 %, με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)	332.150	0,0%	270.414	0,0%	22,8%
22089041 – Ούζο σε δοχεία <= 2 l	325.806	0,0%	188.556	0,0%	72,8%
22042180 - Άλλο κρασί σε δοχεία με περιεχόμενο που δεν υπερβαίνει τα 2l, περιεκτικότητας αλκοόλ <= 15 %, με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)	271.169	0,0%	516.826	0,1%	-47,5%

Πηγή: UK Trade info. Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Η αξία των ελληνικών εισαγωγών από το ΗΒ υποχώρησε κατά 12,6% το 2019 φτάνοντας τα 1,021 δισ. λίρες έναντι 1,168 δισ. το 2018. Η Ελλάδα εισάγει ποικιλία προϊόντων από το Η.Β., μεταξύ των οποίων μηχανές και συσκευές διάφορων ειδών, αυτοκίνητα, φαρμακευτικά, καύσιμα, αλκοολούχα ποτά, διάφορα όργανα, χημικά, ενδύματα, πλαστικά, κ.α.

Πίνακας 19: Ελληνικές εισαγωγές από το Ηνωμένο Βασίλειο – μεγάλες κατηγορίες

	2019		2018		Δ19/18
	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 85 - ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ,	124.403.480	12,2%	107.226.573	9,2%	16,0%

	2019		2018		Δ19/18
	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
ΕΙΚΟΝΩΝ, ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ					
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 84 - ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ	91.179.785	8,9%	83.895.566	7,2%	8,7%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 87 - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	86.589.816	8,5%	81.606.737	7,0%	6,1%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30 - ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	71.879.450	7,0%	124.443.772	10,7%	-42,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27 - ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΟΡΥΚΤΑ ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ	63.111.579	6,2%	157.956.621	13,5%	-60,0%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22 - ΠΟΤΑ, ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΥΓΡΑ ΚΑΙ ΞΙΔΙ	60.760.658	6,0%	58.825.581	5,0%	3,3%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 90 - ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΟΠΤΙΚΗΣ, ΜΕΤΡΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ, ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΙΑΤΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ. ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	37.255.487	3,6%	33.495.084	2,9%	11,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 38 - ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	32.433.043	3,2%	30.121.138	2,6%	7,7%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 61 - ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ, ΠΛΕΚΤΑ	32.012.415	3,1%	31.554.552	2,7%	1,5%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 62 - ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ, ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΛΕΚΤΑ	31.607.107	3,1%	31.990.816	2,7%	-1,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 39 - ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΥΛΕΣ	29.571.115	2,9%	35.214.820	3,0%	-16,0%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 32 - ΔΕΨΙΚΑ ΚΑΙ ΒΑΦΙΚΑ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ	26.769.371	2,6%	25.439.756	2,2%	5,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33 - ΑΙΘΕΡΙΑ ΕΛΑΙΑ ΚΑΙ ΡΗΤΙΝΟΕΙΔΗ. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΡΩΜΑΤΟΠΟΙΑΣ, ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ	25.406.294	2,5%	28.430.752	2,4%	-10,6%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 34 - ΣΑΠΟΥΝΙΑ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΛΥΣΙΜΟ, ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ, ΚΕΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝΤΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΓΥΨΟ	19.236.713	1,9%	20.573.681	1,8%	-6,5%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21 - ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	19.195.225	1,9%	20.074.953	1,7%	-4,4%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 49 - ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΚΔΟΤΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ, ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ κλπ	18.211.909	1,8%	20.246.328	1,7%	-10,0%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 76 - ΑΡΓΙΛΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	17.162.974	1,7%	22.952.271	2,0%	-25,2%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 72 - ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΣ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ	15.786.731	1,5%	31.169.331	2,7%	-49,4%
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 64 - ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ, ΓΚΕΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΑ ΕΙΔΗ. ΜΕΡΗ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΑΥΤΩΝ	15.432.028	1,5%	18.364.296	1,6%	-16,0%
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	203.105.403	19,9%	204.561.547	17,5%	-0,7%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1.021.110.583	100,0%	1.168.144.175	100,0%	-12,6%

Πηγή: UK Trade info. Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Συγκεκριμένα, το κυριότερο εισαγόμενο από το ΗΒ προϊόν το 2019 ήταν φάρμακα με μορφή δόσεων για λιανική πώληση, αν και η αξία τους υποχώρησε περισσότερο από 27% σε σχέση με το 2018. Ακολούθησαν τα αλκοολούχα ποτά με μεικτή εικόνα ανάλογα με το είδος, τα αυτοκίνητα διάφορων ειδών σε άνοδο, όπως και τα κινητά τηλέφωνα και οι συσκευές για τη λήψη και μετάδοση φωνής, εικόνας κλπ.

Γενικά, μπορεί να υποστηριχθεί ότι το διμερές εμπόριο με το ΗΒ είναι σχετικά ισορροπημένο ως προς την προστιθέμενη αξία των διακινούμενων αγαθών.

Πίνακας 20: Ελληνικές εισαγωγές από το Ηνωμένο Βασίλειο – κυριότερα προϊόντα

	2019		2018		Δ19/18
	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (λίρες)	% στο σύνολο	
8ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
30049000 - Φάρμακα με μορφή δόσεων ή συσκευασμένα για τη λιανική πώληση – άλλα	46.974.029	4,6%	64.665.088	5,5%	-27,4%
85171200 - Τηλέφωνα για κυψελοειδή δίκτυα ή για άλλα ασύρματα δίκτυα	39.471.768	3,9%	30.848.123	2,6%	28,0%
22083071 - Ούισκι Scotch σε δοχεία περιεκτικότητας <= 2l	33.830.261	3,3%	35.458.350	3,0%	-4,6%
27090090 - Λάδια ακατέργαστα, από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά – άλλα	30.985.004	3,0%	99.579.118	8,5%	-68,9%
87034010 – Καινούργια μη ηλεκτρικά επιβατικά αυτοκίνητα	28.156.467	2,8%	18.924.094	1,6%	48,8%
27101964 - Πετρέλαιο εξωτερικής καύσης περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο > 0,1% και <= 1%	22.791.315	2,2%	45.846.885	3,9%	-50,3%
85176200 - Συσκευές για τη λήψη, τη μετατροπή και τη μετάδοση ή την αναγέννηση της φωνής, των εικόνων ή άλλων δεδομένων	15.471.136	1,5%	6.365.051	0,5%	143,1%
22085011 - Τζιν σε δοχεία περιεκτικότητας <=2l	13.752.140	1,3%	12.606.973	1,1%	9,1%
87032210 - Καινούργια επιβατικά αυτοκίνητα με κυλινδρισμό > 1000 cm ³ και <= 1500 cm ³	13.727.059	1,3%	12.277.997	1,1%	11,8%
78019990 - Μόλυβδος σε ακατέργαστη μορφή – άλλος	12.855.959	1,3%	8.564.381	0,7%	50,1%
34022090 - Παρασκευάσματα για πλύσιμο και παρασκευάσματα καθαρισμού	12.271.984	1,2%	14.621.980	1,3%	-16,1%
49019900 - Βιβλία, φυλλάδια και παρόμοια έντυπα, έστω και σε ξεχωριστά φύλλα – άλλα	11.613.405	1,1%	11.414.463	1,0%	1,7%
74040099 - Απορρίμματα και θραύσματα από κράματα χαλκού – άλλα	11.070.555	1,1%	8.518.444	0,7%	30,0%
76041010 - Ράβδοι από αργίλιο, όχι σε κράμα	10.903.625	1,1%	18.927.547	1,6%	-42,4%
85389099 – Μέρη συσκευών και διατάξεων ηλεκτρικών κυκλωμάτων και πινάκων για τον έλεγχο ή τη διανομή του ρεύματος	10.412.088	1,0%	9.041.685	0,8%	15,2%
72041000 - Απορρίμματα και θραύσματα χυτοσιδήρου	10.378.688	1,0%	20.138.708	1,7%	-48,5%
32061100 - Χρωστικά που περιέχουν κατά βάρος >= 80 % διοξείδιο του τιτανίου	10.210.697	1,0%	8.444.792	0,7%	20,9%

Πηγή: UK Trade info. Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

2.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Διαχρονικά, το έλλειμμα μας στο εμπόριο αγαθών αντισταθμίζεται πλήρως από το πλεόνασμα στο εμπόριο υπηρεσιών, με συνέπεια το συνολικό διμερές ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών να είναι πλεονασματικό για την Ελλάδα. Σύμφωνα με τη βρετανική στατιστική υπηρεσία, το 2019 οι ελληνικές εξαγωγές υπηρεσιών στο ΗΒ ανήλθαν σε 3,22 δισ. λίρες, αύξηση 7,5% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, με τις εισαγωγές όμως να αυξάνονται κατά 9%, οπότε το πλεόνασμα διαμορφώθηκε σε 1,6 δισ., αύξηση 6%.

Πίνακας 21: Ισοζύγιο υπηρεσιών

Πηγή: ONS (σε εκ. λίρες)	2015	2016	2017	2018	2019
Εισπράξεις Ελλάδα	μ/δ	2.779	2.784	2.995	3.220
Πληρωμές Ελλάδα	μ/δ	1.384	1.540	1.493	1.628
Ισοζύγιο υπηρεσιών	μ/δ	1.395	1.244	1.502	1.592
Πηγή: Eurostat (σε εκ. ευρώ)	2015	2016	2017	2018	2019
Εισπράξεις Ελλάδα	3.206	3.081	3.283	3.137	μ/δ
Πληρωμές Ελλάδα	1.711	1.836	1.951	1.620	μ/δ
Ισοζύγιο υπηρεσιών	1.496	1.244	1.332	1.517	μ/δ

Ο τουρισμός αποτελεί τη βασική πηγή ελληνικών εισπράξεων από το Η.Β., με τα προσωπικά ταξίδια να αντιπροσωπεύουν 62,1% του συνόλου, αύξηση 8,5% σε σχέση με το 2018. Ακολουθούν με 18,3% οι αεροπορικές μεταφορές, τα επαγγελματικά ταξίδια 7,1% και οι λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες 3,3%. Το 2020 αναμένεται κάμψη των εισπράξεων από τον τουρισμό, λόγω της πανδημίας COVID-19.

Πίνακας 22: Εισπράξεις της Ελλάδας από το Ηνωμένο Βασίλειο

Υπηρεσία	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	
3 Μεταφορές	682	21,2%	680	22,7%	0,3%
3.1 Θαλάσσιες μεταφορές	42	1,3%	42	1,4%	0,0%
3.2 Αεροπορικές μεταφορές	590	18,3%	591	19,7%	-0,2%
3.3 Άλλες μέθοδοι μεταφοράς	36	1,1%	36	1,2%	0,0%
3.4 Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές υπηρεσίες	14	0,4%	11	0,4%	27,3%
4 Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	2.230	69,3%	2.073	69,2%	7,6%
4.1 Επαγγελματικά ταξίδια	229	7,1%	229	7,6%	0,0%
4.2 Προσωπικά ταξίδια	2.001	62,1%	1.844	61,6%	8,5%
5 Κατασκευαστικές υπηρεσίες	..		3	0,1%	
5.1 Κατασκευαστικές υπηρεσίες στο εξωτερικό	..		3	0,1%	
6 Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές υπηρεσίες	4	0,1%	0	0,0%	
6.3 Επικουρικές υπηρεσίες ασφάλισης	4	0,1%	0	0,0%	
7 Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	49	1,5%	43	1,4%	14,0%
7.1 Με ρητές χρεώσεις	37	1,1%	31	1,0%	19,4%
7.2 Υπηρεσίες χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης που μετρώνται έμμεσα	12	0,4%	12	0,4%	0,0%
8 Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας	19	0,6%	0	0,0%	
9 Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	..		32	1,1%	
9.1 Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών	..		28	0,9%	
9.3 Υπηρεσίες πληροφόρησης	3	0,1%	4	0,1%	-25,0%
10 Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	107	3,3%	74	2,5%	44,6%
10.3 Τεχνικές, εμπορικές και λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	53	1,6%	19	0,6%	178,9%
12 Αγαθά και υπηρεσίες της γενικής κυβέρνησης που δεν περιλαμβάνονται	72	2,2%	90	3,0%	-20,0%

	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	
Υπηρεσία					
αλλού					
Σύνολο	3.220		2.995		7,5%

Πηγή: [ONS](#). Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

Σημειώσεις: ... Αξία μηδενική ή χαμηλότερη από 500 χιλ. λίρες.

Οι Βρετανοί είναι παραδοσιακά μεταξύ των τριών σημαντικότερων πελατών για το ελληνικό τουριστικό προϊόν. Περίπου 9% των αφίξεων προέρχεται από το ΗΒ, ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, το 2017 αποτέλεσε ορόσημο, καθώς έσπασε το φράγμα των 3 εκ. Βρετανών τουριστών στην Ελλάδα. Το 2019 καταγράφηκε υψηλό αφίξεων, σχεδόν 3,5 εκατομμύρια, αύξηση 19% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο.

Πίνακας 23: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από το Ηνωμένο Βασίλειο

	2015	2016	2017	2018	2019
Αφίξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο στην Ελλάδα (χιλ. ταξιδιώτες)	2.397,2	2.894,7	3.002,0	2.942,8	3.499,3
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	9,2%	10,3%	10,0%	8,9%	10,3%
Μεταβολή	14,7%	20,8%	3,7%	-2,0%	18,9%

Πηγή: [Τράπεζα της Ελλάδος](#)

Παρά την ισχυρή διεθνή της θέση, η Ελλάδα δεν έχει αξιόλογες ναυτιλιακές εισπράξεις από το Η.Β. Περίπου 60 ελληνικές εταιρείες διαθέτουν γραφεία αντιπροσώπευσης στο Λονδίνο τα οποία δραστηριοποιούνται τόσο προς τη βρετανική όσο και τη διεθνή αγορά. Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα είχε επιτύχει μερικό επαναπατρισμό ναυτιλιακών εταιρειών μέσω κινήτρων, αλλά και λόγω δυσμενών αλλαγών στο βρετανικό φορολογικό καθεστώς (non-doms), του οποίου χρήση κάνουν περί τους 20 με 30 Έλληνες πλοιοκτήτες.

Πίνακας 24: Πληρωμές της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο

	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	
Υπηρεσία					
2 Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής	11	0,7%	9	0,6%	22,2%
3 Μεταφορές	487	29,9%	462	30,9%	5,4%
3.1 Θαλάσσιες μεταφορές	..		12	0,8%	
3.2 Αεροπορικές μεταφορές	462	28,4%	440	29,5%	5,0%
3.3 Άλλες μέθοδοι μεταφοράς	4	0,2%	4	0,3%	0,0%
3.4 Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές υπηρεσίες	..		6	0,4%	
4 Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	158	9,7%	147	9,8%	7,5%
4.1 Επαγγελματικά ταξίδια	24	1,5%	22	1,5%	9,1%
4.2 Προσωπικά ταξίδια	134	8,2%	125	8,4%	7,2%
6 Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές υπηρεσίες	117	7,2%	120	8,0%	-2,5%
6.1 Άμεση ασφάλιση	87	5,3%	88	5,9%	-1,1%

	2019		2018		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. λίρες)	% στο σύνολο	
Υπηρεσία					
6.2 Αντασφάλιση	..		4	0,3%	
6.3 Επικουρικές υπηρεσίες ασφάλισης	..		28	1,9%	
7 Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	331	20,3%	352	23,6%	-6,0%
7.1 Με ρητές χρεώσεις	296	18,2%	304	20,4%	-2,6%
7.2 Υπηρεσίες χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης που μετρώνται έμμεσα	35	2,1%	48	3,2%	-27,1%
8 Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας	104	6,4%	65	4,4%	60,0%
9 Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	199	12,2%	155	10,4%	28,4%
9.1 Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών	..		81	5,4%	
9.2 Υπηρεσίες πληροφορικής	82	5,0%	59	4,0%	39,0%
9.3 Υπηρεσίες πληροφόρησης	..		15	1,0%	
10 Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	173	10,6%	148	9,9%	16,9%
10.2 Επαγγελματικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες	125	7,7%	99	6,6%	26,3%
10.3 Τεχνικές, εμπορικές και λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	48	2,9%	49	3,3%	-2,0%
11 Υπηρεσίες προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	19	1,2%	9	0,6%	111,1%
11.1 Οπτικοακουστικές και συναφείς υπηρεσίες	2	0,1%	1	0,1%	100,0%
11.2 Άλλες προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες	17	1,0%	8	0,5%	112,5%
Σύνολο	1.628		1.493		9,0%

Πηγή: [ONS](#). Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.
Σημειώσεις: .. Αξία μηδενική ή χαμηλότερη από 500 χιλ. λίρες.

Η Ελλάδα αγοράζει κυρίως από το ΗΒ αεροπορικές μεταφορές (28,4% του συνόλου), χρηματοοικονομικές υπηρεσίες με ρητές χρεώσεις (18,2%), υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης (12,2%), λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες (10,6%), προσωπικά ταξίδια (8,2%) και επαγγελματικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες (7,7%).

Σημειώνεται ότι οι συναλλαγές για υπηρεσίες εκπαίδευσης περιλαμβάνονται στα Προσωπικά ταξίδια και στις Άλλες προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες. Σύμφωνα με στοιχεία του HESA (Higher Education Statistics Agency) το ακαδημαϊκό έτος 2018/19 γράφτηκαν σε βρετανικά Πανεπιστήμια 9.920 Έλληνες φοιτητές, μείωση 2% σε σχέση με το 2017/18. Πρόκειται για τον 5ο μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών μεταξύ των Κ-Μ της ΕΕ. Η συντριπτική πλειοψηφία, 8.020, γράφτηκε σε πανεπιστήμια της Αγγλίας, ενώ Σκωτία, Ουαλία και Β. Ιρλανδία κέρδισαν την προτίμηση 1.380, 485 και 35 φοιτητών, αντίστοιχα. Αντίθετα, αύξηση 5,2% καταγράφηκε το 2018/19 στον αριθμό των φοιτητών που παρακολουθούν τμήματα βρετανικών πανεπιστημίων στην Ελλάδα. Με 18.315 φοιτητές, η Ελλάδα κατέλαβε την πρώτη θέση της σχετικής κατάταξης μεταξύ των Κ-Μ ΕΕ.

2.2 Άμεσες επενδύσεις

2.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο

Μεμονωμένες ελληνικές επενδύσεις στο Η.Β. και αποεπένδυση καταδεικνύουν τα στοιχεία της βρετανικής στατιστικής υπηρεσίας για τα τελευταία χρόνια. Το 2018 η διεθνής θέση της

Ελλάδας στο Η.Β. συγκεντρωνόταν στους τομείς λιανικής και χονδρικής πώλησης (63 εκ. λίρες), μετάλλων και μηχανολογικού εξοπλισμού (44 εκ.), χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (33 εκ.), ΤΠΕ (5 εκ.), όπως και επαγγελματικών, επιστημονικών και τεχνικών υπηρεσιών (2 εκ.), με τις χρηματοπιστωτικές και τις υπηρεσίες ΤΠΕ να είναι οι μόνες σε ανοδική πορεία, έστω και περιορισμένη. Συστηματική αποεπένδυση καταδεικνύουν και τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, σύμφωνα με την οποία, τα συνολικά ελληνικά κεφάλαια (σε όρους αποθεμάτων) στο Η.Β. στο τέλος του 2018 ανέρχονταν σε -209,1 εκ. ευρώ.

Πίνακας 25: Επενδύσεις της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο

	2014	2015	2016	2017	2018
Ροές (εκ. λίρες)	3	21	30	..	..
Διεθνής επενδυτική θέση Ελλάδας στο Η.Β.	179	710	251	-124	..

Πηγή: [ONS](#)

Σημειώσεις: .. Η αξία δεν εμφανίζεται γιατί μπορεί να οδηγήσει σε αποκάλυψη συγκεκριμένης συναλλαγής

Σημαντικές ελληνικές επενδύσεις στο Η.Β. είναι αυτές των ομίλων ΒΙΟΧΑΛΚΟ (παραγωγική εταιρεία Bridgnorth Aluminium και εμπορική Metal Agencies) και Πλαστικά Θράκης (Don & Low).

Η αξιολογη ελληνική παρουσία στους τομείς χονδρικής και λιανικής, θα πρέπει να συνδέεται και με το σημαντικό αριθμό Ελλήνων που διαβιούν και δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά στο Ηνωμένο Βασίλειο. Στο τέλος του 2019 στο βρετανικό μητρώο επιχειρήσεων υπήρχαν καταγεγραμμένα 14.428 ενεργά πρόσωπα με σημαντικό έλεγχο επί βρετανικών επιχειρήσεων, τα οποία έχουν ελληνική ή διπλή ιθαγένεια (ελληνοκυπριακή, ελληνοβρετανική, ελληνοαυστραλιανή, ελληνοκαναδική). Εξ αυτών, 10.057 διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, 3.694 στην Ελλάδα και 677 σε άλλες χώρες (69,7%, 25,6% και 4,7%, αντίστοιχα).

Εξάλλου, σύμφωνα με στοιχεία του βρετανικού Υπουργείου Εργασίας και Συντάξεων, ο αριθμός των Ελλήνων που απέκτησαν Αριθμό Κοινωνικής Ασφάλισης την τελευταία δεκαετία ξεπερνάει τις 100 χιλιάδες. Μόνο το 2019 ο αριθμός αυξήθηκε κατά 31%, μετά από δύο χρόνια υποχώρησης. Σημειώνεται ότι ο Αριθμός Κοινωνικής Ασφάλισης είναι απαραίτητος για την είσοδο στην αγορά εργασίας του Η.Β. και αποτελεί τον ασφαλέστερο δείκτη για τον αριθμό των Ελλήνων που μεταβαίνουν στο Η.Β. για εργασία.

Πίνακας 26: Απόκτηση βρετανικού Αριθμού Κοινωνικής Ασφάλισης από Έλληνες πολίτες

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Σ10-19
Αριθμός πολιτών	3.260	5.598	7.417	9.891	9.790	12.022	14.656	14.371	13.044	17.095	107.144
Μεταβολή	18,5%	71,7%	32,5%	33,4%	-1,0%	22,8%	21,9%	-1,9%	-9,2%	31,1%	

Πηγή: Department for Work and Pensions. Επεξεργασία στοιχείων Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου.

2.2.2 Επενδύσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα

Με διακυμάνσεις και πάντως υποτονική εμφανίζεται η βρετανική επενδυτική δραστηριότητα στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, σύμφωνα με στοιχεία της βρετανικής στατιστικής υπηρεσίας. Το 2018 ροές και επενδυτική θέση μειώθηκαν κατά 31% και 20% αντίστοιχα, σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την Τράπεζα

της Ελλάδος, τα συνολικά βρετανικά κεφάλαια (σε όρους αποθεμάτων) στην Ελλάδα στο τέλος του 2018 ανέρχονταν σε 662 εκ. ευρώ, αύξηση 44,5% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο.

Πίνακας 27: Επενδύσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα

	2014	2015	2016	2017	2018
Ροές (εκ. λίρες)	-33	160	..	119	82
Διεθνής επενδυτική θέση Η.Β. στην Ελλάδα	1.442	544	272	321	256

Πηγή: [ONS](#)

Σημειώσεις: .. Η αξία δεν εμφανίζεται γιατί μπορεί να οδηγήσει σε αποκάλυψη συγκεκριμένης συναλλαγής

Βρετανικές επενδύσεις στην Ελλάδα έχουν πραγματοποιηθεί σε τομείς όπως οι τηλεπικοινωνίες (Vodafone), το λιανικό εμπόριο (Dixon's – Κωτσόβολος), η υγεία (GlaxoSmithKline, BC Partners και CVC Capital), ο τουρισμός, οι κτηματομεσιτικές υπηρεσίες (συμμετοχή της Brevan Howard Asset Management LLP στην Orilina Properties Real Estate Investment Company το 2019), οι χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες (πώληση της θυγατρικής της Τραπέζης Πειραιώς Piraeus Insurance and Reinsurance Brokerage S.A. στην Matrix Insurance and Reinsurance Brokers S.A. το 2019), η πρωτογενής παραγωγή (συμμετοχή της Lamex στην Alterra Lamex) κλπ., ενώ και η επένδυση της κινεζικής State Grid στον ΑΔΜΗΕ το 2017 πραγματοποιήθηκε μέσω της βρετανικής State Grid Europe Ltd.

Το 2018 καταγράφεται σημαντική αποεπένδυση στον τομέα λιανικής και χονδρικής πώλησης (-47 εκ. λίρες), ενώ οι διοικητικές και οι επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές υπηρεσίες συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο βρετανικό ενδιαφέρον (50 και 46 εκ. λίρες αντίστοιχα).

Πίνακας 28: Διεθνής επενδυτική θέση του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα, 2018

Βιομηχανική δραστηριότητα	Επενδυτική θέση (εκ. λίρες)
Κατασκευές	1
Λιανικό και χονδρικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών	-47
Μεταφορές και αποθήκευση	4
Πληροφορική και επικοινωνίες	19
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	11
Υπηρεσίες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές	46
Διοικητικές και επικουρικές υπηρεσίες	50
Λοιπές υπηρεσίες	11
Σύνολο	256

Πηγή: [ONS](#)

Σημειώσεις: Το άθροισμα των καταγεγραμμένων αποθεμάτων επενδύσεων ανά βιομηχανική δραστηριότητα δεν αντιστοιχεί στο σύνολο, καθώς υπάρχουν επενδύσεις και σε άλλους τομείς, των οποίων η αξία δεν εμφανίζεται γιατί μπορεί να οδηγήσει σε αποκάλυψη συγκεκριμένης συναλλαγής.

Πέραν των επενδύσεων βρετανικών επιχειρήσεων, ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο τομέας των επενδύσεων ιδιωτών σε ακίνητα και δη σε θερινή κατοικία. Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα Wealth and Assets Survey της βρετανικής στατιστικής υπηρεσίας, το ποσοστό των νοικοκυριών στη Μεγάλη Βρετανία (δηλαδή, όλες οι χώρες πλην της Βόρειας

Ιρλανδίας) που δηλώνουν ότι διαθέτουν ιδιοκτησία ακινήτων στο εξωτερικό παραμένει σταθερά στο 3% μεταξύ 2006 και 2018¹⁷. Το ένα τρίτο περίπου αυτών των ακινήτων εκτιμάται πως βρίσκεται στην Ευρώπη, με Γαλλία και Ισπανία να συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των Βρετανών επενδυτών. (Στοιχεία 2013/14. Δεν υπάρχουν στοιχεία για την Ελλάδα).

Τέλος, το Λονδίνο αποτελεί σημαντική πηγή κεφαλαίων για ομολογιακές εταιρικές εκδόσεις, καθώς και αναζήτησης επενδυτών, χρηματοοικονομικών ή μη. Επίσης, μέρος των ελληνικών ομολόγων διακινείται μέσω Λονδίνου, καθώς έντεκα από τις είκοσι τράπεζες που χρησιμοποιεί το ελληνικό Δημόσιο για την έκδοση ομολόγων και τη διαχείριση της δημοπρασίας τους (primary dealers) βρίσκονται στη βρετανική πρωτεύουσα¹⁸.

2.3 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου

Στρατηγικός στόχος της Ελλάδας για την επόμενη μέρα είναι να βελτιώσουμε τη συνεργασία μας με το Ηνωμένο Βασίλειο και μετά το Brexit να έχουμε ακόμη καλύτερες σχέσεις απ' ό,τι είχαμε πριν για λόγους στρατηγικούς, ιστορικούς, οικονομικούς.

Το θεσμικό πλαίσιο διμερούς οικονομικής συνεργασίας με την Ε.Ε. ορίζεται, επί του παρόντος, από τη συμμετοχή και των δύο μερών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και από τη συμφωνία αποχώρησης, η οποία προβλέπει μεταβατική περίοδο μέχρι την 31/12/2020 κατά την οποία διατηρείται το πλαίσιο εμπορικής και οικονομικής συνεργασίας. Μετά την λήξη της μεταβατικής περιόδου (εάν δεν παραταθεί), ενδεχομένως να απαιτηθούν παρεμβάσεις στο θεσμικό πλαίσιο, σε περίπτωση που δεν καλύπτονται από τυχόν συμφωνία Ε.Ε.-Η.Β. ή ήδη υπάρχουσες (προ της έναταξης των δύο χωρών στην Ε.Ε.) διμερείς συμφωνίες.

Η βρετανική Κυβέρνηση ανακοίνωσε το νέο δασμολόγιο¹⁹ του Η.Β., το οποίο στηρίζεται στην αρχή της ρήτρας του Μάλλον Ευνοουμένου Κράτους και θα αντικαταστήσει το Κοινό Δασμολόγιο της Ε.Ε. από την 1^η Ιανουαρίου 2021. Εκτιμάται ότι με την έναρξη ισχύος του Παγκόσμιου Δασμολογίου του Η.Β. (UK Global Tariff - UKGT), το 60% των εισαγωγών της χώρας θα είναι αδασμολόγητο, είτε σε όρους ΠΟΕ, είτε μέσω υπαρχουσών συμφωνιών προτιμσιακής πρόσβασης στη βρετανική αγορά. Δεν θα εφαρμοσθεί στα εμπορεύματα τα οποία προέρχονται από αναπτυσσόμενες χώρες, για τις οποίες ισχύουν οι ευνοϊκές ρυθμίσεις του Συστήματος των Γενικευμένων Προτιμήσεων (Generalised System of Preferences). Επίσης δεν θα εφαρμοσθεί στα εμπορεύματα που προέρχονται από χώρες με τις οποίες το Η.Β. έχει συνάψει ή θα συνάψει Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών (ΣΕΣ), περίπτωση κατά την οποία εφαρμόζονται οι συμφωνημένοι δασμοί μεταξύ των μερών. Έχει σημειώσει επίσης σχετική πρόοδο στη διαδικασία μετακύλισης (roll-over) των Συμφωνιών Ελευθέρου Εμπορίου (ΣΕΕ) με άλλα κράτη και συνασπισμούς κρατών. Μέχρι την υπογραφή της Συμφωνίας Αποχώρησης το Η.Β. είχε ολοκληρώσει συμφωνίες με 48 χώρες²⁰.

Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στη διαδικασία εξόδου του ΗΒ από την Ε.Ε., ειδικότερα στην περίπτωση no-deal, είναι η ανάγκη για αποφυγή προβλημάτων και καθυστερήσεων στη διμερή διακίνηση εμπορευμάτων. Οι απρόσκοπτες τελωνειακές

¹⁷

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/personalandhouseholdfinances/incomeandwealth/bulletins/totalwealthgreatbritain/april2016tomarch2018>

¹⁸ <https://www.afme.eu/reports/publications/details//European-Primary-Dealers-Handbook-Updated-20192020>

¹⁹ Εντοπίζεται στο σύνδεσμο : <https://www.gov.uk/check-tariffs-1-january-2021>

²⁰ <https://www.gov.uk/guidance/uk-trade-agreements-with-non-eu-countries>

διαδικασίες είναι βασικό στοιχείο της σημαντικής αυτής προσπάθειας που αποσκοπεί στη διευκόλυνση των εμπορευομένων, την ασφαλή τροφοδοσία των αγορών και τη διασφάλιση της συνέχειας στις εμπορικές σχέσεις των κ-μ της ΕΕ με το ΗΒ.

Οι ελληνικές και οι βρετανικές επιχειρήσεις που συναλλάσσονται με το ΗΒ ή την Ε.Ε. αντίστοιχα, ή που μεταφέρουν εμπορεύματα μέσω του ΗΒ, θα πρέπει να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες και τους κανόνες τόσο της ΕΕ όσο και του ΗΒ που θα ισχύουν μετά το Brexit, ιδίως αν μέχρι στιγμής έχουν μικρή ή καθόλου πείρα στις εμπορικές συναλλαγές με τρίτες χώρες.

2.4 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2019

2.4.1 Ενέργειες για την υποστήριξη των Κλάδων Ενδιαφέροντος

Το 2019 το Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου προέβη στις ακόλουθες ενέργειες για την υποστήριξη των κύριων κλάδων ελληνικού εξαγωγικού ενδιαφέροντος στο Ηνωμένο Βασίλειο:

Πίνακας 29: Ενέργειες για την υποστήριξη κλάδων ενδιαφέροντος

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Τρόπος υποστήριξης
1	Τρόφιμα - ποτά	- Σύνταξη μελέτης για την αγορά τυροκομικών προϊόντων στο Ηνωμένο Βασίλειο. - Σύνταξη μελέτης για την αγορά οίνου στο Ηνωμένο Βασίλειο. - Παροχή αιγίδας και οργανωτικής υποστήριξης σε ελληνική συμμετοχή (οργανωθείσα από την εταιρεία Reco Exports) στην Natural & Organic Products Europe 2019 (7-8/4/2019). - Διοργάνωση δεξίωσης και στη συνέχεια δειπνου (Hosted Buyers Dinner) την 7-4-2019, σε συνεργασία με το Enterprise Greece, προς τιμήν διεθνών Εμπόρων και Εισαγωγέων στο πλαίσιο της Natural & Organic Products Europe 2019. - Παροχή αιγίδας και οργανωτικής υποστήριξης σε ελληνική συμμετοχή (οργανωθείσα από την εταιρεία Reco Exports), στην 39^η Διεθνή Έκθεση Οίνου στο Λονδίνο (London Wine Fair, 20-22/5/2019) - Οργάνωση συνέντευξης στο ΑΠΕ-ΜΠΕ την 20/5/2019, στο πλαίσιο της London Wine Fair 2019, όπου ο προϊστάμενος του Γρ. ΟΕΥ Λονδίνου, ο εκπρόσωπος του Enterprise Greece κ. Αντ. Γραβάνης, ο MW Γιάννης Καρακάσης, και ο αντιπρόσωπος της Έκθεσης σε Ελλάδα και Κύπρο κ. Αντ. Σιούλης μίλησαν για το ελληνικό κρασί. - Πραγματοποίηση, στο πλαίσιο της London Wine Fair 2019 και σε συνεργασία με την RECO EXPORTS, στοχευμένων εκδηλώσεων για το ελληνικό κρασί. Συγκεκριμένα, διοργανώθηκε Master Class για τις αυτόχθονες ποικιλίες ελληνικού οίνου. Παρουσίασε ο Master of Wine (MW) κ. Γ. Καρακάσης σε συνεργασία με τον Έλληνα sommelier κ. Λ. Κανδύλη και απευθυνόταν σε εξειδικευμένο ακροατήριο (Εισαγωγείς, Διανομείς, Sommeliers, Wine Writers/Bloggers). Επίσης, διοργανώθηκε walk-up tasting με τον κ. Καρακάση με κοινό αγοραστές και δημοσιογράφους, ενώ εντός του ελληνικού περιπτέρου

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Τρόπος υποστήριξης
		υπήρχε Free Tasting Area υπό την επίβλεψη του κ. Γρηγόρη Μιχαήλου, Dip. WSET. - Υποστήριξη, παρακολούθηση και υποβολή έκθεσης αποτελεσμάτων του προγράμματος δράσης “Olive You” της ΠΕΜΕΤΕ για την προώθηση των επιτραπέζιων ελιών στο Ηνωμένο Βασίλειο την περίοδο μεταξύ 15/1-14/2 του έτους 2019. - Οργάνωση ελληνικού περιπτέρου στο Conway Hall του Λονδίνου για την παρουσίαση ελληνικών προϊόντων μελιού στο πλαίσιο της εκδήλωσης World of Bees & Honey με τη συμμετοχή των εδώ Διπλωματικών Αποστολών. - Συμμετοχή Προϊσταμένου Γραφείου σε οργανωθείσες από το Enterprise Greece εκδηλώσεις σε Αθήνα (Ζάππειο Μέγαρο) και Τρίτολη Αρκαδίας με θέμα την προώθηση ελληνικών τροφίμων και ποτών στην αγορά του ΗΒ - Υποστήριξη, παρακολούθηση και υποβολή έκθεσης αποτελεσμάτων του προγράμματος προώθησης της Φέτας ΠΟΠ «Feta PDO. Let’s get real!» στο Ηνωμένο Βασίλειο την περίοδο μεταξύ 4-17/11/2019 (συνεργασία με ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ και NOVACERT) - Παροχή υποστήριξης προς το Enterprise Greece για τη διοργάνωση επιχειρηματικών συναντήσεων βρετανών αγοραστών του κλάδου των τυροκομικών προϊόντων με έλληνες παραγωγούς την περίοδο 6-11 Μαΐου 2019
2	Προσέλκυση επενδύσεων/ ενημέρωση ξένων επενδυτών	- Οργάνωση εκδήλωσης προς τιμήν των μελών της Worshipful Company of International Bankers με στόχο τη δικτύωση και την παρουσίαση της Ελλάδας ως επενδυτικού προορισμού (13/5/2019 – Πρεσβευτική Κατοικία). Προσφέρθηκαν ελληνικοί οίνοι και εδέσματα ελληνικής προέλευσης. - Οργάνωση εκδήλωσης προς τιμήν των μελών της Hellenic Bankers Association με στόχο τη γνωριμία και δικτύωση, αλλά και την παρουσίαση της Ελλάδας ως επενδυτικού προορισμού (14/2/2019 – Πρεσβευτική Κατοικία). Προσφέρθηκαν ελληνικοί οίνοι και εδέσματα ελληνικής προέλευσης. - Συνεργασία με αρμόδιες ελληνικές υπηρεσίες και Financial Times για έκδοση την 20/5/2019 ειδικού ένθετου αφιερώματος των Financial Times με τίτλο «Investing in Greece».
3	Υπηρεσίες/ Τουρισμός	- Παροχή υποστήριξης σε δράσεις του Γραφείου ΕΟΤ Λονδίνου

2.4.2 Δράσεις που πραγματοποιήθηκαν για προσέλκυση επενδύσεων και επιχειρηματική συνεργασία

- Διοργανώθηκαν διμερείς συναντήσεις με στελέχη της Credit Suisse, National Bank of Greece, Eurobank, Citigroup και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που αντιπροσωπεύονται στο Λονδίνο.
- Συναντήσεις με στελέχη της UK Finance και συζητήσεις για τραπεζικές εξελίξεις και χρηματοπιστωτικά θέματα στην Ελλάδα
- Τα στελέχη του Γραφείου παρέστησαν στο Ετήσιο Road Show του Χρηματιστηρίου Αθηνών που διοργανώθηκε στο Λονδίνο (19-20/9/2019)

- Συμμετοχή Προϊσταμένου Γραφείου ΟΕΥ σε εκδήλωση στην Αθήνα (Ζάππειο Μέγαρο) και Τρίπολη Αρκαδίας όπου μίλησε, μεταξύ άλλων, για θέματα διμερούς συνεργασίας τη μετά Brexit εποχή.

2.4.3 Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών

Έρευνες Αγοράς

- Μελέτη για την αγορά τυροκομικών προϊόντων στο Ηνωμένο Βασίλειο
- Μελέτη για την αγορά οίνου στο ΗΒ

Ενημέρωση Επιχειρήσεων

- Σειρά ενημερωτικών σημειωμάτων για επιπτώσεις του Brexit στην βρετανική οικονομία και στις ελληνικές εξαγωγές, δίνοντας έμφαση στον τομέα τροφίμων και ποτών.
- Πραγματοποίηση ενημερωτικών συναντήσεων με 15 περίπου ελληνικές εταιρείες που επισκέφθηκαν το Γραφείο μας προκειμένου να επεκτείνουν την επιχειρηματική δραστηριότητά τους στο Ηνωμένο Βασίλειο
- Απάντηση - ενημέρωση σε 233 αιτήματα Ελληνικών επιχειρήσεων που ενδιαφέρθηκαν για την εξαγωγική τους επέκταση στην αγορά του ΗΒ και καταγράφηκαν στο σύστημα ISO.
- Απάντηση - ενημέρωση σε 10 περίπου Βρετανικές εταιρίες που ενδιαφέρθηκαν για συνεργασία με Ελληνικές επιχειρήσεις ή για τη δραστηριοποίησή τους στην Ελλάδα.

Συμμετοχή σε Κλαδικές Εκθέσεις, Επιχειρηματικά Συνέδρια, εκδηλώσεις προβολής

- Συμμετοχή σε εκδηλώσεις που διοργάνωσε ο μη-κυβερνητικός φορέας Greek Energy Forum, ο οποίος έχει έδρα το Λονδίνο
- Συμμετοχή σε εκδηλώσεις που διοργάνωσε ο μη-κυβερνητικός φορέας Reload Greece, ο οποίος επίσης έχει έδρα το Λονδίνο
- Επίσκεψη στη Διεθνή Έκθεση “Speciality and Fine Food Fair” (1 - 3/9/2019) και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών.
- Επίσκεψη στη Διεθνή Έκθεση “London Wine Fair” (20-22/5/2019) και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών.
- Επίσκεψη σε δύο Διεθνείς Εκθέσεις της «Pure London» (καλοκαιρινή και χειμερινή) και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών.
- Επίσκεψη στη Διεθνή Έκθεση Τροφίμων & Ποτών International Food & Drink Event – IFE (17 - 20/3/2019) και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών.
- Επίσκεψη στη Διεθνή Έκθεση “Natural & Organic Products Europe 2019” (7-8/4/2019) και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών.
- Επίσκεψη στη Διεθνή Έκθεση “Defence & Security Equipment International” (10-13/9/2019) και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών.
- Υποστήριξη, με την παροχή στους διοργανωτές καταλόγων υποψήφιων αποδεκτών πρόσκλησης στο συνέδριο “The Eastmed-London Investment Summit: “Cyprus-Greece-Israel: Propelling a partnership for growth” (3/12/2019), και συμμετοχή στο συνέδριο.

Συναντήσεις, συνεργασίες

- Συμμετοχή σε περίπου 40 ενημερωτικές συναντήσεις που οργανώθηκαν από Βρετανικές Κυβερνητικές Υπηρεσίες επί θεμάτων, τα οποία αποτελούν αντικείμενο Συμβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΓΥ - Εμπόριο, ECOFIN, Γεωργίας, Μεταφορών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας κλπ) και αντίστοιχη ενημέρωση των Ελληνικών αρμοδίων Υπηρεσιών.

- Συμμετοχή σε περίπου 10 εκδηλώσεις/ημερίδες για το Brexit, χρηματοοικονομικά θέματα και γενικότερα την οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου και τις θέσεις της χώρας στις διεθνείς εξελίξεις.
- Επαφές με εκπροσώπους «think tanks» με δραστηριότητα στον γεωπολιτικό και οικονομικό τομέα.
- Συναντήσεις με Έλληνες στελέχη διεθνών εταιρειών του ενεργειακού τομέα και συνεργασία με στελέχη του Greek Energy Forum
- Συναντήσεις με στελέχη χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (Citigroup, Deutsche Bank, Bank of America-Merrill Lynch, Berenberg Bank και RBS) με αντικείμενο τις εξελίξεις στην ελληνική οικονομία

Ενημέρωση Υπηρεσίας και Φορέων

- Υποβολή σειράς ενημερωτικών σημειωμάτων για επιπτώσεις του Brexit στην βρετανική οικονομία και στις ελληνικές εξαγωγές.
- Σε τακτική βάση ενημέρωση της ΚΥ του ΥΠΕΞ, αρμοδίων Υπουργείων και φορέων για εξελίξεις στην Βρετανική οικονομία, την επιτόπια αγορά και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις.

Εξυπηρέτηση πολιτών

- Μεγάλος όγκος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με θέματα Ελλήνων πολιτών που έχουν συναλλαγές στη Μ. Βρετανία ή Βρετανών πολιτών που έχουν αντίστοιχα γενικού περιεχομένου ερωτήματα και θέματα στην Ελλάδα.
- Σημαντικός αριθμός Ελλήνων πολιτών απευθύνεται στην υπηρεσία μας για θέματα εξαπάτησης από Βρετανικές εταιρίες μέσω διαδικτύου.
- Από βρετανικής πλευράς λαμβάνουμε δεκάδες ηλεκτρονικά αιτήματα για πληροφόρηση που σχετίζεται κυρίως με θέματα που αφορούν επαφές με τις ελληνικές αρχές (εφορίες, προϋποθέσεις και διαδικασίες άσκησης επαγγέλματος, μεταφοράς χρημάτων κ.λ.π.).

2.4.4 Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά

- Υποβολή σειράς καταγγελιών προς τις αρμόδιες βρετανικές Αρχές για θέματα καταστράτηγησης των κοινοτικών κανόνων περί προστασίας των Προϊόντων Ονομασίας Προέλευσης, δίνοντας έμφαση στην προστασία της φέτας.
- Το Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου παρακολουθεί στενά τις εν εξελίξει διεργασίες για την Έξοδο του ΗΒ από την ΕΕ και τυχόν εμπόδια που μπορεί να εγερθούν, ιδίως στην περίπτωση που δεν επέλθει διμερής συμφωνία με την ΕΕ.

3 Συμπεράσματα – προτάσεις

3.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

Πίνακας 30: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1	Τρόφιμα - ποτά	Ο κλάδος τροφίμων και ποτών αντιπροσωπεύει το 35% των ελληνικών εξαγωγών αγαθών στο ΗΒ και πλέον του 40% των αιτημάτων από ελληνικές επιχειρήσεις που δέχεται το Γραφείο μας.
2	Προσέλκυση επενδύσεων/ ενημέρωση ξένων επενδυτών	Το Λονδίνο αποτελεί σημαντικό χρηματοοικονομικό κέντρο και συνακόλουθα πηγή επενδυτικών κεφαλαίων.
3.	Τουρισμός	Το ΗΒ είναι η δεύτερη σημαντικότερη αγορά για τον ελληνικό τουρισμό σε ύψος εισπράξεων και τρίτη σε αριθμό αφίξεων.

Λόγω της πορείας εξόδου του ΗΒ από την Ε.Ε. και προκειμένου να καταστεί δυνατή η έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση των ελληνικών επιχειρήσεων για την αναμενόμενη σταδιακή μεταβολή του νομοθετικού πλαισίου και των όρων εμπορίου, οι απαιτήσεις κάλυψης της βρετανικής αγοράς είναι διαρκώς αυξανόμενες.

Στο διαμορφούμενο νέο επιχειρηματικό περιβάλλον ήταν και είναι απαραίτητη η συνεχής και αδιάλειπτη συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις του Enterprise Greece, τουλάχιστον στις κυριότερες είχαν αντικείμενο τα τρόφιμα, τα κρασιά-οινοπνευματώδη και τα ενδύματα (Διεθνής Έκθεση Βιολογικών Προϊόντων Natural & Organic Products Europe, Διεθνής Έκθεση Food and Drink Expo, Διεθνής Έκθεση Food and Drink Event - IFE, Διεθνής Έκθεση Τροφίμων Σπεσιαλιτέ - Speciality - Fine Food Fair - SFFF, Διεθνής Έκθεση Οίνου London Wine Fair, Διεθνή Έκθεση Ενδυμάτων και Μόδας - Pure London - χειμερινή και καλοκαιρινή) και η διοργάνωση στοχευμένων εκδηλώσεων προώθησης ελληνικών προϊόντων. Με την πανδημία όλες αυτές οι εκθέσεις αλλά και οι εκ του σύνεγγυς εκδηλώσεις έχουν αναβληθεί πλέον για το 2021.

Προς την κατεύθυνση αυτή είναι αναγκαία η πρόβλεψη για διάθεση κονδυλίου για την κάλυψη μέρους εξόδων διοργάνωσης ετησίων εκδηλώσεων προώθησης. Προτείνουμε όπως - κατ' αρχήν – δοθεί προσοχή στον κλάδο τροφίμων και ποτών (κρασί, τρόφιμα), ο οποίος αντιπροσωπεύει το 35% των ελληνικών εξαγωγών αγαθών στο Ηνωμένο Βασίλειο (σύνολο εξαγωγών τροφίμων και ποτών £328 εκ. το 2019) αλλά και περισσότερα από το 40% των αιτημάτων που δέχεται το Γραφείο μας από ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Προκειμένου οι ελληνικές επιχειρήσεις να αποκτήσουν ει δυνατόν συγκριτικό πλεονέκτημα στην βρετανική αγορά έχουμε εισηγηθεί την προβολή της μοναδικότητας της ελληνικής παραγωγής σε ορισμένους κλάδους με αιχμή του δόρατος στα τυροκομικά προϊόντα, το κρασί, το ελαιόλαδο και τις ελιές. Η επαναλειτουργία του ΚΕΡΑΣΜΑΤΟΣ από τον Enterprise Greece, η οποία ήταν μία δράση, η οποία αναδείκνυε τον πλούτο των γευστικών απολαύσεων και τα οφέλη της ελληνική κουζίνας και βασικών και σημαντικών ελληνικών τροφίμων και οίνων στην υγιεινή διατροφή, όπως κατά κόρον έχουν κάνει προ πολλού άλλες χώρες του ανταγωνισμού, θα προσέφερε σε ικανό βαθμό προς την κατεύθυνση αυτή. Αποτελεί ερωτηματικό εάν θα μπορούσε κάτι ανάλογο να γίνει πλέον διαδικτυακά και με ποιον τρόπο.

Η βρετανική αγορά εξακολουθεί να είναι πρωτοπόρος στο χώρο της διαμόρφωσης και ενδυνάμωσης τάσεων αγοράς όπως η προαγωγή της υγείας, της ευεξίας, της αναζήτησης νέων προϊόντων τα οποία προσφέρουν νέες γευστικές εμπειρίες και ποικιλία, της χορτοφαγικής διατροφής, των λιγότερο επεξεργασμένων προϊόντων, της απουσίας συντηρητικών και της ευαισθητοποίησης σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης. Το γεγονός αυτό καθιστά το έδαφος πρόσφορο για τη διατήρηση, ανάδειξη αλλά και τη διεύρυνση της παρουσίας των ποιοτικών ελληνικών τροφίμων και κρασιών τα οποία ικανοποιούν τις τάσεις αυτές.

Η προσπάθεια αυτή χρήζει πραγματοποίησης ανεξάρτητα από τυχόν δυσκολίες που μπορεί να δημιουργήσει η αποχώρηση του Η.Β. από την Ε.Ε. Για το λόγο αυτό η χώρα μας χρειάζεται να έχει συμμετοχή και συνεχή παρουσία στη βρετανική αγορά καθώς το Ηνωμένο Βασίλειο είναι μία χώρα στην οποία ο ανταγωνισμός από τις εγχώριες επιχειρήσεις είναι γενικά μικρότερος σε σχέση με τον ανταγωνισμό που δέχονται τα ελληνικά προϊόντα από τις αντίστοιχες εγχώριες επιχειρήσεις σε νοτιότερες μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες-αγορές.

Μολονότι το ως άνω περιεχόμενο των προοπτικών δεν αλλάζει ως επιδιωκόμενη στόχευση, εν τούτοις η έλευση της πανδημίας ακύρωσε πολλές από τις ως άνω προτάσεις συμμετοχών μας σε διεθνείς εκθέσεις και εκδηλώσεις κάτι το οποίο ισχύει και για τους ανταγωνιστές μας. Δεν γνωρίζουμε πότε ακριβώς θα επανέλθει η προηγούμενη τάξη πραγμάτων και ο προγραμματισμός τους. Η ραγδαία ανάπτυξη των ηλεκτρονικών πωλήσεων, η αύξηση των πωλήσεων στην λιανική, η κατάρρευση της αγοράς μαζικής εστίασης που δεν γνωρίζουμε πότε και σε ποιο ποσοστό θα επανέλθει, η αύξηση των παραδόσεων κατευθείαν στον καταναλωτή B2C, η διαφαινόμενη διατήρηση των μέτρων κοινωνικής απόστασης επί τη βάση προσωπικής πρωτοβουλίας, φέρνουν αλλαγές οι οποίες προς το παρόν είναι υπό αναζήτηση και διαμόρφωση.

Μέχρι την έλευση της πανδημίας τα καταστήματα λιανικής επιχειρούσαν και πετύχαιναν με τις προωθητικές τους δράσεις να κάνουν τους καταναλωτές να αγοράζουν παρορμητικά δηλαδή επί τη βάση και σε συνδυασμό της αναζήτησης νέων εμπειριών και μεγάλης ποικιλίας. Μετά την πανδημία οι καταναλωτές αγοράζουν επί τη βάση της λίστας που κάνουν από το σπίτι τους στο μέτρο που δεν θέλουν να παραμένουν για μεγάλο διάστημα στα καταστήματα. Προς το παρόν είναι άγνωστο πως αυτό θα επηρεάσει την αγοραστική τους συμπεριφορά, όμως οι περισσότεροι αναλυτές εκτιμούν ότι η εφοδιαστική αλυσίδα στο μέλλον θα είναι διαφορετική είτε αυτό αφορά την διαφάνεια είτε το ύψος των διαθέσιμων αποθεμάτων. Οι ως άνω τάσεις της αγοράς ενδυναμώνονται ως αποτέλεσμα της μεγαλύτερης προσοχής στον τομέα της υγείας.

Οι καταναλωτές με την πανδημία αφιέρωσαν περισσότερο χρόνο στο σπίτι και αφέθηκαν περισσότερο στη μαγειρική. Η κατά πάσα πιθανότητα υιοθέτηση τήρησης, σε ατομικό επίπεδο, μέτρων κοινωνικής απόστασης (εκτός εάν βρεθεί εμβόλιο) και μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων και η μεγαλύτερη έκθεση στις ηλεκτρονικές πωλήσεις και το διαδίκτυο δίδει την ευκαιρία στους έλληνες εξαγωγείς να αναπτύξουν, να επεκτείνουν και να βελτιώσουν τη δραστηριότητά τους στα κοινωνικά δίκτυα, στο διαδίκτυο, στα ψηφιακά μέσα (π.χ. ψυχαγωγικά ψηφιακά παιχνίδια ή άλλα παρόμοια που παραπέμπουν σε ιστοσελίδες με συνταγές ή συμβουλές θρεπτικής αξίας προϊόντων) και στις συνεργασίες με χονδρεμπόρους, εισαγωγείς και αλυσίδες που έχουν συνεργασίες με αυτές τις εταιρείες online delivery ή να επεκτείνουν τις δυνατότητες των δικών τους εγκαταστάσεων ηλεκτρονικών πωλήσεων. Μπορούν να προβάλουν με ελκυστικό τρόπο τα προϊόντα τους, με την τηλεοπτική (video) παρουσίαση παρασκευής συνταγών για την βέλτιστη απόλαυσή τους.

Τα διαδικτυακά σεμινάρια αναπόφευκτα θα αποκτήσουν μεγαλύτερη αν όχι πολύ μεγάλη σημασία ως μέσο προώθησης των πωλήσεων αν και βέβαια δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την προσωπική επαφή.

Η μεγάλη τάση αύξησης των ηλεκτρονικών πωλήσεων μπορεί να παρουσιάσει αυξομειώσεις ανάλογα με την πορεία της πανδημίας και των συνεπειών της αλλά δεν προβλέπεται να σταματήσει στο ορατό μέλλον.

Παρ' ότι η ζήτηση στη λιανική με την πάροδο του χρόνου αποκτά πιο ομαλούς ρυθμούς, εκτιμάται ότι η αυξημένη ζήτηση θα παραμείνει για ένα διάστημα, ενδεχομένως και μέχρι τέλους του επόμενου έτους, αναλόγως και της πορείας των μέτρων και βεβαίως και της αποτελεσματικότητας των μέτρων μείωσης του βάρους των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας.

Ο χώρος της μαζικής εστίασης, ο οποίος είδε σε μία νύχτα να εξαφανίζεται η αγορά έστρεψε την προσοχή του στην ικανοποίηση αναγκών του συστήματος υγείας, των κέντρων περίθαλψης ηλικιωμένων, των φυλακών και των ολίγων σχολείων που λειτουργούν. Κυρίως ξεκίνησαν παραδόσεις κατ' ευθείαν σε καταναλωτές B2C, κάτι που απαιτεί διαφορετική οργάνωση αλλά βοηθά όμως κάποιες επιχειρήσεις να παραμείνουν ζωντανές και να ανακτήσουν ένα τμήμα του τελικού (κυρίως του ευρύτερα τοπικού) πελατολογίου τους.

Τα εστιατόρια και οι pubs είτε προσπαθούν να πραγματοποιούν πωλήσεις για το σπίτι ή παραδόσεις στο σπίτι (take away) ή/και επιζητούν την συνεργασία εταιρειών (Deliveroo, Just Eat, Uber eats) που λειτουργούν διαδικτυακές πλατφόρμες (online platform) παραγγελιών από εστιατόρια, οι οποίες όμως σε περισσότερες ή λιγότερες περιπτώσεις χρεώνουν προμήθειες στις παραγγελίες από 27 έως 35% καθιστώντας την συνεργασία με πολλούς από τους συνομιλητές τους δύσκολη στο μέτρο που αυτή η επιβάρυνση μπορεί να μην αφήνει κέρδος. Κατά τις ίδιες τις εταιρείες online platform, οι προμήθειες βρίσκονται σε επίπεδα τέτοια ώστε να λειτουργεί η δραστηριότητα αυτή. Ο τομέας των εστιατορίων έχει πληγεί σημαντικά και κατά πληροφορίες Ελλήνων sommelier στο Η.Β. το 1/3 των εστιατορίων μπορεί να μην ανοίξει ξανά μετά την πανδημία. Αυτό έχει ως επακόλουθο και την άμεση πτώση πωλήσεων κρασιού (το ελληνικό κρασί απευθυνόταν κυρίως στα εστιατόρια) στο μέτρο που επώνυμες ετικέτες βασίζονται πολύ στη δράση εστιατορίων και ξενοδοχείων. Κατά τους ίδιους η αύξηση από τη λιανική και τις κάβες μετά την σταδιακή άρση των μέτρων θα επανέλθει σιγά-σιγά στους συνήθεις ρυθμούς.

Πιθανολογείται ότι πολλοί έμποροι θα στραφούν στη λογική value for money, δηλαδή στις καλές τιμές στην οποία μπορεί ο ελληνικός αμπελώνας να ανταποκριθεί.

Οι αεροπορικές εταιρείες πλέον ζητούν έτοιμα τυποποιημένα (ambient) μικροτρόφιμα προσφερόμενα σε κουτί γιατί είναι πιο εύκολο και οικονομικό. Δεν ζητούν δηλαδή προπαρασκευασμένα γεύματα.

Στον τομέα των κατασκευαστικών υλικών η πανδημία δημιουργεί πρακτικά ζητήματα (επισκέψεων τεχνικών συνεργείων λόγω περιορισμού απομόνωσης δύο εβδομάδων, κ.λ.π.), τα οποία δημιουργούν πρόβλημα στη ανάπτυξη του business development. Είναι σύνηθες, η ανάπτυξη αυτή να πραγματοποιείται δια της φυσικής παρουσίας και των επαγγελματικών συναντήσεων (και όχι διαδικτυακά), οι οποίες προς το παρόν δεν είναι δυνατόν να λαμβάνουν χώρα. Αν και εκτιμάται ότι εξ αυτού του λόγου στο επόμενο τουλάχιστον χρονικό διάστημα θα γίνεται κυρίως συντήρηση πελατολογίου και όχι ανάπτυξη νέων πελατών, εν τούτοις εξ ανάγκης θα βελτιωθεί και η ανάπτυξη της επιχειρηματικής συνεργασίας δια της διαδικτυακής επικοινωνίας.

3.2 Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων

Τομείς, οι οποίοι παρουσιάζουν ενδιαφέρον είναι:

α) **Η αγορά ακινήτων** σε καλές περιοχές ή **σε ευκαιρίες σε υπάρχουσες ξενοδοχειακές μονάδες** για επέκταση ή εξυγίανση και σε σχέση με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ιδιαίτερα του ιατρικού τουρισμού στους τομείς των κέντρων μετάγγισης αίματος (kidney blood transfusion centers), κέντρων αποκατάστασης (rehabilitation centers) και ιαματικών κέντρων (thermal spa centers).

β) Ευκαιρίες εξαγορών και συνεργασιών για επέκταση δραστηριοτήτων **μονάδων υγείας ή φαρμακευτικών εταιρειών**, λόγω αναδιάρθρωσης ή άλλων γενικότερων τάσεων.

γ) **Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Συμπεριλαμβάνεται ο τομέας εξερεύνησης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στο τομέα του φυσικού αερίου** στην προσπάθεια προσέλκυσης περισσότερων ξένων και ιδιαίτερα βρετανικών εταιρειών στους σχετικούς διαγωνισμούς.

δ) **Οι νεοφυείς επιχειρήσεις** ιδιαίτερα στους τομείς του **τουρισμού, της αγροτεχνολογίας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας**.

ε) **Η εγκατάσταση στην Ελλάδα των τμημάτων έρευνας και ανάπτυξης (R&D) μεγάλων εταιρειών**, οι οποίες μπορούν να αξιοποιήσουν την υψηλή επαγγελματική και επιστημονική κατάρτιση του άρτια εκπαιδευμένου και εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού της χώρας μας ειδικά στους τομείς των Επιστημών Υγείας.

Πίνακας 31: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από το Ηνωμένο Βασίλειο

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1	Αγορά ακινήτων σε καλές περιοχές ή ευκαιρίες σε υπάρχουσες ξενοδοχειακές μονάδες	Επέκταση ή εξυγίανση, ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ιδιαίτερα του ιατρικού
2	Ευκαιρίες εξαγορών και συνεργασιών για επέκταση δραστηριοτήτων μονάδων υγείας ή φαρμακευτικών εταιρειών	Αξιοποίηση ενδεχόμενης αναδιάρθρωσης, κλπ.
3	Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Συμπεριλαμβάνεται ο τομέας εξερεύνησης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στο τομέα του φυσικού αερίου
4	Νεοφυείς επιχειρήσεις	Ιδιαίτερα στους τομείς του τουρισμού, της αγροτεχνολογίας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
5	Εγκατάσταση στην Ελλάδα των τμημάτων έρευνας και ανάπτυξης (R&D) μεγάλων εταιρειών	Αξιοποίηση υψηλής επαγγελματικής και επιστημονικής κατάρτισης του επιστημονικού προσωπικού της χώρας μας ειδικά στους τομείς των Επιστημών Υγείας

3.3 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας

3.3.1 Δράσεις για Επενδύσεις και Επιχειρηματική Συνεργασία

- Στο μέτρο που το Λονδίνο αποτελεί διεθνές χρηματοοικονομικό κέντρο, καταβάλλεται προσπάθεια συστηματοποίησης των εκδηλώσεων παρουσίασης της ελληνικής οικονομίας και κλάδων αυτής, του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων και των συναφών επενδυτικών ευκαιριών με σκοπό την ενημέρωση στοχευμένα επιλεγμένου κοινού.

- Η ετήσια ημερίδα που οργανώνει στο Λονδίνο το Ελληνοβρετανικό Επιμελητήριο είναι σημαντική εκδήλωση για την ενημέρωση δυνητικών επενδυτών σχετικά με τις ευκαιρίες που παρουσιάζει η Ελλάδα και το Γραφείο μας πάντοτε επιδιώκει την κατάλληλη επικοινωνία και συνεργασία για την συνδρομή του στην εκάστοτε οργάνωση της εκδήλωσης του επόμενου έτους.
- Κάθε χρόνο πραγματοποιείται στο Λονδίνο εκδήλωση του ΧΑΑ για την προώθηση των εταιρειών-μελών του στην εδώ αγορά, στην οποία παρευρίσκεται, συνήθως, και εκπρόσωπος της Ελληνικής Κυβέρνησης. Το Γραφείο μας θα συνεχίσει να συνδράμει στην επιτυχία της εκδήλωσης αυτής.
- Το Γραφείο προωθεί τις επαφές του με το City of London, το Department of International Trade και το Department for Business, Energy and Industrial Strategy για θέματα προώθησης και προσέλκυσης επενδύσεων στην Ελλάδα, με στελέχη της αγοράς, ιδιαιτέρως του χρηματοπιστωτικού και του ενεργειακού τομέα καθώς και των υπηρεσιών προστασίας δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (Intellectual property Office) συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ασχολούνται με τα ΠΟΠ και ΠΓΕ (Department for Environment, Food and Rural Affairs - DEFRA).

3.3.2 Δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών

- Το Γραφείο μας, όπως έπραξε και κατά το 2019, θα είναι αρωγός στον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό ΔΗΜΗΤΡΑ για την βέλτιστη δυνατή υποστήριξη του προγράμματος προώθησης της Φέτας στο Η.Β. και στο τρίτο έτος υλοποίησής του, το 2020, του οποίου η υλοποίηση προς το παρόν λόγω πανδημίας έχει αναβληθεί.
- Το Γραφείο υποστηρίζει δράσεις και πρωτοβουλίες κρατικών και ιδιωτικών φορέων που έχουν στόχο την προώθηση της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων, όπως την ομαδική συμμετοχή σε διεθνείς εμπορικές εκθέσεις ή/και εκδηλώσεις προώθησης προϊόντων που πραγματοποιούνται στο Η.Β. και συνεισφέρει με την αποστολή προσκλήσεων σε μεγάλους αγοραστές. Επίσης δημοσιοποιεί τις πρωτοβουλίες αυτές με αναρτήσεις στα κοινωνικά δίκτυα που διατηρεί το Γραφείο Δημόσιας Διπλωματίας της Πρεσβείας Λονδίνου (Facebook, Twitter). Σε πολλές περιπτώσεις οι πρωτοβουλίες αυτές που αφορούν το επόμενο έτος, δεν γίνονται γνωστές στο Γραφείο μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του παρόντος.
- Σε συνεργασία με την έκθεση FOODEXPO που πραγματοποιείται στην Ελλάδα, το γραφείο αποστέλλει προσκλήσεις σε αγοραστές αλυσίδων ή άλλες μεγάλες εταιρείες διανομής με στόχο να επισκεφθούν την έκθεση ως Hosted Buyers.
- Το Γραφείο ΟΕΥ υποστηρίζει τις ελληνικές επιχειρήσεις που απευθύνονται σε αυτό με ερωτήματα για τη δραστηριοποίησή τους στην αγορά του ΗΒ εξαγωγικά ή επενδυτικά. Από την αρχή του έτους το Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου έχει ανταποκριθεί σε 221 αιτήματα ελληνικών επιχειρήσεων, με τη μεγαλύτερη ζήτηση να καταγράφεται στους κλάδους τροφίμων και ποτών.

3.3.3 Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά

Λόγω της αποχώρησης του ΗΒ από την ΕΕ, το Γραφείο, όπως έπραξε και το 2019, θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί την διαδικασία αποχώρησης και ειδικότερα στα θέματα που άπτονται νομοθετικών ρυθμίσεων και διαδικασιών, οι οποίες συνιστούν εμπόδια ή δυνητικά εμπόδια πρόσβασης στη βρετανική αγορά καθώς διαδικασιών που παραβιάζουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως η παραβίαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (γεωγραφικές ενδείξεις).

3.4 Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου

- Ολοκλήρωση της νέας διμερούς συμφωνίας αποφυγής διπλής φορολογίας.

4 Παράρτημα

4.1 Χρήσιμες διευθύνσεις

Ελληνικές Αρχές – Ελληνική Κοινότητα

Ελληνική Πρεσβεία

Embassy of Greece In London

1A Holland Park

London W11 3TP

Tel: +44 (0) 2072293850

Fax: +44 (0) 2072297221

Email: gremb.lon@mfa.gr

Webpage: www.mfa.gr/uk/en/

Προξενικό Γραφείο

1A Holland Park

London W11 3TP

Tel: +44 (0) 2073135600

Fax: +44 (0) 2072433202

Email: grgencon.lon@mfa.gr

Webpage: www.mfa.gr/uk/en/the-embassy/sections/consular-office.html

Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων

Economic & Commercial Section

1A Holland Park

London W11 3TP

Tel: +44 (0) 2077278860

Fax: +44 (0) 2077279934

Email: ecocom.london@mfa.gr

Webpage: <https://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/office/834>

Γραφείο Δημόσιας Διπλωματίας

Public Diplomacy Office

1A Holland Park

London W11 3TP

Tel: +44 (0) 2077278860

Fax: +44 (0) 2077279934

Email: press.lon@mfa.gr

Webpage: www.mfa.gr/uk/en/the-embassy/sections/press-and-communications-office.html

Αρχιεπισκοπή Θυατειρών και Μεγάλης Βρετανίας

(πληροφορίες για την Ελληνική Κοινότητα στο Ηνωμένο Βασίλειο)

Thyateira House

5 Craven Hill

London W2 3EN

Tel: + 44 (0) 2077234787

Fax: + 44 (0) 207224 9301

Email: mail@thyateira.org.uk

Webpage: www.thyateira.org.uk

Κεντρική πύλη Βρετανικής Κυβέρνησης

<https://www.gov.uk/>

Ευρετήριο Κεντρικής Κυβέρνησης

<https://www.gov.uk/government/organisations>

Department for Business, Energy and Industrial Strategy (BEIS)

1 Victoria Street, London SW1H 0ET

Tel.: 020 7215 5000, Fax: 020 72150105

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-business-energy-and-industrial-strategy>

Department for Environment Food & Rural Affairs (DEFRA)

Seacole Building

2 Marsham Street

London, SW1P 4DF

Tel.: 03459 33 55 77, +44 20 7238 6951

defra.helpline@defra.gov.uk

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-environment-food-rural-affairs>

Department for International Development (DFID)

1 Palace Street

London SW1E 5HE

Tel: 020 7023 0000

Fax: 020 7023 0019

Email: enquiry@dfid.gov.uk

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-international-development>

Department for International Trade

King Charles Street

Whitehall

London

SW1A 2AH United Kingdom

Tel.: 44 (0)20 7215 5000

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-international-trade>

HM Treasury

1 Horse Guards Road

London SW1A 2HQ

Tel.: 020 72705000

<https://www.gov.uk/government/organisations/hm-treasury>

HM Revenue & Customs

(φορολογική υπηρεσία)

Somerset House, Strand

London WC2R 1LB

Tel.: 020 74387711

Fax: 020 74386494

<https://www.gov.uk/government/organisations/hm-revenue-customs>

Companies House

(μητρώο βρετανικών επιχειρήσεων - έλεγχος στοιχείων τους)

Main Office

Crown way

Maindy

Cardiff

CF 14 3UZ

Tel.: 0870 3333636

<https://www.gov.uk/government/organisations/companies-house>

Office for National Statistics

(Βρετανική στατιστική υπηρεσία)

1 Drummond Gate

London SW1V 2QQ

Tel.: 020 75335888

Fax: 020 75336224

[www.Statistics.gov.uk](http://www.statistics.gov.uk) / <http://www.ons.gov.uk/>

Food Standards Agency

(αρχή εποπτείας ποιότητας τροφίμων)

Aviation House

125 Kingsway

London WC2B 6NH

Switchboard: 020 7276 8000

<http://www.food.gov.uk/>

Medicines & Healthcare products Regulatory Agency

10 South Colonnade

London E14 4PU

Email: info@mhra.gov.uk

Tel.: 020 3080 6000

Fax: 020 3118 9803

<https://www.gov.uk/government/organisations/medicines-and-healthcare-products-regulatory-agency>

Intellectual Property Office

(Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας)

Concept House

Cardiff Road

Newport

South wales NP10 8QQ

Tel: +44 1633 813930

Fax: +44 1633 817777

Email: enquiries@ipo.gov.uk

<https://www.gov.uk/government/organisations/intellectual-property-office>

The Financial Conduct Authority

(ανεξάρτητη αρχή εποπτείας χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών)

25 The North Colonnade

Canary Wharf,

London E14 5HS

Tel: +44 20 7066 1000

Fax: +44 20 7066 1099

www.fca.org.uk

Competition & Markets Authority

Victoria House

37 Southampton Row

London

WC1B 4AD

Tel.: +44 (0) 20 3738 6000

<https://www.gov.uk/government/organisations/competition-and-markets-authority>

Chartered Trading Standards Institute

1 Sylvan Court - Sylvan Way

Southfields Business Park

Basildon

Essex SS15 6TH, UK

<http://www.tradingstandards.uk/>

Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

British Chambers of Commerce in the UK (Ενωση Επιμελητηρίων)

65, Petty France,

London SW1H 9EU

Tel: 0207 654 5800

Fax: 0207 654 5819

info@britishchambers.org.uk

www.britishchambers.org.uk

London Chamber of Commerce

33 Queen Street,

London EC4R 1AP

Tel.: 020 7248 4444

www.londonchamber.co.uk

Greater Birmingham Chambers of Commerce

75 Harborne Road

Edgbaston

Birmingham

B15 3DH

Tel: 0121 454 6171

info@birmingham-chamber.com

www.greaterbirminghamchambers.com/

Edinburgh Chamber of Commerce

27 Melville Street

Edinburgh EH3 7JF

Tel: 0131 221 2999

www.edinburghchamber.co.uk/

South Wales Chamber of Commerce

Orion Suite, Enterprise Way, Newport NP20 2AQ

Tel: 01633 254 041

<https://southwaleschamber.co.uk/>

Northern Ireland Chamber of Commerce and Industry

22 Great Victoria Street, Belfast BT2 7BJ.

tel: +44 (0)28 9024 4113 fax: +44 (0)28 9024 7024

mail@northernirelandchamber.com

<http://www.northernirelandchamber.com>

Τράπεζες

Bank of England

Threadneedle Str.

London EC2R 8AH

Tel.: 020 76014444

Fax: 020 76015460

e-mail: enquiries@bankofengland.co.uk,

www.bankofengland.co.uk

UK Finance

Banking and finance industry representation

www.ukfinance.org.uk/

Κατάλογος μελών: www.ukfinance.org.uk/membership/find-a-member

National Bank of Greece

Private Banking

75 King William Street

EC4N 7BE

London

Telephone: +44 207 626 32 22

www.nbgllondon.co.uk/

Alpha Bank London

66 Cannon Street,

LONDON EC4N 6EP

Tel.: 004420/7332 6767

Fax: 004420/7332 0010

E F G Eurobank Ergasias

108 Wigmore Street

London, W1U 3LR

Phone: 020 79738630

Fax: 020 79738632

Piraeus Bank S.A. London Branch

8th Floor, Tower 42, 25 Old Broad Street

London, EC2N 1PB

Phone:+44 (0) 20 7920 6000

Fax: +44 (0) 20 7256 9391

www.piraeusbank.co.uk/

Άλλοι οικονομικοί φορείς

Confederation of British Industry (CBI)

Centre point, 103 New Oxford St.
London WC1A 1DU
Tel.: 020 73797400
www.cbi.org.uk

London Stock Exchange

10 Paternoster Square
London EC4M 7LS
Tel.: 020 7797 1000 (κέντρο)
www.londonstockexchange.com

Hellenic Bankers Association - UK

The Hellenic Centre
16-18 Paddington Street
London W1U 5AS
hba@hellenicbankers.org.uk
<http://www.hellenicbankers.org.uk/>

Greek Shipping Cooperation Committee

The Baltic Exchange
38 St. Mary Axe
London EC3A 8BH
Tel:+44 (0)2076 264 545
Fax:+44 (0)2076 960 701
Email:committee@greekshipping.org

British Hellenic Chamber of Commerce

25 Vas. Sophias Av.
Athens 10674 Greece
Tel: + 30 210 7210361 - 7210493
Fax: + 30 210 7212119
Email: info@bhcc.gr
www.bhcc.gr

Διοργανωτές Εκθέσεων

Ευρετήρια εμπορικών εκθέσεων:

Trade Fairs and Exhibitions UK

(κατάλογος του Συνδέσμου Διοργανωτών Εκθέσεων για τις εμπορικές εκθέσεις στο Η.Β.)

www.exhibitions.co.uk

Food Festivals UK

<http://www.thefestivalcalendar.co.uk/food-festivals-calendar.php>

Ξενοδοχεία στο κεντρικό Λονδίνο

HOLIDAY INN

3 Berkeley Street Piccadilly,

Mayfair, London, W1J 8NE
Tel.: +44 8719429110
www.ihg.com/holidayinn/hotels/gb/en/reservation

Le Méridien Piccadilly

21 Piccadilly, London W1J 0BH
Tel.: +44 20 7734 8000
<https://www.marriott.co.uk/hotels/travel/lonpm-le-meridien-piccadilly/>

The May Fair Hotel

Stratton Street, London
W1J 8LT
Tel.: +44 20 7629 7777
www.themayfairhotel.co.uk

Grosvenor House, A JW Marriott Hotel

Park Lane, London, W1K 7TN
<http://www.marriott.co.uk/hotels/travel/longh-grosvenor-house-a-jw-marriott-hotel/>

London Marriott Hotel Park Lane

140 Park Lane
London, W1K 7AA
<http://www.marriott.co.uk/hotels/travel/lonpl-london-marriott-hotel-park-lane/>

The Ritz London

150 Piccadilly
London
W1J 9BR
Tel: +44 (0) 20 7300 2222
Fax: +44 (0) 20 3283 8216
<https://www.theritzlondon.com/>
Email: reservations@theritzlondon.com

Διπλωματικές Αποστολές

Λίστα διπλωματικών αποστολών στο Ηνωμένο Βασίλειο
www.gov.uk/government/publications/foreign-embassies-in-the-uk

Βρετανικά ΜΜΕ

Οικονομικές Εφημερίδες

Financial Times

1 Southwark Bridge, London SE1 9HL
Tel.: 020 78733000, Fax: 020 78733194
e-mail: news.desk@ft.com,
website: www.ft.com

Οικονομικά Περιοδικά

The Economist

25 St James's Street, London SW1A 1HG
Tel.: 020 78307000, Fax: 020 78392968
e-mail: inquiries@economist.com

www.economist.com

Τηλεόραση

British Broadcasting Television and Radio (BBC)

Broadcasting House, London W1A 1AA

Tel.: 020 75804468

www.bbc.co.uk

CNN

(London Office)

16 Great Marlborough St.

London W1F 7HS

Tel.: 020 76931670

Fax: 020 76931552

e-mail: cnnlondon@turner.com

<https://edition.cnn.com/uk>